BEGROTING
2026

GERICHT VOORUIT>>

WIL
Werk en Inkomen Lekstroom

HOUTEN • IJSSELSTEIN • LOPIK • NIEUWEGEIN

Werk en Inkomen Lekstroom

INHOUD

INHOUD **2**
1 VOORWOORD **4**
2 LEESWIJZER **5**
3. INLEIDING **6**
4. PROGRAMMA INKOMEN **16**
4.1 De maatschappelijke uitdaging in de Lekstroom 23
4.2 De maatschappelijke opgave van de Lekstroom gemeenten 23
4.3 De beoogde impact voor inwoners 23
4.4 De opdracht voor Inkomen 23
4.5 Wat gaan we doen in 2025? 25
4.6 Uitgangspunten WIL 26
4.7 Wat willen we als WIL realiseren? 27
4.8 Wat gaat e.e.a. kosten? 29
4.9 Ontwikkelingen voor 2026 en verder 32
5. PROGRAMMA WERK **33**
5.1 De maatschappelijke uitdaging in de Lekstroom 33
5.2 De maatschappelijke opgave in de ogen van de Lekstroom gemeenten 33
5.3 De beoogde impact voor inwoners 33
5.4 De opdracht Werk 34
5.5 Wat gaan we doen in 2026? 36
5.6 Uitgangspunten 36
5.7 Wat willen we als WIL realiseren? 37
5.8 Wat gaat e.e.a. kosten? 39
5.9 Ontwikkelingen voor 2026 en verder 41
6. PROGRAMMA INKOMENSONDERSTEUNING **43**
6.1 De maatschappelijke uitdaging in de Lekstroom 43
6.2 De maatschappelijke opgave van de Lekstroom gemeenten 43
6.3 De beoogde impact voor inwoners 43
6.4 De opdracht voor Inkomensondersteuning 43

6.5 WAT GAAN WE DOEN IN 2026? 44
6.6 UITGANGSPUNTEN 45
6.7 WAT WILLEN WE ALS WIL REALISEREN? 46
6.8 WAT GAAT E.E.A. KOSTEN? 48
6.9 ONTWIKKELINGEN VOOR 2026 EN VERDER 50
7. BEDRIJFSVOERING 51
7.1 DE OPDRACHT VOOR EN VAN WIL 51
7.2 WAT GAAN WE DOEN IN 2026? 51
7.3 UITGANGSPUNTEN 51
7.4 WAT WILLEN WE ALS WIL REALISEREN? 52
7.5 WAT GAAT E.E.A. KOSTEN? 54
8. BBV PARAGRAFEN 56
9. UITGANGSPUNTEN OPSTELLING FINANCIËLE BEGROTING 63
BIJLAGE: TAAKVELDEN 67
BIJLAGE: BELEIDSINDICATOREN ARTIKEL 8 BBV 68
BIJLAGE: ONTWIKKELAGENDA WIL 69
BIJLAGE: INTEGRAAL OVERZICHT OP DE OPMERKINGEN EN BEDENKINGEN OP DE KADERBRIEF 2025 693

1 VOORWOORD

Voor u ligt de ontwerp Begroting 2026 van Werk en Inkomen Lekstroom (WIL). Het fundament voor deze begroting is het Meerjarenbeleidsplan WIL 2026-2028. Hierin hebben we kort en bondig verwoord waarvoor we staan en willen gaan de komende jaren. Een hoog niveau van dienstverlening aan klanten en inwoners is hierin de centrale ambitie, met waar mogelijk meer eenvoud, meer vertrouwen en maatwerk waar nodig. Dit vraagt op onderdelen een doorontwikkeling van onze dienstverlening en organisatie, met soms ook een aanpassing van onze opdracht. Een tweede ambitie die is opgetekend in het Meerjarenbeleidsplan WIL 2026-2028 is een kosteneffectieve uitvoering. Ook hiervoor is op onderdelen een doorontwikkeling van onze dienstverlening en organisatie nodig, met soms ook een aanpassing van onze opdracht. In de Ontwikkelagenda WIL 2026-2028 komen beiden samen in een tiental actielijnen. De Begroting 2026 is de eerste jaarschijf van het Meerjarenbeleidsplan 2026-2028. In de Kaderbrief 2026 hebben wij op hoofdlijnen onze beoogde inzet geschetst. In deze begroting werken wij onze inzet verder uit.

Door de oogharen kijkend hebben we met elkaar een stevige uitdaging voor de boeg. Maar ook een die nodig is. Het is in dit licht dat u de voorliggende Begroting moet lezen en beoordelen. We wensen u veel leesplezier.

Met vriendelijke groet,

R. Esser
Directeur Werk en Inkomen Lekstroom

W. Eggengoor
Voorzitter algemeen en dagelijks bestuur

2 LEESWIJZER

De voorliggende Begroting schetst de inhoudelijke en financiële inzet van WIL in 2026. In hoofdstuk 3 gaan we allereerst in op de uitdaging waarvoor WIL samen met de gemeenten de komende jaren staat en de (financiële) piketpaaltjes die door ons geslagen zijn als onderlegger voor de verdere uitwerking van wat we beogen in 2026. Hier vindt u ook een nadere uitwerking van de Ontwikkelagenda 2026-2028; in de bijlage wordt deze meer in detail gepresenteerd.

In de hoofdstukken 4 tot en met 6 gaan we per programma in op de maatschappelijke opgave die zien op de domeinen inkomen, werk en inkomensondersteuning, de opdracht die WIL in deze heeft (in onze ogen) en de activiteiten die we willen gaan uitvoeren met bijbehorende begroting. Per programma geven we ook aan welk deel van de Ontwikkelagenda we gaan oppakken. Hoofdstuk 7 gaat in op het domein bedrijfsvoering. Hoofdstuk 8 bevat de verplichte BBV-paragrafen, incl. een schets van de risico's die we zien. We sluiten af met de gebruikelijke begrotingsparagrafen en bijlagen.

Wat mag u van ons wanneer in de tijd verwachten?

Wanneer?	*Wat?*	*Oogmerk?*
April 2025	Ontwerp Begroting WIL 2026 met daarin de maatschappelijke opgave Lekstroom, de rol en plaats van WIL daarin en een uitwerking op hoofdlijnen van de activiteiten (per programma) die WIL in 2026 zal verrichten, incl. een uitwerking van de Ontwikkelagenda.	Inzicht geven in wat we beogen op te pakken (waaronder een eerste uitwerking van de actielijn harmonisatie minimabeleid bijvoorbeeld). Bieden van formele mogelijkheid tot zienswijze om waar nodig bij te sturen.
22 mei 2025	Een Raadsinformatieavond met de gezamenlijke raden met daarin open gesprek over financiële en inhoudelijke opgave WIL in 2026, en i.h.b. over de Ontwikkelagenda en de beoogde harmonisatie van de minimaregelingen.	Informatie-uitwisseling en mogelijkheid tot bijsturing raden. Dit leidt ook tot input voor de zienswijzen op de ontwerpbegroting 2026.
Juli 2025	Definitieve Begroting 2026 WIL na vaststelling in AB (incl. reactie op zienswijzen).	Ter kennisgeving
Begin/medio oktober 2025	Gesprek met de Raad over de stand van zaken m.b.t. de Ontwikkelagenda WIL 2026-2028 mede i.r.t. de financiële en inhoudelijke doorwerking hiervan in o.a. de 1ste BW 2026, als ook een schets van de tweede jaarschijf van het MJBP: de Kaderbrief 2027 en de Ontwikkelagenda 2027	Informatie-uitwisseling en mogelijkheid tot bijsturing raden.
November/ december 2025	1ste Begrotingswijziging WIL 2026 met daarin de definitieve keuze die WIL maakt gehoord het gesprek met de Raad.	Formele mogelijkheid om waar nodig bij te sturen.
November/ december 2025	Kaderbrief 2027 met daarin beoogde inzet WIL op hoofdlijnen, inclusief financiële uitwerking daarvan voor het jaar 2027.	Formele mogelijkheid om waar nodig bij te sturen.
Maart/april 2026	Definitieve 1ste BW 2026 WIL, Kaderbrief 2027 ter vaststelling in AB (incl. Reactie op zienswijzen).	Ter kennisgeving

3. INLEIDING

Met de Herijking Opdracht en Dienstverlening WIL (HODW) hebben wij in 2024 en 2025 een eerste stap gezet in een tweeledige doorontwikkeling van WIL: enerzijds op inhoud en organisatie, en anderzijds qua balans tussen opdracht, dienstverlening, personeel en financiën. Deze tweeledige ontwikkeling hebben we in het Meerjarenbeleidsplan 2026-2028 verder doorgetrokken met de Ontwikkelagenda 2026-2028 en de daarin geschetste 10 actielijnen als meest zichtbaar onderdeel. De Begroting 2026 is de uitwerking van de eerste jaarschijf van dit Meerjarenbeleidsplan. De Kaderbrief 2026 vormt hiervoor de basis. Door alle raden als ook de Cliëntenraad WIL is aangegeven achter de geschetste doorontwikkeling te kunnen staan. Dat is fijn en belangrijk omdat de opgave waarvoor WIL in 2026 staat stevig is en ook inzet van de gemeenten zelf vraagt.

In het kort
In 2026 staan wij op hoofdlijnen voor het volgende:

Onze Opdracht

- ✓ Met wat we doen dragen we bij aan de maatschappelijke uitdaging en opgaven waar we in de Lekstroom samen voor staan: de verbetering van de financiële bestaanszekerheid van klanten en (kwetsbare) inwoners in de Lekstroom als ook het voorkomen van onnodige armoede, financiële stress en problematische schulden.
- ✓ We dragen er verder aan bij dat zoveel mogelijk inwoners participeren naar vermogen, waar mogelijk door betaald werk.
- ✓ Wij zorgen ervoor dat inwoners weten voor welke ondersteuning ze bij WIL terecht kunnen.
- ✓ Onze dienstverlening bieden we aan in samenwerking en afstemming met onze partners.

Onze inzet in 2026

- ✓ We borgen de komende jaren het hoge niveau van dienstverlening, met de inwoner centraal. We ontwikkelen onze dienstverlening verder langs de lijnen van vertrouwen, eenvoud en maatwerk. Waar nodig herijken we onze dienstverlening en opdracht.
- ✓ Samen met de lokale werkteams investeren we in economische participatie, zodat meer mensen naar vermogen (parttime) participeren en werken, en minder afhankelijk zijn van een uitkering. We werken in deze aan een robuuste en effectieve sociale infrastructuur voor de Lekstroom en een regionaal Werkcentrum op arbeidsmarktniveau.

WIL
Werk en Inkomen Lekstroom

De Ontwikkelagenda 2026

- ✓ Om onze hoogwaardige dienstverlening in balans te kunnen bieden met de middelen die we krijgen en onze opdracht, geven we gestructureerd en gefocust uitvoering aan de Ontwikkelagenda WIL 2026-2028. In 2026 willen we op vrijwel alle actielijnen aan de slag.
- ✓ Op 5 actielijnen voelen we op basis van de zienswijzen op de Kaderbrief 2026 de ruimte om eigenstandig de eerste stappen te zeten, met op onderdelen een investeringsbudget om tot resultaat te kunnen komen.
- ✓ Op 4 actielijnen werken we toe naar een Businesscase (BC) die we na de zomer in het Gesprek met de Raad ter bespreking voor zullen leggen en aansluitend in de 1ste Begrotingswijziging 2026 zullen opnemen.

Financieel 2026

- ✓ We nemen de realisatie 2024 en de Begroting 2025 (incl. 1ste begrotingswijziging 2025) als startpunt voor de Begroting 2026.
- ✓ De 4 Businesscases hebben we uiteraard nog niet in deze begroting verwerkt. Een eerste inschatting van de kosten en baten treft u uiteraard wel aan. De actielijnen die we eigenstandig tot uitvoering brengen zijn wel al in deze begroting verwerkt.
- ✓ We houden tevens rekening met reële volumeontwikkelingen, de indexering uitkering, oplopende ICT kosten, een groei van de inzet op Loonkostensubsidie, et cetera.

Financiële piketpaaltjes
Het vertrekpunt voor de (meerjaren) Begroting 2026 is de basisbegroting 2026 zoals deze in het Meerjarenbeleidsplan 2026-2028 en de Kaderbrief 2026 is geschetst (zie tabel hieronder). De realisatie 2024 qua klantaantallen wordt hierin ook verwerkt om zo dicht mogelijk bij de actualiteit aan te sluiten.

Financiële samenvatting	Begroting 2025	1e BW 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Programma Inkomen	47.327.501	50.254.725	52.322.621	54.399.217	56.534.274	58.754.302
Programma Werk	5.334.943	5.651.753	5.649.073	5.834.116	5.995.721	6.163.790
Programma Inkomensondersteuning	7.584.550	8.684.995	9.015.024	9.447.746	9.825.655	10.218.682
Bedrijfsvoering	9.228.380	9.296.787	9.475.721	9.867.168	10.236.870	10.621.197
Programma DVO SW	1.150.000	1.150.000	1.150.000	1.150.000	1.150.000	1.150.000
Totaal	**70.625.373**	**75.038.259**	**77.612.439**	**80.698.246**	**83.742.521**	**86.907.970**

Net zoals in voorgaande jaren is het voor WIL op sommige onderdelen lastig een reële financiële inschatting te maken van de te verwachten kosten (zoals indexeringen, cao-stijgingen, hogere facturen van (ICT) leveranciers, e.d.). In het Meerjarenbeleidsplan 2026-2028 hebben wij meerjarig geschetst hoe wij omgaan met de uitgangspunten over klantvolumes, indexering, Ontwikkelagenda en de financieringssystematiek. Op basis van de meest recente informatie van de verwachtingen vanuit het Rijk hebben we deze uitganspunten aangepast ten opzichte van de meerjaren begroting in het Meerjaren Beleidsplan 2026-2028
We hanteren daarom de volgende financiële uitgangspunten voor de begroting 2026:

A. Wij sorteren proactief voor op de financiële uitdagingen voor 2026
B. Stijging van de loonkostensubsidie met 20%
C. CAO-stijging van 3,8% in 2026
D. Volumegroei klantaantallen is 2% per jaar; na accordering van de Businesscases Parttime werken en Economische Participatie ramen we deze groei navenant af.
E. Regelingskosten Inkomensondersteuning stijgen met 5%
F. Indexering 2,7% per jaar
G. ICT 2,7%
H. Huisvesting 2,7%
I. Ontwikkelagenda
J. We handhaven de financieringssystematiek

Ad A Proactief voorsorteren op de uitdagingen va 2026.
Wij sorteren proactief voor op de financiële vraagstukken waar de gemeenten rondom 2026 mee te maken hebben. Wij zetten onder andere met de Ontwikkelagenda 2026-2028 proactief in op een meer kostenbewuste uitvoering om zo de balans tussen opdracht, dienstverlening en financiën verder te behouden en waar mogelijk te verbeteren. Wij houden er rekening mee dat voor de komende jaren een extra financiële taakstelling nog altijd tot de mogelijkheden behoort.

Er geldt in bovenstaande perspectief één structurele tenzij: substantiële wijzigingen in het klantvolume van WIL (meer aanvragen SHV, meer aanvragen levensonderhoud en BB door o.a. de wet Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen toename en meer statushouders) kunnen leiden tot meer inzet en meerkosten. WIL zal hierin uiteraard terughoudend opereren en eerst kijken of andere opties voorhanden zijn. Deze tenzij nemen wij in deze Begroting 2026 op middels een disclaimer in de risicoparagraaf. We verwijzen u naar de betreffende programma's daar waar wij dit mogelijk achten.

Ad B Loonkostensubsidie
In de Kaderbrief 2026 gaven wij reeds aan dat we verwachten dat de inzet van loonkostensubsidie in 2026 verder zal groeien. Op basis van de groeicijfers en realisatie 2023 en 2024 en de ambities die gemeenten en WIL op dit vlak hebben, houden wij de ambitie aan om tot en met 2028 een toename van 25% van het aantal inwoners met een baangarantiebaan te realiseren. Dit betreft een meerjarige ambitie. Op basis van deze meerjarige ambitie is een stijging van 20% van de kosten loonkostensubsidie in 2026 als bijzonder realistisch. Als tenzij benoemen we hierbij dat dit afhankelijk is van de snelheid waarmee we in het kader van de Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt de effecten van de ketenregie realiseren. Oftewel in 2025 moeten de eerste stappen al worden genomen en effect gaan opleveren. Grofweg geldt dat het Rijk de gemeenten hiervoor financieel compenseert.

Ad C CAO stijging
Bij de vaststelling van zowel de Kaderbrief 2026 als de Begroting 2025 hadden wij nog geen zicht op de omvang van de cao-stijging 2025 en 2026. Bij het opstellen van de ontwerp begroting 2026 zijn de resultaten van de Cao-onderhandelingen nog niet bekend. Op basis van de September circulaire 2024 rekenen wij met een stijging van de personeelskosten met 3,8%.

Ad D Volumes
Voor de klantvolumes houden wij rekening met een stijging van 2%. Dit geldt voor BUIG[1], schuldhulpverlening en Inkomensondersteuning. De stijging is gebaseerd op de meest actuele landelijke ramingen[2]. In de Ontwikkelagenda WIL zijn actielijnen opgenomen met zeker op BUIG een afnemend bestand als doel. Deze zijn nog niet doorgerekend in de begroting. Na besluitvorming over de actielijnen worden de effecten ingeboekt. Ook is geen rekening gehouden met de effecten van de successen van de lokale werkteams op uitstroom uit de uitkering. Door de volumetoename stijgen de regelingskosten ook met 2%.

Ad E Regelingskosten Inkomensondersteuning
De regelingskosten voor bijzondere bijstand en minimaregelingen wordt conform onze gebruikelijke systematiek aangepast op het niveau van 2024. Daardoor hanteren wij een toename van 5% gebaseerd op de realisatie 2024.

Ad F Indexering
De indexering van de kosten voor de uitkeringen rekenen wij met een percentage van 2,7% per jaar op basis van de decembercirculaire 2024. Dit komt boven op een eventuele stijging van de regelingskosten als gevolg van een stijgend klantvolume. Zie hiervoor onder ad D.

Ad G ICT kosten
Voor de ICT hanteren wij een percentage van 2,7% voor 2026. Dit is gelijk aan het indexeringspercentage.

[1] BUIG: Bundeling Uitkering Inkomensvoorzieningen Gemeenten. Dit is de financiering voor onder andere Participatiewet uitkeringen.
[2] Onder andere Berenschot, Divosa en het Ministerie van SZW

Ad H Huisvestingskosten
De kosten voor de huisvesting stijgen met indexering gemeentebegroting Nieuwegein 2026, voor nu geraamd op 2.7%.

Ad I Ontwikkelagenda WIL 2026
De Ontwikkelagenda WIL is niet volledig, maar slechts gedeeltelijk verwerkt in deze begroting. Er zijn 5 actielijnen waarvoor geldt dat WIL deze eigenstandig zal oppakken, met de positieve zienswijzen op de Kaderbrief 2026 als basis. De kosten en baten van deze actielijnen uit de Ontwikkelagenda zijn wel al in de deze begroting verwerkt. Dat leidt tot een beperkte verlaging van de structurele begroting met € 180.000,-, met een investeringsbudget van € 150.000,- voor 2026.

T.a.v. vier actielijnen is in de zienswijzen gevraagd om een nadere gesprek en nadere uitwerking in Businesscases, alvorens deze te mogen/kunnen opnemen in deze begroting. Aan dit verzoek hebben wij gehoor gegeven; in deze begroting is daarom zowel een nadere uitwerking opgenomen (zie verderop en bijlage) als een indicatieve doorrekening van de financiële impact mocht deze businesscase groen licht krijgen.

Ad J Financieringssystematiek
Bij de begroting 2026 zetten wij de vigerende financieringssystematiek uit de gemeenschappelijke regeling WIL voort. Op basis van de vastgestelde Begroting 2026 factureren wij in 2026 onze kosten bij de gemeenten. Sinds de start van WIL zijn de begroting en jaarrekening van WIL leidend voor de bijdragen van de gemeenten, niet de bijdragen zoals gemeenten die van het Rijk ontvangen. Deze systematiek hanteren wij ook voor 2026.

Samenvattend resulteert dan de volgende begroting overall.

Financiële samenvatting	2024	1e BW 2025	2026 CAO	Regeling	Overig	Begroting 2026	incidenteel	structureel
Programma Inkomen	46.746.569	50.254.725	107.550	1.879.244	-25.000	52.216.518	0	1.961.794
Programma Werk	5.357.168	5.651.753	146.595	-669.675	823.133	5.951.806	0	300.053
Programma Inkomensondersteuning	7.375.974	8.684.995	136.741	-538.303	11.881	8.295.313	0	-389.681
Bedrijfsvoering	9.669.745	9.296.787	190.452	0	279.991	9.767.230	150.000	320.443
Programma DVO SW	1.158.211	1.150.000	0	0	0	1.150.000	0	0
Totaal	**70.307.666**	**75.038.259**	**581.337**	**671.265**	**1.090.006**	**77.380.868**	**150.000**	**2.192.609**

Bijdragen gemeente	2024	1e BW 2025	2026 CAO	Regeling	Overig	2026	incidenteel	structureel
Houten	15.527.267	16.773.877	138.671	599.271	260.008	17.771.826	35.781	962.169
IJsselstein	15.197.490	15.828.960	118.292	192.215	221.797	16.361.264	30.522	501.782
Lopik	4.568.702	4.754.708	33.975	205.105	63.703	5.057.493	8.766	294.018
Nieuwegein	34.905.219	37.572.714	290.399	-325.326	544.497	38.082.285	74.930	434.640
Vijfheerenlanden	108.988	108.000	0	0	0	108.000	0	0
Totaal bijdragen gemeente	**70.307.666**	**75.038.259**	**581.337**	**671.265**	**1.090.006**	**77.380.868**	**150.000**	**2.192.609**

Financiële samenvatting	Realisatie 2024	Begroting 2025	1e BW 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Inkomen Regelingskosten	43.794.897	44.370.137	47.178.620	49.057.864	51.915.859	55.017.056	58.394.528
Inkomen Uitvoeringskosten	2.951.672	2.957.364	3.076.104	3.158.654	3.309.839	3.442.894	3.581.258
Programma Inkomen	**46.746.569**	**47.327.501**	**50.254.725**	**52.216.518**	**55.225.697**	**58.459.950**	**61.975.786**
Werk Regelingskosten	1.887.865	1.621.000	1.794.000	1.224.325	1.224.325	1.224.325	1.224.325
Werk Uitvoeringskosten	3.469.303	3.713.943	3.857.753	4.727.481	4.955.600	5.154.824	5.362.017
Programma Werk	**5.357.168**	**5.334.943**	**5.651.753**	**5.951.806**	**6.179.925**	**6.379.149**	**6.586.342**
IO Regelingskosten	4.260.235	4.370.875	5.086.550	4.548.247	4.775.659	5.014.442	5.265.164
IO Uitvoeringskosten	3.115.739	3.213.675	3.598.444	3.747.067	3.889.474	4.046.053	4.208.895
Programma Inkomensondersteuning	**7.375.974**	**7.584.550**	**8.684.995**	**8.295.313**	**8.665.133**	**9.060.495**	**9.474.059**
Bedrijfsvoering	9.669.745	9.228.380	9.296.787	9.767.230	10.058.433	10.396.085	10.745.390
Programma DVO SW	1.158.211	1.150.000	1.150.000	1.150.000	1.150.000	1.150.000	1.150.000
Totaal	**70.307.666**	**70.625.373**	**75.038.259**	**77.380.868**	**81.279.188**	**85.445.679**	**89.931.578**

Financiële samenvatting	Realisatie 2024	Begroting 2025	1e BW 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Regelingskosten	**49.942.998**	**50.362.012**	**54.059.171**	**54.830.436**	**57.915.843**	**61.255.823**	**64.884.018**
Uitvoeringskosten	**20.364.669**	**20.263.362**	**20.979.089**	**22.550.432**	**23.363.345**	**24.189.856**	**25.047.560**
Totaal	**70.307.666**	**70.625.373**	**75.038.259**	**77.380.868**	**81.279.188**	**85.445.679**	**89.931.578**

Financiële samenvatting 2026	Houten	IJsselstein	Lopik	Nieuwegein	Vijfheerenlanden	Totaal
Inkomen Regelingskosten	11.663.226	10.332.480	3.200.483	23.861.674		49.057.864
Inkomen Uitvoeringskosten	753.460	642.730	184.602	1.577.862	-	3.158.654
Programma Inkomen	**12.416.686**	**10.975.211**	**3.385.085**	**25.439.536**	**-**	**52.216.518**
Werk Regelingskosten	104.000	191.768	76.277	852.280	-	1.224.325
Werk Uitvoeringskosten	1.127.685	961.959	276.289	2.361.548	-	4.727.481
Programma Werk	**1.231.685**	**1.153.727**	**352.566**	**3.213.828**	**-**	**5.951.806**
IO Regelingskosten	899.780	1.069.405	413.022	2.166.040	-	4.548.247
IO Uitvoeringskosten	893.819	762.462	218.991	1.871.795	-	3.747.067
Programma Inkomensondersteuning	**1.793.598**	**1.831.867**	**632.013**	**4.037.836**	**-**	**8.295.313**
Bedrijfsvoering	2.329.858	1.987.459	570.829	4.879.085		9.767.230
Programma DVO SW	-	413.000	117.000	512.000	108.000	1.150.000
Totaal	**17.771.826**	**16.361.264**	**5.057.493**	**38.082.285**	**108.000**	**77.380.868**

Inhoudelijke en procesmatige piketpaaltjes
Voor de Begroting 2026 zijn de huidige (programma)opdracht en positionering van WIL, inclusief leidende principes als werken vanuit de bedoeling, aansluiten op de leefwereld van klanten, uitgaan van vertrouwen, eenvoud en maatwerk in de kern onze eerste inhoudelijke piketpaaltjes. Ditzelfde geldt voor de KPI's en kerncijfers per programma zoals die bij de vaststelling van de Begroting 2025 zijn vastgesteld. Onze opgave vloeit voort uit de maatschappelijke uitdaging en opgave zoals die in het Meerjarenbeleidsplan zijn beschreven. Bij de programma's diepen we dit verder uit. Maar overall werken wij vanuit de volgende maatschappelijke uitdaging en maatschappelijke opgave en positie van WIL.

De maatschappelijke uitdaging in de Lekstroom
De bestaanszekerheid van veel inwoners van de Lekstroom staat op verschillende gebieden onder druk, vooral financieel. Deze onzekere of instabiele financiële situatie leidt vaak tot financiële stress, wat participatie belemmert. Bovendien zoekt een deel van de inwoners geen hulp.

De maatschappelijke opgave
De Lekstroom heeft de maatschappelijke taak om de financiële bestaanszekerheid van deze inwoners te vergroten, zodat zij naar vermogen kunnen participeren. Dit omvat het verbeteren van de bereikbaarheid, vindbaarheid en het gebruik van ondersteuning en regelingen. Het is essentieel dat we inwoners snel, goed, en indien nodig dichtbij via maatwerk helpen als ze dat nodig hebben. Daarnaast is het belangrijk om te voorkomen dat mensen in een situatie van financiële stress terechtkomen.

Onze positie
WIL heeft zich verbonden aan deze uitdagingen en opgaven en speelt hier als uitvoeringsorganisatie een belangrijke rol. Wij doen dit niet alleen, maar samen met de gemeenten en ketenpartners. Voor complexe vraagstukken volstaan meestal niet een eenvoudige oplossing. WIL werkt lokaal, regionaal, bovenregionaal en waar nodig domein overschrijdend samen met ketenpartners.

De drie pijlers onder onze huidige en toekomstige dienstverlening
1. De leefwereld van onze klanten staat centraal (niet de systeemwereld).
2. Een hybride klantbeeld: ons klantbeeld gaat uit van een beperkte mate van zelfredzaamheid en veelvuldige multi-problematiek.
3. Het belangrijkste thema voor (kwetsbare) inwoners en klanten is (financiële) bestaanszekerheid.

De leefwereld van onze klanten centraal
Wij sluiten voor onze dienstverlening aan bij de leefwereld van onze klanten:
- ✓ De problematiek waarmee klanten te maken hebben, is complexer geworden, waardoor eenvoudige oplossingen vaak niet volstaan
- ✓ Een deel van de inwoners ervaart weinig vertrouwen vanuit de overheid en heeft zelf ook weinig vertrouwen in de overheid.

- ✓ Veel inwoners zoeken laat of helemaal geen hulp bij WIL en melden zich bij andere of meerdere instanties. Het is vaak niet meteen duidelijk wat er speelt, wat nodig is, wat iemand zelf kan en waar een duurzame oplossing voor nodig is.

Dit vraagt om een flexibele dienstverlening die aansluit bij de mensen waar we het voor doen.

Een hybride klantbeeld
Het klantenbestand van WIL verandert. Steeds meer van onze klanten kampen met meervoudige en zwaardere problematiek. Voor steeds meer van onze klanten blijkt zelfredzaamheid slechts in beperkte mate mogelijk. De hulpvraag van onze klanten is veranderd en vraagt om een dienstverlening die beter aansluit bij hun behoeften. We benaderen onze klanten vanuit een positief mensbeeld, passend bij een bredere maatschappelijke ontwikkeling.

Financiële bestaanszekerheid
De bestaanszekerheid van veel inwoners staat onder druk. Inwoners vinden moeilijk de weg naar hulp en ondersteuning. We richten ons primair op de financiële bestaanszekerheid van inwoners, vooral door ondersteuning in de vorm van uitkeringen, bijzondere bijstand of hulp bij schulden en budgetvraagstukken. Samen met gemeenten en ketenpartners bieden we bereikbare regelingen. Wij zetten bovendien samen met de lokale werkteams in op economische participatie omdat werk bijdraagt aan (financiële) bestaanszekerheid, verbetering van de fysieke en mentale gezondheid en het gevoel van eigenwaarde.

De beweging die wij op hoofdlijnen beogen

a. Doorontwikkelen van onze dienstverlening in termen van eenvoud, vertrouwen en maatwerk.
b. Minder inwoners in de uitkering.

Eenvoud, vertrouwen en maatwerk
Eenvoud is ons uitgangspunt, zodat inwoners makkelijk en snel gebruik kunnen maken van de regelingen die hen helpen hun bestaanszekerheid te behouden. We werken vanuit vertrouwen in onze klanten, waarbij het verhaal van de klant leidend is. We vragen alleen om bewijsstukken waar echt noodzakelijk, geen onnodige administratieve rompslomp. We bieden maatwerk vanuit de leefsituatie van de klant, de inwoner staat centraal. Dit doen we met de inrichting van onze dienstverlening door alle programma’s heen. Wij denken dat meer lokaal aanbieden van onze dienstverlening bijdraagt aan deze beweging en wij zullen hier in het kader van de Ontwikkelagenda (actielijn Meer lokale dienstverlening) dan ook op inzetten.

Minder inwoners en klanten in de uitkering
Er staan nog te veel inwoners en klanten langs de kant; hier zit dus veel verbeterpotentieel voor onze inwoners en klanten zelf, maar ook voor de gemeentelijke portemonnee. We ontwikkelen onze dienstverlening verder door op het punt economische participatie. Binnen de programma’s Inkomen (terecht in de uitkering) en Werk (werknemers- en werkgeversdienstverlening) beschrijven we hoe we dit doen.

De Ontwikkelagenda WIL 2026
Aanvullend op onze generieke inzet per programma hebben we in het Meerjarenbeleidsplan WIL 2026-2028 een Ontwikkelagenda geschetst die aansluit op de beweging die we hierboven beschreven hebben. Deze Ontwikkelagenda kent 10 actielijnen:

1. Brede Toegang.
2. Meer lokale en afgestemde dienstverlening.
3. Digitalisering en automatiseren dienstverlening.
4. Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt (SILW).
5. Harmonisering Minimaregelingen.
6. Meer eenvoud in de uitvoering.
7. Verbrede inzet op terecht in de uitkering.
8. Verbrede inzet op parttime werken.
9. Verbrede inzet op economische participatie.
10. Optioneel: versoberen Minimaregelingen.

Onderstaande figuur laat e.e.a. in samenhang zien.

WIL
Werk en Inkomen Lekstroom

Beweging 1
Doorontwikkeling Inkomen & Inkomensondersteuning

Beweging 2
Doorontwikkeling en intensivering Werk

Actielijn 1: Brede Toegang Poort

Actielijn 2: Meer lokale/ afgestemde dienstverlening

Actielijn 3: Digitaliseren/ automatiseren dienstverlening

Actielijn 6: Meer vertrouwen en eenvoud in de uitvoering

Actielijn 7: Verbrede inzet op rechtmatigheid

Actielijn 5: Harmonisatie Minimaregelingen

De bedoeling

- Eenvoudiger
- Meer vanuit vertrouwen
- Sneller
- Maatwerk
- Minder niet-gebruik

UITVOERING GELDZAKEN

UITVOERING WERK

LOKALE WERKTEAMS

WIL

BELEID LEKSTROOM GEMEENTEN

De bedoeling

- Betere/ meer dienstverlening arbeidsbeperkten
- Minder inwoners in uitkering dan nodig
- Minder kosten
- Werkgevers meer personeel

SILW

Actielijn 8: Verbrede inzet op parttime werken

Actielijn 9: Verbrede inzet op economische participatie

Arbeidsmaktregio Midden-Utrecht

MAATSCHAPPELIJKE UITDAGING/OPGAVE LEKSTROOM

BESTAANSZEKERHEID, (DUURZAAM) PARTICIPEREN/WERKEN NAAR VERMOGEN, MINDER ARMOEDE EN SCHULDEN

(MET MINDER GELD, SCHAARSTE AAN PERSONEEL EN TOENEMENDE PROBLEMATIEK)

Onderstaand werken we deze actielijnen op hoofdlijnen uit; in de bijlage treft u een uitgebreide uitwerking aan. We houden zowel hieronder als in de bijlage de volgorde uit het Meerjaren Beleidsplan 2026-2028 aan. Actielijn 4 over de Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt nemen we hierin vanaf nu niet meer mee, omdat deze sinds de aanstelling van de ketenregisseur/kwartiermaker onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten valt. Voor actielijn 10 over versobering geldt dat hiervoor geen 100% draagvlak is, gelet op de zienswijzen. Vanuit het adagium ‘samen uit, samen thuis’, werken we deze optie vooralsnog dus nog niet uit. Op de Raadsinformatieavond van mei zorgen we uiteraard wel voor een eerste uitwerking, voor het geval dat.

Actielijn	**Beoogde impact op inwoner**	**Impact op de begroting 2026**	**Aandachtspunt**
1: Brede toegang Poort Realiseren één poort/toegang waarmee dienstverlening WIL integraal en toegankelijk wordt ontsloten voor alle inwoners van de Lekstroom-gemeenten.	Brede uitvraag en in een keer geholpen worden op 1 plek. Preventief: eerder problemen kunnen signaleren, sneller de juiste dienstverlening kunnen bieden en hierdoor (deels) kunnen voorkomen dat sommige inwoners vroegtijdig in een uitkeringssituatie of (stevig) schuldhulptraject terechtkomen.	Geen structurele financiële impact verwacht; wel voorkomen hogere uitvoeringkosten op termijn. Investeringsbudget 2026 is € 50.000; in de begroting verwerkt.	Stand van zaken wordt via P&C stukken WIL met raden gedeeld. Start actielijn is in 2025; vraagt om investering van € 25.000.
2: Meer lokaal afgestemde dienstverlening Waar effectief en zinvol lokaal (afgestemd) aanbieden van passende WIL dienstverlening	Mogelijk dienstverlening dichterbij huis aangeboden en in betere samenwerking ketenpartners. Dit draagt bij aan eenvoud en maatwerk. Efficiency en kwaliteit dienstverlening nemen overall wel toe; met als kern: meer eenvoud en maatwerk.	Geen structurele financiële impact verwacht; wel voorkomen hogere uitvoeringkosten op termijn. Investeringsbudget 2026 is € 25.000; in de begroting verwerkt.	Stand van zaken wordt via P&C stukken WIL met raden gedeeld. Start actielijn is in 2025; vraagt om investering van € 25.000.
3: Digitaliseren/ automatiseren dienstverlening Toepassen van digitale technologieën om onze dienstverlening te verbeteren en efficiënter te maken	Makkelijkere en snellere toegang van klanten tot informatie en dienstverlening WIL	Financiële impact wordt pas vanaf 2027 verwacht; eerst voorwerk nodig. Investeringsbudget 2026 hiervoor is € 25.000; is in de begroting verwerkt.	Stand van zaken wordt via P&C stukken WIL met raden gedeeld Start actielijn is in 2025; vraagt om investering van € 25.000
4: Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt Realiseren van een sociale infrastructuur in de Lekstroom om inwoners (met een beperkt verdienvermogen) effectief en efficiënt duurzaam aan het werk te helpen.			

5: Harmonisatie regelingen Realiseren van een sterk, kosteneffectief en toegankelijk minimabeleid, waarbij inwoners die financiële ondersteuning nodig hebben, deze ook daadwerkelijk (kunnen) krijgen. Te beginnen met stap 1: we doen wat nu al kan (met een geharmoniseerd herontwerp als eindplaatje, maar dit vraagt meer tijd).	Regelingen worden begrijpelijker en effectiever en de postcode maakt niet meer uit wat je krijgt. Overall is de gedachte dat de meest kwetsbare inwoners nog beter ondersteund worden, met een overzichtelijke en toegankelijke set regelingen specifiek voor hen. Tegelijkertijd willen meer inwoners dan nu helpen.		Het minimabeleid is het primaat van de gemeenten. Het voorstel dat voorligt is in dat licht daarom geen exclusief voorstel van WIL, maar een gezamenlijk uitgewerkt voorstel waarvoor gemeentelijk draagvlak wordt ingeschat. De uiteindelijke keuze moet dan ook gemeentelijk nog bekrachtigd worden voor eind 2025; dit proces vraagt (doorloop)tijd.
• IIT Ambtshalve toekennen aan inwoners die 3 jaar of langer een inkomen hebben tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm; uit oogpunt van efficiency en klantperspectief.	PW-klanten WIL hoeven deze niet meer aan te vragen. Bereik neemt hierdoor toe.	We ramen dat de regelingskosten hierdoor *structureel* met € 267.000 toenemen en de uitvoeringkosten structureel afnemen met € 30.000. Conform afspraak nog niet in de begroting verwerkt.	Is Businesscase. Inzet is de businesscase verwerken in 1ste BW 2026. In RIA 22 mei ligt de businesscase ter bespreking voor; in Gesprek met Raad in oktober 2025 ligt herontwerp als geheel voor. Investeringsbudget voor IIT en CZM 2025 is € 75.000.
• Bijzondere Bijstand (BB) Focus uitvoering richten op meest kwetsbare groep met 1ste efficiencyslag	Inkomensgrens voor BB zonder draagkracht wordt voor alle inwoners 110%; boven 150% is geen BB meer mogelijk. Kosten woninginrichting worden meer realistisch verstrekt.	We ramen dat de regelingskosten hierdoor *structureel* met € 286.000 afnemen. We schatten de effecten op de uitvoeringkosten budgetneutraal in voor nu. Conform afspraak nog niet in de begroting verwerkt.	
• Collectieve ziektekostenverzekering (CZM) Versimpeling aanvraagprocedure en toekenning voor minima door koppeling aan BSN-lijsten en U-pas/Stadspas	Door koppeling is geen extra toetsmoment meer nodig; dit betekent meer eenvoud en gemak voor inwoners,	We ramen dat de uitvoeringskosten hierdoor *structureel* met € 20.000 afnemen. Conform afspraak nog niet in de begroting verwerkt.	

6: Meer eenvoud en vertrouwen in de uitvoering Stroomlijnen en optimaliseren werkprocessen en kosten uitvoering verlagen	Eenvoudigere (aanvraag)procedures en wijze van afhandeling; ook sneller en meer vanuit vertrouwen	We ramen *structureel* € 100.000 besparing op uitvoeringskosten in. Investeringsbudget 2026 is € 25.000; beiden in de begroting verwerkt	Stand van zaken wordt via P&C stukken WIL met raden gedeeld Start actielijn is in 2025; vraagt om investering van € 25.000
7: Verbrede inzet op terecht in de uitkering Herijken uitkeringsproces zodat klanten terecht in uitkering zitten en hier nadien voordeel van hebben.	Borgen dat inwoners gedurende hun uitkeringsperiode eenvoudig en coulant geholpen kunnen worden; met brede en gedegen uitvraag als startpunt	We ramen *structureel* € 170.000 besparing op de regelingskosten in. Met *structureel* € 90.000 meer aan uitvoeringskosten. Investeringsbudget 2026 is € 25.000; alles al in de begroting verwerkt.	Stand van zaken wordt via P&C stukken WIL met raden gedeeld Start actielijn is in 2025; vraagt om investering van € 25.000
8: Verbrede inzet op parttime werken Het vergroten van het aantal uitkeringsgerechtigden dat parttime werkt uit het oogpunt van kosten en klantperspectief.	Kans op duurzame uitstroom neemt hierdoor toe voor meerdere inwoners, met een positief effect op het algemene welzijn.	We ramen dat de regelingskosten hierdoor *structureel* met € 270.000 afnemen en de uitvoeringkosten structureel toenemen met € 100.000. Investeringsbudget 2026 is € 25.000. Conform afspraak nog niet in de begroting verwerkt.	Is Businesscase. Inzet is de businesscase verwerken in 1ste Begrotingswijziging 2026. Start actielijn is in 2025; vraagt om investering van € 25.000.
9: Verbrede inzet op economische participatie Het zorgen dat meer uitkeringsgerechtigden aan het werk gaan en uit de uitkering, uit het oogpunt van kosten en klantperspectief.	Werk heeft voor veel mensen een positief effect op gezondheid, participatie, welbevinden, enzovoort. Bovendien draagt economische participatie bij aan het nemen van stappen richting financiële bestaanszekerheid.	We ramen dat de regelingskosten hierdoor *structureel* met € 700.000 afnemen en we dit budgetneutraal kunnen uitvoeren. Conform afspraak nog niet in de begroting verwerkt.	Is Businesscase die nog onder regie van ketenregisseur wordt uitgewerkt. Verwachting is dat deze businesscase voorligt tijdens Gesprek met de Raad van oktober 2025. Inzet is de businesscase verwerken in 1ste Begrotingswijziging 2026.[3]

[3] Voor zowel actielijn 8 als 9 geldt dat de re-integratie van bijstandsklanten het primaat is van de gemeenten (lokale werkteams); WIL kan hierin faciliteren en ondersteunen (via het WSP bijvoorbeeld). Het voorstel dat voorligt zal daarom ook gemeentelijk bekrachtigd moeten worden voor eind 2025 (in de lokale werkplannen 2026); dit proces vraagt (doorloop)tijd.

Al met al resulteert de volgende begroting voor de Ontwikkelagenda als geheel en zoals bovenstaand beschreven.

	Cf. MJBP jaarschijf 2026	Cf. Kaderbrief 2026	Cf. Begroting 2026 (indien 100% verwerkt)
Structurele besparing op uitvoeringskosten	€ 200.000	€ 200.000	- € 40.000
Structurele besparing op regelingskosten	€ 940.000	€ 740.000	€ 1.179.000
Eenmalig investeringsbudget	€ 540.000 (*)	€ 640.000 (*)	€ 175.000
Bruto saldo	➢ +/+ € 600.000	➢ +/+ € 300.000	➢ +/+ € 1.000.000

Specificatie

Actielijn	Baten cf. KB 2026	Investering cf. KB 2026	Structurele baten cf. BG 2026	Structurele kosten cf. BG 2026	Investering cf. BG 2026
1. Brede toegang Poort	-	€ 50.000	-	-	€ 50.000
2. Meer lokale/afgestemde dienstverlening	-	-	-	-	€ 25.000
3. Digitaliseren/ automatiseren dienstverlening	-	-	-	-	€ 25.000
4. SILW (=Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt)	-	-	-	-	-
5. Harmonisatie bijzondere bijstand en minimaregelingen	€ 100.000 U	€ 25.000	€ 286.000 R € 50.000 U	€ 267.000 R	-
6. Meer eenvoud en vertrouwen in de uitvoering	€ 100.000 U	€ 50.000	€ 100.000 U	-	€ 25.000
7. Verbrede inzet op rechtmatigheid	€ 120.000 R	€ 115.000 (*)	€ 170.000 R	€ 90.000 U	€ 25.000
8. Verbrede inzet op parttime werken	€ 120.000 R	€ 100.000 (*)	€ 270.000 R	€ 100.000 U	€ 25.000
9. Verbrede inzet op economische participatie	€ 500.000 R	€ 300.000 (*)	€ 700.000 R	-	-
Totaal	€ 200.000 U	€ 640.000	€ 150.000 U	€ 190.000 U	€ 175.000
	€ 740.000 R		€ 1.426.000 R	€ 267.000 R	

U = Uitvoeringskosten R = Regelingskosten
(*) Zitten structurele uitvoeringskosten in die in de Kaderbrief als investering zijn weggezet; in BG 2026 goed neergezet

Zoals aangegeven, is bovenstaande begroting voor de Ontwikkelagenda maar gedeeltelijk verwerkt in de onderhavige Begroting WIL 2026 als geheel. Onderstaand treft u de begroting aan die wel verwerkt is; hiermee wordt duidelijk dat uiteindelijk groen licht op de gehele Ontwikkelagenda in financiële termen nog een behoorlijk voordeel gaat opleveren.

	Cf. MJBP jaarschijf 2026	**Cf. Kaderbrief 2026**	**Cf. Begroting 2026 (indien 100% verwerkt)**	**Cf. Begroting 2026 (zoals nu verwerkt)**
Structurele besparing op uitvoeringskosten	€ 200.000	€ 200.000	- € 40.000	€ 10.000
Structurele besparing op regelingskosten	€ 940.000	€ 740.000	€ 1.179.000	€ 170.000
Eenmalig investeringsbudget	€ 540.000 (*)	€ 640.000 (*)	€ 175.000	€ 150.000
Bruto saldo	➢ +/+ € 600.000	➢ +/+ € 300.000	➢ +/+ € 1.000.000	➢ +/+ € 30.000

4. PROGRAMMA INKOMEN

4.1 De maatschappelijke uitdaging in de Lekstroom

In de Lekstroom is een deel van de inwoners aangewezen op een uitkering, omdat zij geen ander inkomen hebben, dan wel dat zij uit werk onvoldoende inkomen krijgen om boven het bestaansminimum te kunnen komen. Een groot deel van deze inwoners ervaart (ook) financiële stress, die meedoen en participeren belemmert. Wat we ook weten is dat een deel van deze inwoners niet voor hulp aanklopt. Voor een deel van de inwoners geldt dat zij te maken hebben met wisselende inkomsten en financiële bestaansonzekerheid.[4]

4.2 De maatschappelijke opgave van de Lekstroom gemeenten

Vanuit deze realiteit hebben de Lekstroom gemeenten op hoofdlijnen een driedubbele ambitie c.q. opgave geformuleerd voor zichzelf:

a. Het vergroten van de financiële bestaanszekerheid voor alle inwoners door te investeren in werk en (economische) participatie.
b. Het nog duidelijker maken waar inwoners moeten zijn als ze financiële problemen ervaren of inkomensondersteuning (i.c. een uitkering) nodig hebben. M.a.w. het vergroten van het bereik (bereikbaarheid, vindbaarheid en daadwerkelijk gebruik) van de ondersteuning die wij hierop bieden.
c. Het snel, goed, eenvoudig en zo nodig dichtbij helpen van inwoners die aankloppen voor hulp

4.3 De beoogde impact voor inwoners

De beoogde impact voor hun inwoners ligt hiermee in het verlengde. Allereerst dat alle inwoners die recht hebben op een uitkering die ook krijgen. Ten tweede neemt de bestaanszekerheid voor hun inwoners toe en ervaren zij minder tot geen financiële stress meer. En tot slot weten inwoners waar zij moeten zijn in geval zij hulp nodig hebben. In termen van bereik betekent dit een toename van het bereik

4.4 De opdracht voor Inkomen

Door de toegankelijkheid te vergroten krijgen inwoners waar ze recht op hebben, neemt de bestaanszekerheid toe en weten inwoners waar zij moeten zijn als zij hulp nodig hebben.

De opdracht voor het Programma Inkomen is primair het uitvoeren van de Participatiewet en de Wet op de Lijkbezorging. Wij doen dit naar de geest van de wet: we gaan uit van vertrouwen en leveren maatwerk. Wij verkennen daarbij of ondersteuning in nabijheid helpend is. Hierbij zetten wij preventieve en outreachende instrumenten in. Wij beschrijven in het tekstkader hoe we preventief en outreachend werken.

Preventief en Outreachend werken bij WIL

Wij werken preventief en outreachend om onze dienstverlening eenvoudig, laagdrempelig en toegankelijk te maken voor onze inwoners. Onze ondersteuning begint zo vroeg mogelijk, waarbij we verbinding leggen met het maatschappelijk middenveld.

Aan de voorkant werken we preventief door ervoor te zorgen dat inwoners weten met welke (beginnende) vraagstukken ze bij WIL terecht kunnen. Als WIL geen ondersteuning kan bieden, verwijzen we de klant door naar de juiste instantie. Zo dragen we bij aan toegankelijke en bereikbare ondersteuning binnen de keten. In een vroeg stadium kunnen we voorkomen dat problemen verergeren of zich uitbreiden naar andere leefgebieden. We kijken direct welke dienstverlening binnen WIL beschikbaar is en op welke regelingen een klant aanspraak kan maken. Dit draagt bij aan interventies in een zo vroeg mogelijk stadium.

	Cijfers 2024					Uitgangspunt Begroting 2026
Kengetal	**Houten**	**IJsselstein**	**Lopik**	**Nieuwegein**	**WIL Totaal**	**WIL Totaal**
Aantal huishoudens in de bijstand per gemeente per ultimo jaar (excl. IOAW en IOAZ)	514	475	136	1.139	2.264 (*)	2.346 (**)
Aantal mensen die wij in het kader van de wet op de lijkbezorging (hebben) begraven					35 meldingen 22 opdrachten tot verzorging uitvaart door WIL 13 verzorgd door nabestaanden	36 meldingen 25 opdrachten van WIL tot verzorging uitvaart, 11 door nabestaanden

(*) Het betreft hier de eindcijfers 2024 Algemene Bijstand per ultimo 2024. In de eindcijfers van het Jaarverslag 2024 worden mutaties van na ultimo 2024 nog meegenomen. Voor de IOW en IOAZ maakt dit geen verschil. Voor de algemene bijstand betekent dit een verschil van +8 (het Jaarverslag rekent met 2.272 huishoudens).
(**) Cf. de vastgestelde begrotingsuitgangspunten: eindstand 2024 met 2% verhoging -/- 9 vanwege Ontwikkelagenda terecht in de uitkering.

4.5 Wat gaan we doen in 2026?

Onze activiteiten in 2026 laten zich op hoofdlijnen als volgt omschrijven:

a. We verstrekken een uitkering aan iedereen die dat nodig heeft. Wij werken hierbij vanuit de gedachte dat iedereen terecht in de uitkering zit. Dat is onze positieve benadering van rechtmatigheid, zie ook het tekstkader. We gaan uit van vertrouwen, leveren maatwerk, kijken breed waar nodig en schakelen en stemmen af met ketenpartners indien bijpassende hulp nodig is. Wij richten ons hiermee op de vindbaarheid, zichtbaarheid en toegankelijkheid van onze ondersteuning.
b. We vorderen terug wat realistisch is. Hierbij sluiten we aan bij de situatie van de klant.
c. Wij voeren de handhavingstaken en sociale recherche taken uit als er fraude, misbruik of onrechtmatig gebruik wordt geconstateerd. Zowel de bestuursrechtelijke – als strafrechtelijke afhandeling is bij ons belegd. Wij handhaven vanuit vertrouwen zoals beschreven in Handhaven in vertrouwen.
d. Wij bieden in gevallen van broodnood snelle ondersteuning, zoals bijvoorbeeld financiële ondersteuning
e. Wij bieden statushouders een goede start binnen de Lekstroom met een stabiele inkomenspositie. Wij hebben hiervoor eenvoudige processen afgesproken met onze externe partners, maar ook WIL-breed.

f. Inkomen verzorgt een waardig afscheid bij de uitvoering van de Wet op de Lijkbezorging, inclusief het verhalen van kosten op de nabestaanden.

Terecht in de uitkering; *waar nodig en rechtmatig*

In de komende jaren richten we ons meer op preventie: we verstrekken uitkeringen waar nodig en rechtmatig. Vanaf de aanvraag ligt de focus op het recht op (de juiste) uitkering. Hierbij houden we rekening met voorliggende voorzieningen en het recht op andere regelingen met gunstigere voorwaarden voor de klant. Als er geen recht is, zijn we daar duidelijk over.
De basis hiervoor is werken vanuit vertrouwen, eenvoud en maatwerk. Dit geldt zowel bij de start van de uitkering als gedurende de looptijd. Bij al onze klantcontacten zijn we alert op wat nodig is, zodat intensieve handhaving idealiter niet nodig is. We zien dit als een positieve benadering van rechtmatigheid. De inwoner krijgt de noodzakelijke ondersteuning, die bovendien toegankelijk is.
Bij ontwikkelingen zoals werken vanuit vertrouwen, eenvoud, bereik en maatwerk streven we in onze dienstverlening naar een balans tussen de leefwereld en rechtmatigheid. Wat is de leefsituatie van de klant? Zijn er wijzigingen in de situatie waardoor er mogelijk geen recht meer is of juist recht op meer regelingen? Dit bepaalt hoe streng we naar een situatie kijken, waarbij we ook hier maatwerk toepassen. We zijn streng bij oneigenlijk gebruik als dat nodig is.

4.6 Uitgangspunten WIL

Een groot deel van onze klanten is beperkt zelfredzaam en heeft ondersteuning op 1 of meerdere vlakken nodig. Een groot deel van onze klanten ervaart ook (financiële) stress en ervaart aankloppen bij WIL als een hoge drempel. Bij veel van onze klanten is ook sprake van multi-problematiek. Dit maakt dat we tijd en aandacht moeten en willen geven aan onze klanten als zij bij ons aankloppen. Vanuit de wetenschap dat er vrijwel altijd geen ander vangnet is. In iedere gemeente is het lokale maatschappelijke middenveld anders georganiseerd; ook het samen schakelen om leefwereld oplossingen te kunnen bieden kost daarmee veel (doorloop)tijd. Onderstaand overzicht laat de samenloop aan regelingen zien (standen per eind 4e kwartaal 2024).

Omvang klantenbestand naar regeling of combinatie van regelingen per 31 december 2024 (in aantal klanten)

Regeling	Houten	IJsselstein	Lopik	Nieuwegein	WIL
Uitkering Participatiewet (P-wet)	178	164	28	58	428
Minimaregelingen	458	348	171	2.177	3.154
Schuldhulpverlening (SHV)	58	79	13	133	283
Uitkering P-wet + minimaregelingen	356	304	97	1.051	1.808
Uitkering P-wet + schuldhulpverlening	8	11	2	3	24
Minimaregelingen + schuldhulpverlening	11	8	3	46	68
Uitkering P-wet + minimaregeling + SHV	20	27	13	86	146
Totaal gemeente	1.089	941	327	3.554	5.911

4.7 Wat willen we als WIL realiseren?

Vanuit onze opdracht zijn wij aanspreekbaar op drie KPI's.

KPI en streefwaarde 2026	*Korte toelichting op het waarom?*	*Waarde eind 2024*
Het aantal terecht toegekende uitkeringen is minimaal 95%	We willen dat inwoners inkomensondersteuning krijgen als ze die nodig hebben. We accepteren dat sommige uitkeringen mogelijk niet terecht zijn, maar wel nodig. We accepteren tegelijk niet dat het oneigenlijk gebruik te hoog wordt	Geen nulmeting voorhanden. Is een nieuwe KPI die nog nader wordt uitgewerkt. Expert -guess WIL is ongeveer 95%.
Klantevredenheid t.a.v. bejegening en overall >7,5	Het oordeel van inwoners/klanten is bepalend of we op de goede weg zijn denken we. Vooral als we laag scoren levert dat belangrijke input voor bijstelling op.	In 2022/2023 voor het laatst gemeten. Score was een 7,6. Nieuw onderzoek is gepland voor 2025.
We blijven binnen de begroting; eventuele overschrijdingen worden vooraf geaccordeerd	De gemeentelijke middelen zijn beperkt waardoor keuzes noodzakelijk zijn. Door te rapporteren op deze KPI kan tijdig bijgestuurd worden (aan gemeente en WIL kant). Daar waar we (dreigen te) overschrijden lichten we toe waarom.	Niet gerealiseerd door aantal ontwikkelingen en keuzes; zie Jaarverslag 2024 hiervoor.

Parallel hieraan houden we aantal kerncijfers bij, om te kunnen monitoren hoe ons bestand zich ontwikkelt en of bijsturing nodig is. Het gaat in deze om de volgende kerncijfers (vastgesteld in het verlengde van de Begroting 2024); op verzoek op een aantal punten al 'gevuld'. Het tweede kerncijfer is toegevoegd n.a.v. de uitwerking van en gedachtewisseling over het Kwaliteitskompas. We verwijzen naar de kwartaalrapportage van WIL voor de uitwerking van onderstaande kerncijfers.

Kerncijfer	*Waarde eind 2024*
Aantal klanten BUIG (per gemeente), met specifieke focus op jongeren	Houten - 535, waarvan 108 jonger dan 27 jaar IJsselstein - 494, waarvan 65 jonger dan 27 jaar Lopik - 139, waarvan 16 jonger dan 27 jaar Nieuwegein - 1.172, waarvan 144 jonger dan 27 jaar WIL totaal - 2.340, waarvan 333 jonger dan 27 jaar
Bereik van de Participatiewet	Geen nulmeting voorhanden. Is nieuwe KPI die nog nader wordt uitgewerkt. Expert guess WIL is nu >90%, gebaseerd op ervaringscijfers energietoeslag.
Ontwikkeling bijstandsvolume (per gemeente) in 2024	Houten – -/- 1,29 procent, van 542 naar 535 huishoudens IJsselstein – + 0,20 procent, van 493 naar 494 huishoudens Lopik – -/- 0,72 procent, van 140 naar 139 huishoudens Nieuwegein - -/- 3,62 procent, van 1.216 naar 1.172 huishoudens WIL totaal – -/- 2,13 procent, van 2.391 naar 2.340 huishoudens
Aantal klanten per regeling (P-wet, IOAW, IOAZ en Bbz) (per gemeente)	Zie de tabel hiervoor bij 4.6
Regelingskosten BUIG (per gemeente)	Houten € 10.019.935,- IJsselstein € 9.370.092,- Lopik € 2.800.391,- Nieuwegein € 21.604.479,- WIL totaal € 43.794.897,-
De samenstelling van het bestand naar leeftijd, geslacht en leefvorm	Zie Q1 rapportage WIL 2025
Gemiddelde nettoprijs per uitkering (per gemeente)	Zie Q1 rapportage WIL 2025
Het aantal openstaande vorderingen plus bedrag	Zie Q1 rapportage WIL 2025

Zoals we hebben afgesproken koppelen we in de Turap, de Q-rapportages en de Jaarrekening terug hoe we het doen. Waar nodig voorzien we die van duiding en stellen we onze inzet bij.

4.8 Wat gaat e.e.a. kosten?

Onderstaand treft u de begroting van het programma Inkomen aan.

2026								
Programma Inkomen	**2024**	**1e BW 2025**	**2026 CAO**	**Regeling**	**Overig**	**Begroting 2026**	**incidenteel**	**structureel**
BUIG	42.442.150	44.811.259	0	1.364.103	0	46.175.362	0	1.364.103
Loonkostensubsidie	2.413.582	2.940.103	0	588.021	0	3.528.124	0	588.021
BBZ 2004 en BBZ Light	12.500	97.064	0	-84.564	0	12.500	0	-84.564
Wet op de Lijkbezorging	59.302	41.000	0	18.302	0	59.302	0	18.302
Leefgeld Oekraïners	238.898	238.898	0	0	0	238.898	0	0
Personeelslasten	3.103.149	3.076.104	107.550	0	-25.000	3.158.654	0	82.550
Totaal lasten	**48.269.581**	**51.204.428**	**107.550**	**1.885.862**	**-25.000**	**53.172.840**	**0**	**1.968.412**
BUIG	796.643	710.805	0	-474	0	710.331	0	-474
TOZO terugvorderingen	37.208	0	0	0	0	0	0	0
TOZO bedrijfskredieten	162.339	0	0	0	0	0	0	0
BBZ 2004 en BBZ Light	77.145	0	0	7.093	0	7.093	0	7.093
Wet op de Lijkbezorging	59.302	0	0	0	0	0	0	0
Leefgeld Oekraïners	238.898	238.898	0	0	0	238.898	0	0
Personeelslasten	151.477	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	**1.523.011**	**949.703**	**0**	**6.619**	**0**	**956.322**	**0**	**6.619**
Saldo van baten en lasten	**46.746.569**	**50.254.725**	**107.550**	**1.879.244**	**-25.000**	**52.216.518**	**0**	**1.961.794**

Ten opzichte van de begroting in het Meerjarenbeleidsplan 2026-2028 en de Kaderbrief 2026 zijn er een aantal zaken aangepast:

a. Waar aan de orde en nu al bekend zijn de gebruikte indexeringen en cao-stijgingen 2025 aangepast aan de werkelijkheid van nu. Zoals gezegd verwerken wij voor 2026 voor wat betreft de cao-stijging een raming van 3,8% in de begroting.
b. De klantaantallen BUIG zijn cf. de gebruikelijke systematiek bijgesteld op de eindcijfers 2024 met een 2% ophoging en 2,7% indexatie (op de prijs van de uitkering). Dit laatste was in de Kaderbrief 226 nog benoemd als 2,0%. Overall bezien leidt dit tot een bijstelling naar boven.
c. De prijs per uitkering is ook aangepast aan de realisatie in 2024.
d. In het Meerjarenbeleidsplan 2026-2028 is als uitgangspunt genomen dat de uitgaven voor LKS per jaar met 25% stijgen. Dit betreft een meerjarige stijging, Op basis van de meest recente inzichten ramen we iets voorzichtiger voor 2026: een stijging van 20%.
e. Voor de onderdelen Terecht in de uitkering uit de Ontwikkelagenda is bij Inkomen een besparing op de regelingskosten meegenomen van € 170.000,-.
f. Voor de actielijn Eenvoud in de Uitvoering uit de Ontwikkelagenda hebben we ook voor dit programma 0,25 fte € 25.000,- besparing op de uitvoeringskosten opgenomen. Deze post is terug te vinden in de kolom Overig.

<u>Notabene</u>
We achten het mogelijk dat WIL in 2025 uiteindelijk meer aanvragen levensonderhoud binnen krijgt en meer uitkeringen zal verstrekken dan nu geraamd, door twee oorzaken:

- De gevolgen van de Spreidingswet; waardoor mogelijk meer statushouders in onze regio gehuisvest zullen worden.
- Een hoger bereik als gevolg van een mogelijk meer risicovolle uitvoering van de aanvraag.

In deze begroting is hier niet op geanticipeerd.

De inzet van loonkostensubsidies in de Lekstroom

In de Begroting 2024 is voor LKS een bedrag opgenomen van bijna € 2.400.000,--. In de praktijk hebben we in 2024 net iets meer dan € 2.400.000,-- uitgegeven. De arbeidsmarktomstandigheden vroegen hierom. NB. Het Rijk betaalt de LKS, netto kost de LKS de Lekstroom gemeenten dus niets. Onze inschatting is een verdere toename van de inzet van LKS. We ramen de post LKS voor 2026 in deze op net iets meer dan € 3.500.000,-- met een toename in de jaren erna. Onderstaande overzicht laat de huidige Meerjarenbegroting WIL zien op het punt LKS voor de jaren 2026-2029.

Realisatie 2024	€ 2.413.582
1e BW 2025	€ 2.940.103
Begroting 2026	€ 3.528.124
Begroting 2027	€ 4.233.748
Begroting 2028	€ 5.080.498
Begroting 2029	€ 6.096.598

Steeds meer werkgevers zijn (gelukkig) bereid iemand uit ons klantenbestand een kans/baan te geven; gelet op de gemiddelde kenmerken van onze klanten is dan wel vaak een vorm van jobcoaching en/of LKS nodig. De stijging van het LKS volume is daarmee de facto goed nieuws! Meer inwoners die participeren.

In meerjarig perspectief ziet de begroting voor het programma Inkomen er als volgt uit.

Programma Inkomen	Realisatie 2024	Begroting 2025	1e BW 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
BUIG (bijstand/IOAW/IOAZ/BBZ)	42.442.150	42.544.368	44.908.323	46.175.362	48.360.826	50.649.925	53.047.578
Loonkostensubsidie	2.413.582	2.536.574	2.940.103	3.528.124	4.233.748	5.080.498	6.096.598
BBZ 2004 en BBZ Light	12.500	0	0	12.500	12.500	12.500	12.500
Wet op de Lijkbezorging	59.302	41.000	41.000	59.302	59.302	59.302	59.302
Personeelslasten	3.103.149	2.957.364	3.076.104	3.158.654	3.309.839	3.442.894	3.581.258
Totaal lasten	**48.030.683**	**48.079.306**	**50.965.530**	**52.933.942**	**55.976.215**	**59.245.118**	**62.797.235**
BUIG (bijstand/IOAW/IOAZ/BBZ)	796.643	710.805	710.805	710.331	743.233	777.687	813.766
Loonkostensubsidie	+	0					
BBZ 2004 en BBZ Light	77.145	0		7.093	7.285	7.481	7.683
TOZO terugvorderingen	37.208	0					
TOZO bedrijfskredieten	162.339	0					
Wet op de Lijkbezorging	59.302	41.000	0	0	0	0	0
Personeelslasten	151.477	0					
Totaal baten	**1.284.113**	**751.805**	**710.805**	**717.424**	**750.518**	**785.169**	**821.449**
Saldo van baten en lasten	**46.746.569**	**47.327.501**	**50.254.725**	**52.216.518**	**55.225.697**	**58.459.950**	**61.975.786**

Bijdragen gemeente Inkomen	Realisatie 2024	Begroting 2025	1e BW 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Houten	*10.724.022*	*10.814.848*	*11.653.214*	*12.416.686*	*13.183.153*	*14.015.538*	*14.929.884*
IJsselstein	*9.970.706*	*9.698.401*	*10.463.339*	*10.975.211*	*11.603.311*	*12.277.895*	*13.010.483*
Lopik	*2.972.896*	*2.985.972*	*3.144.361*	*3.385.085*	*3.603.945*	*3.843.323*	*4.107.934*
Nieuwegein	*23.078.946*	*23.828.280*	*24.993.809*	*25.439.536*	*26.835.287*	*28.323.194*	*29.927.486*
Totaal bijdragen gemeente	**46.746.569**	**47.327.501**	**50.254.725**	**52.216.518**	**55.225.697**	**58.459.950**	**61.975.786**

4.9 Ontwikkelingen voor 2026 en verder

Participatiewet in Balans
De Participatiewet in balans is al enkele jaren in voorbereiding. Recent is duidelijk geworden dat de wet op zijn vroegst op 1 januari 2026 in werking zal treden. De wet bevat 21 maatregelen die moeten bijdragen dat de uitvoering van de Participatiewet in kunnen worden uitgevoerd. In ons Meerjarenbeleidsplan 2026-2028 hebben wij de belangrijkste uitgangspunten van de Participatiewet in Balans (oplossen huidige knelpunten en bestaanszekerheid versterken) al omarmd en werken wij met de kernbegrippen Eenvoud, Vertrouwen en Maatwerk. Hiermee sluiten wij aan bij het doel van de wet om te zorgen voor meer vertrouwen en minder complexiteit. Zeker niet alle onderdelen van de wet zullen in 2026 al gerealiseerd hoeven te worden. Wij verwachten dat binnen het programma Inkomen in 2026 in ieder geval een aantal onderdelen[5] gerealiseerd moeten zijn. Een deel hiervan zal bijdragen aan het vormgeven van de Ontwikkelagenda of Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt. Deze nemen we dus in die trajecten mee. Omdat de wetgeving nog moet worden vastgesteld kunnen wij pas in de loop van 2025 of zelfs begin 2026 de effecten voor inwoners en de regelings- en uitvoeringskosten kunnen vaststellen en verwerken.

De Ontwikkelagenda WIL
De Ontwikkelagenda zal naar verwachting op een aantal onderdelen impact hebben binnen het programma Inkomen. Dit betreft de volgende actielijnen:

- Verbreding toegang Poort
- Meer lokaal afgestemde dienstverlening
- Digitalisering en automatisering
- Verbrede inzet op rechtmatigheid
- Meer eenvoud in de uitvoering

Voor een nadere beschrijving van deze actielijnen van de Ontwikkelagenda verwijzen we naar hoofdstuk 3.

Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen
De Lekstroomgemeenten krijgen de komende jaren te maken met een toenemend beroep op de Wet Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen. WIL is 1 van de ketenpartners die hierin samenwerkt met de gemeenten. Dit krijgt de komende maanden verder vorm binnen de programma's Inkomen en Inkomensondersteuning. Wij streven de dienstverlening integraal op te zetten en passend bij de kenmerken van de doelgroep. Hoe dit er precies uit gaat zien is op dit moment nog niet bekend.

[5] Jongerennorm, giften, vermogensvaststelling, vereenvoudigen aanvraagproces, et cetera, zullen wij binnen het programma Inkomen oppakken. Voor 2027 en verder staan onder andere (automatisch)verrekenen, ALO-kop, Niet rechthebbende partner, Bufferbudget en de identificatieplicht op de agenda.

5. PROGRAMMA WERK

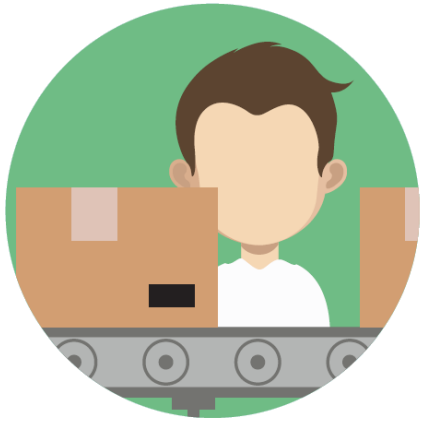

5.1 De maatschappelijke uitdaging in de Lekstroom

In de Lekstroom zijn veel inwoners aan het werk; de bijstandsdichtheid is er relatief laag (op of net onder het benchmarkgemiddelde). Voor de werkloosheid geldt hetzelfde. Tegelijk is er nog een stevig arbeidspotentieel, zeker als we kijken naar de potentiële beroepsbevolking. Ook binnen het WW- en bijstandsbestand is er nog arbeidspotentieel. Voor een goede werking van de arbeidsmarkt is het belangrijk dat dit potentieel aangeboord en verzilverd wordt. Tegelijk geldt dat voor meerdere inwoners en klanten in de bijstand economische participatie nu en straks niet aan de orde is. Een deel van deze inwoners en klanten staat nu langs kant en doet niet mee.

5.2 De maatschappelijke opgave in de ogen van de Lekstroom gemeenten

Vanuit deze realiteit hebben de Lekstroom gemeenten op hoofdlijnen een driedubbele ambitie c.q. opgave geformuleerd voor zichzelf:

a. Alle inwoners doen mee. Het aantal inwoners dat afhankelijk is van een uitkering houden we zo klein mogelijk. Iedereen doet mee naar vermogen, het liefst door economisch te participeren.
b. Wij leveren maatwerk om de inwoner duurzaam en naar vermogen te laten participeren.
c. Onze focus ligt op groepen die grotere belemmeringen ondervinden bij het aan het werk gaan. Het gaat vooral om de doelgroepen banenafspraak, beschut werk, loonkostensubsidie en statushouders.

5.3 De beoogde impact voor inwoners

Hiermee bieden wij samen met de lokale werkteams de inwoners uit deze doelgroepen een plan waaraan wordt gewerkt of een ontheffing van de sollicitatieverplichting. We verkleinen hiermee ons klantenbestand en laten het aantal openstaande vacatures dalen. Wij zorgen dat inwoners die willen participeren, weten waar zij voor ondersteuning moeten zijn.

Hoe kijken we aan tegen werkgevers?

Werkgevers zijn essentiële samenwerkingspartners voor WIL. Alleen door samenwerking kunnen we een passende en duurzame match tussen werkgever en klant realiseren. Dit werkt in het voordeel van beide partijen: de inwoner krijgt een goede werkplek en de werkgever vindt een oplossing voor (een deel van) de vraag naar werknemers.

We hebben werkgevers nodig als partners in de zoektocht naar banen voor onze klanten, gebaseerd op hun mogelijkheden. WIL kan werkgevers ondersteunen om deze match passend en duurzaam te maken. In de huidige arbeidsmarkt hebben werkgevers ook WIL nodig bij het vinden van werknemers. Het onbenutte arbeidspotentieel binnen het klantenbestand van WIL kan een oplossing bieden voor de personeelsvraagstukken van werkgevers.

Daarnaast zijn werkgevers alliantiepartners voor ons, wat sociale ondernemerszin van beide kanten vereist. Samen met werkgevers bouwen we aan een alliantie die mogelijkheden creëert voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Dit richt zich op structurele samenwerking waarbij we gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het vervullen van de randvoorwaarden.

5.4 De opdracht voor Werk

Onze gemeenten bepalen in de lokale werkteams de focus van de inzet op participatie, zowel voor doelgroepen als inzet van instrumenten. We zetten werkgevers hierbij in als belangrijke partners. Hiervoor bouwen we aan allianties en helpen wij werkgevers ook bij het invullen van hun personeelsvraag (zie bovenstaand kader). Wij bieden aanvullende en faciliterende dienstverlening binnen Werk. Zo zetten wij de Poort, het Werkgeverservicepunt en de Werkdienstverlening in. Daarnaast verzorgen wij voor de lokale werkteams personeel, bedrijfsvoering en advisering.

Binnen Werk werken wij preventief en outreachend. Dit doen wij samen in het Jongerenloket waarbij de mogelijkheden van direct werken of studeren voor jongeren worden verkend. Wij gaan ook vroegtijdig met PRO-VSO leerlingen en scholen in gesprek over het vervolgperspectief voor deze jongeren. Samen met UWV en gemeenten investeren we in een Werkcentrum of andere ondersteuning om inwoners (klanten en niet-klanten) aan het werk te helpen.

De gemeenten zijn primair aan zet om de re-integratie en participatie van bijstandsklanten vorm en inhoud te geven en de focus daarbij aan te brengen. Deze inzet binnen de lokale werkteams wordt vastgelegd in de lokale werkplannen

De opdracht voor en van WIL is hier aanvullend op de opdracht van de gemeenten en betreft primair de uitvoering van de 'voorkant' van de Participatiewet:

- Organiseer de toegang naar werk en inkomen met als doel dat inwoners kunnen participeren of werken
- Organiseer de dienstverlening aan werkgevers.

- Organiseer als facilitator een werkdienstverlening die lokale werkteams ondersteunt met specialistische dienstverlening, werkgeverstaken en verduurzaming.
- Faciliteer de lokale werkteams qua personeel, bedrijfsvoering, met advies en kennis en met de uitvoering/coördinatie van enkele regionale opgaven (werkgeversdienstverlening, Jongerenloket, etc).
- Adviseer gemeenten en lokale werkteams bij de ontwikkeling van de Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt en het brede re-integratievraagstuk.

De uitvoering van de Wet Sociale werkvoorziening laten we hier buiten beschouwing. Hierin hebben de gemeenten, WIL en WerkwIJSS een gezamenlijke en afzonderlijk rol, opdracht en verantwoordelijkheid.

Onderstaand overzicht laat een aantal relevante kengetallen op het domein werk zien.

	Cijfers 2024				
Kengetal	**Houten**	**IJsselstein**	**Lopik**	**Nieuwegein**	**WIL Totaal**
12 maands trendpercentage parttime werkenden in de bijstand per eind 2024[6]	7,0%	6,4%	8,2%	6,3%	6,6%
Rijkvaststelling te realiseren beschutte werkplekken tot en met 2025	18	20	4	38	80
Rijksvaststelling te realiseren beschutte werkplekken tot en met 2026 (indicatie)[7]	19	21	5	41	86
Aantal inwoners op een beschutte werkplek (aantal) in december 2024	5	8	2	14	29
Percentage inwoners op een beschutte werkplek (cijfers december 2024) t.o.v. de Rijksvaststelling in 2026[8]	26,3%	38,1%	40,0%	34,1%	34,6%

[6] Bron: Divosa benchmark 2024-12.
[7] Dit is een indicatie van de verwachte Rijksvaststelling 2026 op basis van de ontwikkeling in de cijfers van de afgelopen vijf jaar.
[8] Het gaat hier om het aantal klanten op een beschut werkplek in 2024. De cijfers van de plaatsingen in 2025 en 2026 zijn nog niet bekend. Deze percentages zullen in de loop van 2025 en 2026 oplopen naar gelang het aantal klanten dat nog op een beschutte werkplek wordt geplaatst.

5.5 Wat gaan we doen in 2026?

Onze activiteiten in 2026 laten zich op hoofdlijnen als volgt omschrijven:

a. We bieden werkgeversdienstverlening aan werkgevers in de Lekstroom aan binnen de capaciteit die we hiervoor beschikbaar hebben. We doen dit op lokaal, regionaal en bovenregionaal niveau. Op dit laatste niveau werken we samen met andere werkgeverservicepunten in onze arbeidsmarktregio, die op zullen gaan in het Werkcentrum vanaf 2026. In nauw samenspel met de lokale werkteams zorgen we voor een effectieve match tussen werkzoekende en arbeidsmarkt.
b. We werken binnen de setting van de arbeidsmarktregio aan het inrichten van een structuur en het realiseren van bovenregionale voorzieningen/afspraken. In 2026 zal het Regionaal Beraad (voorheen Utrechtse Werktafel) definitief vormkrijgen, bestaande uit minimaal zes kernpartners vanuit onderwijs, werk en inkomen, UWV, werkgeversorganisaties, werknemersorganisaties en economie. WIL werkt actief samen met deze partners binnen de op te richten structuur in de arbeidsmarktregio. Vanuit de structuur in de arbeidsmarktregio creëren we extra kansen op economische participatie voor klanten en inwoners in de Lekstroom onder meer door het neerzetten en uitvoeren van het Werkcentrum, de harmonisatie van instrumenten, Hoofdzaak werk, et cetera.
c. We bieden ondersteuning aan ondernemers en zzp'ers. Dat doen we door samen te werken met Ondernemer Centraal van de gemeente Utrecht, waarbij een breed dienstenpakket kan worden aangeboden (administratie, juridisch advies, management begeleiding, schuldhulpverlening aan ondernemers etc.) Onderdeel van de dienstverlening is ook via de Bbz (Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen), het verstrekken van uitkeringen en kredieten voor de (door)start van een onderneming.
d. We ondersteunen en ontzorgen de lokale werkteams bij de re-integratie van klanten richting werk vanuit het team Werk Dienstverlening Lekstroom. Dit doen we door de inzet van specialistische dienstverlening en het uitvoeren van werkgeverstaken t.b.v. een optimale verduurzaming in werk van inwoners met een tijdelijk of structureel beperkt verdienvermogen. Hiervoor worden verschillende activiteiten, instrumenten en faciliteiten ingezet zoals Loonkostensubsidie, job coaching, loonwaarde metingen, inzet detacheringsfaciliteit, aanpak Banenafspraak, et cetera.
e. We regelen voor jongeren (onder de 27 jaar) de toegang naar werk, scholing en zorg (samen met het Doorstroompunt) via het Jongerenloket; de route naar werk loopt daarbij grotendeels via het lokale werkteam na het poortproces. Omdat eerder is gebleken dat de uitstroom naar werk en opleiding vanuit het Jongerenloket achterbleef en met het oog op landelijke ontwikkelingen (Participatiewet in Balans, wet School naar Duurzaam werk, Werkcentrum), heeft een verkenning van het Jongeren loket plaatsgevonden. Deze moet leiden tot een visie vanuit WIL en het Doorstroompunt (voorheen RMC) op het Jongeren loket waarin we aansluiting zoeken op Sociale infrastructuur Lekstroom Werkt en de diverse ontwikkelingen zoals de Van school naar Werkagenda.
f. We organiseren de toegang naar werk, maatschappelijke participatie en een uitkering voor alle inwoners in de Lekstroom via de Poort; een centrale, integrale en laagdrempelige toegang voor alle inwoners uit de lekstroom gemeenten die een hulpvraag of een indicatie hebben. Hier proberen we een zo helder en breed mogelijk beeld van onze klanten te krijgen om zo de juiste dienstverlening te kunnen vaststellen. In het Poortproces wordt gestart met zowel een werkdiagnose als de toekenning van de aanvraag levensonderhoud. De processen zijn samen met de lokale werkteams en het team inkomensondersteuning ingericht om inwoners met een dienstverleningsvraag effectief en efficiënt te helpen vanuit de bedoeling van de Participatiewet.

5.6 Uitgangspunten

Een groot deel van onze klanten is beperkt of niet zelfredzaam en heeft hulp nodig. Deze klanten kunnen vaak ook (nog) niet snel en duurzaam regulier aan het werk. Inwoners die wel gelijk regulier aan het werk kunnen vinden meestal zelf de weg naar werk. Dat wil zeggen dat de inwoners die bij ons aankloppen vaak een

grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Bij veel van onze klanten is bijvoorbeeld sprake van multi-problematiek, juist ook in het geval van jongeren. We moeten daarom tijd en aandacht geven aan inwoners die zich bij ons melden. Voor veel van deze inwoners zijn we immers vaak het enige vangnet. Binnen de Lekstroom is er een grote verscheidenheid in de uitvoering van de dienstverlening. Daardoor ontbreekt het aan een efficiënte dienstverleningsketen waardoor klanten niet zo snel en duurzaam mogelijk richting (regulier) werk kunnen worden geholpen.

5.7 Wat willen we als WIL realiseren?

Vanuit onze opdracht zijn wij aanspreekbaar op vijf KPI's.

KPI en streefwaarde 2026	*Korte toelichting op het waarom?*	*Waarde eind 2024*
De duurzame uitstroom naar werk of zelfstandig beroep ligt op benchmarkniveau	We willen dat inwoners naar vermogen participeren. Voor een deel van onze klanten kan dat via economische participatie in de vorm van werk of als zelfstandige en dus financieel zelfstandig worden zodat er geen uitkeringsafhankelijkheid meer bestaat.	Gerealiseerde uitstroom naar werk in 2024 is 33,9% van de totale uitstroom. De trendwaarde 2024 voor WIL is in de benchmark berekend op 39,5 procent, bij een benchmarkgemiddelde van 33,6 procent.
Het percentage herinstroom in de uitkering ligt lager dan het benchmarkniveau	Het percentage herinstroom zegt iets over de duurzaamheid van de uitstroom	Trendwaarden herinstroom WIL binnen 12 maanden per eind 2024: 8,9% Benchmarkgemiddelde eind 2024: 12,5%
De tevredenheid van de werkgevers die wij bedienen > 7.5	Het oordeel van werkgevers is bepalend of we op de goede weg zijn. Vooral als we laag scoren levert dat belangrijke input voor bijstelling op. De tevredenheid van werkgevers wordt tegenwoordig op het niveau van de arbeidsmarkt Midden-Utrecht gemeten.	In 2024 voor het laatst gemeten op arbeidsmarktniveau. Score was een 7,7
Klantevredenheid t.a.v. bejegening en overall >7,5	Het oordeel van inwoners/klanten is bepalend of we op de goede weg zijn denken we. Vooral als we laag scoren levert dat belangrijke input voor bijstelling op.	In 2022/2023 voor het laatst gemeten. Score was een 7,6. Wordt in 2025 opnieuw gemeten.
We blijven binnen de begroting; eventuele overschrijdingen worden vooraf geaccordeerd	De gemeentelijke middelen zijn beperkt waardoor keuzes noodzakelijk zijn. Door te rapporteren op deze KPI kan tijdig bijgestuurd worden (aan gemeente en WIL kant). Daar waar we dreigen te overschrijden lichten we dat toe.	Gerealiseerd op totaalniveau. Per gemeente zien we wel flinke verschillen Zie hiervoor het Jaarverslag 2024.

In onze rapportages nemen we verder twee KPI's geconsolideerd op die tot de verantwoordelijkheid van de lokale werkteams behoren.

KPI en streefwaarde 2026	*Korte toelichting op het waarom?*	*Waarde eind 2024*
Het aantal plaatsingen.	In de lokale werkplannen zijn hier normafspraken of doelstellingen over opgenomen. Deze zijn voor WIL relevant doordat het werkgeverservicepunt ook een rol in heeft.	435 plaatsingen gerealiseerd in 2024*
Het aantal klanten waarmee we aan de slag zijn ('we'' kan ook de lokale werkteams zijn)	We willen klanten gericht vooruithelpen; dat kan alleen als we actief met deze klanten aan de slag gaan.	Eind 2024 was aan 98,9% van de klanten een activiteit gekoppeld (daar vallen ook intake en kennismaking onder, evenals geen activiteit mogelijk). Het betrof 2.772 klanten (partners tellen ook mee).

* dat een nieuwe visie op het uitvoeren van werkgeversdienstverlening Vanuit de doorontwikkelingen uit Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt wordt gewerkt aan een aanscherping van de werkgeversdienstverlening. Wij verwachten hier een positief effect van op de realisatie.

Parallel hieraan houden we nog een kerncijfer bij, om te kunnen monitoren hoe ons bestand zich ontwikkelt en of bijsturing nodig is. Het gaat in deze om het volgende kerncijfer (vastgesteld in het verlengde van de Begroting 2025). We verwijzen naar de kwartaalrapportages van WIL voor de uitwerking van onderstaand kerncijfer.

Kerncijfer	*Waarde eind 2024*
Aantal meldingen in de poort dat leidt tot het verstrekken van een uitkering.	950 meldingen aan de poort, waarvan 630 door zijn gegaan naar de afdeling Inkomen (66,3%). Inkomen heeft in 2024 662 aanvragen afgehandeld, waarvan er 545 zijn toegekend (82,3%). Dat resulteert in een gecombineerd toekenningspercentage van 54,6%.

Zoals we hebben afgesproken koppelen we in de Turap, de Q-rapportages en de Jaarrekening terug hoe we het doen. Waar nodig voorzien we die van duiding en stellen we onze inzet bij.

5.8 Wat gaat e.e.a. kosten?

Onderstaand treft u de begroting van het programma Werk aan.

2026								
Werk	**2024**	**1e BW 2025**	**2026 CAO**	**Regeling**	**Overig**	**Begroting 2026**	**incidenteel**	**structureel**
Lokale handgeld Houten	86.696	104.000	0	0	0	104.000	0	*0*
Lokale handgeld IJsselstein	499.903	344.000	*0*	-152.232	0	191.768	*0*	*-152.232*
Lokale handgeld Lopik	138.879	120.000	*0*	-43.723	0	76.277	*0*	*-43.723*
Lokale handgeld Nieuwegein	1.162.387	1.226.000	*0*	-373.720	0	852.280	*0*	*-373.720*
Personeel	4.016.297	4.057.753	*146.595*	*0*	823.133	5.027.481	*100.000*	*869.728*
Totaal lasten	**5.904.163**	**5.851.753**	**146.595**	**-569.675**	**823.133**	**6.251.806**	**100.000**	**300.053**
Personeel	546.995	200.000	0	100.000	0	300.000	100.000	0
Totaal baten	**546.995**	**200.000**	**0**	**100.000**	**0**	**300.000**	**100.000**	**0**
Saldo van baten en lasten	**5.357.168**	**5.651.753**	**146.595**	**-669.675**	**823.133**	**5.951.806**	**0**	**300.053**

Ten opzichte van de begroting in het Meerjarenbeleidsplan 2026-2028 en de Kaderbrief 2025 zijn er een aantal wijzigingen:

a. Waar aan de orde en nu al bekend zijn de gebruikte indexeringen en cao-stijgingen 2026 aangepast aan de werkelijkheid van nu. Zoals gezegd verwerken we voor 2026 voor wat betreft de cao-stijging een raming van 3,8% in de begroting.
b. Verder hebben we een technische begrotingswijziging doorgevoerd van 7,5 fte die op het lokaal budget drukten de afgelopen jaren. Deze zijn nu verplaatst van het lokaal budget naar de uitvoeringskosten. Hierdoor is het lokaal budget zuiverder.
   Deze post is terug te vinden in de kolom Overig voor € 748.133,-
c. Voor de actielijn Eenvoud in de Uitvoering uit de Ontwikkelagenda hebben we ook voor dit programma 0,25 fte € 25.000,- besparing op de uitvoeringskosten opgenomen. Deze post is terug te vinden in de kolom Overig.
d. Voor Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt transitievergoeding hebben we een bedrag opgenomen van € 300.000,- in zowel de kosten als de inkomsten. Dit conform methodiek van 1e BW 2025 waar reeds € 200.000,- was opgenomen. Hierdoor neemt de post personeel in de kolom Overig met € 100.000,- toe.

In meerjarig perspectief ziet de begroting voor het programma Werk er als volgt uit.

Programma Werk	Realisatie 2024	Begroting 2025	1e BW 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lokaal budget Houten	*86.696*	*104.000*	*104.000*	*104.000*	*104.000*	*104.000*	*104.000*
Lokaal budget IJsselstein	*499.903*	*344.000*	*344.000*	*191.768*	*191.768*	*191.768*	*191.768*
Lokaal budget Lopik	*138.879*	*32.000*	*120.000*	*76.277*	*76.277*	*76.277*	*76.277*
Lokaal budget Nieuwegein	*1.162.387*	*1.141.000*	*1.226.000*	*852.280*	*852.280*	*852.280*	*852.280*
Personeelslasten	*4.016.297*	*3.713.943*	*4.057.753*	*5.027.481*	*4.955.600*	*5.154.824*	*5.362.017*
Totaal lasten	**5.904.163**	**5.334.943**	**5.851.753**	**6.251.806**	**6.179.925**	**6.379.149**	**6.586.342**
Personeelsbaten	*546.995*	*0*	*200.000*	*300.000*	*0*	*0*	*0*
Totaal baten	**546.995**	**0**	**200.000**	**300.000**	**0**	**0**	**0**
Saldo van baten en lasten	**5.357.168**	**5.334.943**	**5.651.753**	**5.951.806**	**6.179.925**	**6.379.149**	**6.586.342**

Bijdragen gemeente Werk	Realisatie 2024	Begroting 2025	1e BW 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Houten	*914.196*	*989.917*	*1.024.221*	*1.231.685*	*1.286.100*	*1.333.622*	*1.383.046*
IJsselstein	*1.205.793*	*1.099.722*	*1.128.985*	*1.153.727*	*1.200.145*	*1.240.684*	*1.282.844*
Lopik	*341.621*	*249.055*	*345.460*	*352.566*	*365.898*	*377.541*	*389.650*
Nieuwegein	*2.895.558*	*2.996.249*	*3.153.087*	*3.213.828*	*3.327.782*	*3.427.302*	*3.530.802*
Totaal bijdragen gemeente	**5.357.168**	**5.334.943**	**5.651.753**	**5.951.806**	**6.179.925**	**6.379.149**	**6.586.342**

5.9 Ontwikkelingen voor 2026 en verder

Participatiewet in balans

De Participatiewet in balans is al enkele jaren in voorbereiding. Recent is duidelijk geworden dat de wet op zijn vroegst op 1 januari 2026 in werking zal treden. De wet bevat meer dan 20 maatregelen die moeten bijdragen dat de uitvoering van de Participatiewet in kunnen worden uitgevoerd. In ons Meerjarenbeleidsplan 2026-2028 hebben wij de belangrijkste uitgangspunten de Participatiewet in Balans al omarmd en werken wij met de kernbegrippen Eenvoud, Vertrouwen en Maatwerk. Niet alle onderdelen van de wet zullen in 2026 al gerealiseerd hoeven te worden. Wij verwachten dat binnen het programma Werk in 2026 in ieder geval een aantal onderdelen[9] gerealiseerd moeten zijn. Een deel hiervan zal bijdragen aan het vormgeven van de Ontwikkelagenda of Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt. Deze nemen we dus in die trajecten mee. Omdat de wetgeving nog moet worden vastgesteld kunnen wij pas in de loop van 2025 of zelfs begin 2026 de effecten voor inwoners en de regelings- en uitvoeringskosten kunnen vaststellen en verwerken.

Van school naar werk agenda

Een belangrijke ontwikkeling is de wet Van School naar Duurzaam Werk die naar verwachting per 1 januari 2026 in werking zal treden. De wet is bedoeld om jongeren met een mogelijke afstand tot de arbeidsmarkt en voortijdige schoolverlaters beter te begeleiden met de overgang van school naar werk. In grote lijnen betekent de nieuwe wet dat het SchoolWerkt-programma (aanpak voortijdig schoolverlaters) de Regionale aanpak Jeugdwerkloosheid (RAJ) en de aanpak Hulp in het mbo moeten worden samengevoegd tot één programma (Regionaal Programma 2026-2029) die ingaat in Q1 van 2026. Op arbeidsmarktniveau wordt binnen de arbeidsmarktregio samen met Onderwijs dit programma met Rijksfinanciering uitgevoerd.

Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt (SILW)

Gemeenten werken samen met WIL en WerkwIJSS aan het realiseren van een sociale infrastructuur in de Lekstroom om inwoners (met een beperkt verdienvermogen) effectief en efficiënt duurzaam aan het werk te helpen. Sinds de aanstelling van de ketenregisseur/kwartiermaker valt deze actielijn onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten.

De Ontwikkelagenda WIL

De Ontwikkelagenda zal naar verwachting op een aantal onderdelen impact hebben binnen het programma Inkomen. Dit betreft de volgende actielijnen:

- Verbreding toegang Poort
- Digitalisering en automatisering

[9] Ruimte voor mantelzorg, maatschappelijke participatie. Onderdelen als bufferbudget, vrijlatingsbedragen, etc zijn van belang voor parttime inkomsten zullen wij in samenhang met het programma Inkomen oppakken.

- Verbrede inzet op rechtmatigheid
- Meer eenvoud in de uitvoering
- Verbrede inzet op parttime werken
- Verbrede inzet op economische participatie

Voor een nadere beschrijving van deze actielijnen van de Ontwikkelagenda verwijzen we naar hoofdstuk 3.

6. PROGRAMMA INKOMENSONDERSTEUNING

6.1 De maatschappelijke uitdaging in de Lekstroom

In de Lekstroom leeft een deel van de inwoners in armoede; deels omdat hun uitkering onvoldoende is om van rond te komen, dan wel dat zij uit werk onvoldoende inkomen krijgen om boven het bestaansminimum te kunnen komen. Een groot deel van deze inwoners ervaart (ook) financiële stress, die meedoen en participeren belemmert. Een deel van de inwoners in de Lekstroom heeft ook (problematische) schulden. Wat we ook op dit punt weten is dat een deel van deze inwoners niet voor hulp aanklopt. Voor een deel van een inwoners geldt dat zij te maken hebben met wisselende inkomsten en financiële bestaansonzekerheid.

6.2 De maatschappelijke opgave van de Lekstroom gemeenten

Vanuit deze realiteit hebben de Lekstroom gemeenten op hoofdlijnen een driedubbele ambitie c.q. opgave geformuleerd voor zichzelf:

a. Het voorkomen dat inwoners in armoede en met problematische schulden moeten leven; zeker daar waar het om gezinnen met kinderen gaat.
b. Het nog duidelijker maken waar inwoners moeten zijn als ze financiële problemen ervaren of inkomensondersteuning (i.c. een uitkering) nodig hebben. M.a.w. het vergroten van het bereik van de ondersteuning die zij hierop bieden. Bereik gaat hier over vindbaarheid, bereikbaarheid (procedures vormen geen belemmering) en daadwerkelijk gebruik maken.
c. Het snel, goed, eenvoudig en zo nodig dichtbij helpen van inwoners die aankloppen voor hulp.

6.3 De beoogde impact voor inwoners

De beoogde impact voor hun inwoners ligt hiermee in het verlengde. Allereerst krijgen alle inwoners die hulp en inkomensondersteuning nodig hebben die ook. Ten tweede neemt het aantal inwoners in armoede en met (problematische) schulden af. Ten derde is de wijze van aanvragen zo ingericht dat dit voor onze klanten eenvoudig te realiseren is, oftewel bereikbaar is. En tot slot weten inwoners waar zij moeten zijn in geval zij hulp nodig hebben. In termen van bereik betekent dit een gestage toename per jaar van het bereik van de belangrijkste minimaregelingen.

6.4 De opdracht voor Inkomensondersteuning

De opdracht van WIL is primair gericht op de uitvoering van de Bijzondere Bijstand (onderdeel van de Participatiewet), de vastgestelde minimaregelingen en de Wet Schuldhulpverlening, binnen de financiële kaders die de gemeenten stellen. Het is belangrijk om te werken vanuit vertrouwen en de bedoeling van de wet, waarmee

we aansluiten op de leefwereld van de inwoner en maatwerk wordt geleverd waar nodig. Inwoners moeten goed en snel geholpen worden, en er moet onderzocht worden of meer nabijheid effectief en helpend is. WIL is er vooral voor de inwoners die aankloppen.

Hetzelfde geldt voor schuldhulpverlening. WIL is er voor de klanten die in beeld zijn en hulp zoeken. Samen met gemeenten en ketenpartners wordt er geïnvesteerd om te voorkomen dat schulden verder oplopen en om inwoners vroegtijdig te helpen, bijvoorbeeld via vroegsignalering. WIL heeft geen outreachende en preventieve opdracht om te voorkomen dat mensen in schulden komen, maar werkt wel mee aan gerichte communicatiecampagnes om het bereik te vergroten en inwoners te informeren over de beschikbare hulp.

	Cijfers 2024					Uitgangspunt Begroting 2026
Kengetal	**Houten**	**IJsselstein**	**Lopik**	**Nieuwegein**	**WIL Totaal**	**WIL Totaal**
Aantal statushouders per gemeenten (in klantenbestand WIL)						*)
Aantal klanten schuldhulpverlening (in traject) per gemeente	88	120	28	244	480 (**)	500
Waarvan statushouders	13	18	8	23	62	

(*) Dit kunnen wij niet aangeven omdat er geen kenmerk of vlaggetje bij een statushouder is vastgelegd. De aantallen statushouders per gemeente zijn niet bij WIL bekend. De gemeenten beschikken wel over die informatie.

(**) Naast deze 480 trajecten waren er ook ongeveer 50 trajectbeëindigingen. Dan is het traject wel gestopt, maar de klant heeft nog de mogelijkheid om bezwaar in te dienen, wat overigens zelden of nooit gebeurt. Pas nadat de bezwaartermijn is afgelopen wordt het dossier gesloten.

6.5 Wat gaan we doen in 2026?

Onze activiteiten in 2026 laten zich op hoofdlijnen als volgt omschrijven.

Bijzondere bijstand en minimaregelingen:

a. We verstrekken bijzondere bijstand of een minimaregeling aan iedereen die dat nodig heeft; dat doen we cf. de regelingen en spelregels die door de gemeenten of in ons beleid zijn vastgesteld. We gaan uit van vertrouwen, we kijken breed waar nodig, schakelen met ketenpartners indien nodig om (bij)passende hulp te kunnen bieden en dat we zo snel als mogelijk. We zijn coulant en zijn klanten behulpzaam waar nodig. We geven voorrang bij de afhandeling van een aanvraag aan klanten waar sprake is van gezinssituatie met kinderen of urgentie. In het kader van de Ontwikkelagenda wordt bekeken of het minimabeleid geharmoniseerd kan worden, te starten met 3 regelingen in 2026.
b. We werken hierbij vanuit vertrouwen, kijken breed waar nodig en schakelen met ketenpartners om passende hulp te bieden.
c. We zijn coulant en behulpzaam, en geven voorrang aan aanvragen van gezinnen met kinderen of urgente situaties.

d. We bieden namens de gemeenten ook de gemeentepolis aan, een collectieve ziektekostenverzekering. WIL heeft in deze de taak de aanvragen te beoordelen. VGZ is op dit moment de zorgaanbieder van de gemeentepolis voor alle deelnemende gemeenten van de doelgroep.
e. We bieden financiële ondersteuning aan de doelgroep van de Wet Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen doelgroep en zien hier een toenemend beroep op minimaregelingen en bijzondere bijstand. Veel aanvragen zijn complex en vereisen maatwerk.
f. We bieden statushouders een goede start via een aangepast dienstverleningsproces.
Bij bijzondere regelingen zorgen we voor snelle dienstverlening bij woninginrichting en reiskostenvergoeding, in samenwerking met ketenpartners zoals Vluchtelingenwerk.

Schuldhulpverlening:

g. We bieden schuldhulpverlening aan inwoners met schulden die bij ons aankloppen. We voeren de MSNP (Minnelijke Schuldsanering Natuurlijke Personen) uiteraard volgens de nieuwe wetgeving uit (18 in plaats van 36 maanden). We zetten parallel hieraan waar zinvol in op het aanbieden van saneringskredieten in plaats van lange schuldregelingstrajecten. Dit geeft ruimte voor begeleiding en coaching op maat en daarmee voor schuldenrust.
h. We continueren desgewenst onze inzet aan ondernemers en zzp'ers met schulden in samenspraak met Bureau Zelfstandigen van de gemeente Utrecht en Ondernemer Centraal.
i. We investeren samen met de Lekstroom gemeenten verder in een goede invulling van beleid en uitvoering inzake vroegsignalering. Dit passend bij de ontwikkelingen vanuit het Rijk om tot een basisdienstverlening schuldhulpverlening te komen. De vroegsignalering maakt hier onderdeel van uit.
j. De businesscase Bewindvoering is in 2023 gestart en loopt door tot begin 2025. De inzet van het instrument Plinkr speelt hierin een centrale rol. In Q2 van 2026 ronden wij de evaluatie van de businesscase Bewindvoering af. Aan de hand van een evaluatie en de ervaringen in de businesscase zullen wij in de 2de begrotingswijziging 2025 aangeven of de werkwijze structureel wordt ingericht. Wij voorzien nu dat voortzetting niet mogelijk is zonder financiële consequenties. Verder zetten we in op samenwerking om een goede basis is om het Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind (Ags) vorm te geven. We gaan uit van een positieve evaluatie in deze en structurele continuering vanaf 2025 en verder.
k. We bieden in opdracht van de gemeenten (deels vooruitlopend op de wet Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (MOBW) (financiële) ondersteuning aan de doelgroep van de wet Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen. We zien nu al dat er een groter beroep wordt gedaan op de schuldhulpverlening. Veel van deze aanvragen zijn niet als een één-tweetje af te handelen. Wij werken richting 2026 verder uit hoe dit het beste kan worden ingeregeld in onze dienstverlening.
l. Statushouders bieden wij via een aangepast dienstverleningsproces een goede start bij de komst naar onze gemeenten. De financiële ontzorging bieden wij aan met de inzet van (kortdurend) budgetbeheer.

6.6 Uitgangspunten

Ook voor de meeste minima en veel klanten met schulden geldt dat zij niet of beperkt zelfredzaam zijn en hulp nodig hebben. Een groot deel van onze klanten ervaart ook (financiële) stress en ervaart aankloppen bij WIL als een hoge drempel. Bij veel van onze klanten is ook sprake van multi-problematiek. Dit maakt dat we tijd en aandacht moeten en willen geven aan onze klanten als zij bij ons aankloppen. Vanuit de wetenschap dat er vrijwel altijd geen ander vangnet is. In iedere

gemeente is het lokale maatschappelijke middenveld bovendien anders georganiseerd; ook het samen schakelen om leefwereld oplossingen te kunnen bieden kost daarmee veel (doorloop)tijd. Het is hierom dat wij met de meeste lokale ketenpartners op dit vlak korte lijntjes hebben dan wel deze verder aan het versterken zijn.

6.7 Wat willen we als WIL realiseren?

Vanuit onze opdracht zijn wij aanspreekbaar op de volgende KPI's.

KPI en streefwaarde 2026	*Korte toelichting op het waarom?*	*Waarde eind 2024*
Het bereik van bijzondere bijstand en de belangrijkste minimaregelingen neemt toe ten opzichte van 2025	Hiermee geven we aan hoeveel inwoners die recht hebben ook daadwerkelijk bij WIL aankloppen. Dit wordt bij deze KPI onder bereik verstaan.	De berekening die hiervoor bij de jaarrekening 2024 is toegepast, komt uit op 80,4% voor WIL als geheel. Voor een belangrijk deel zijn wij voor deze KPI afhankelijk van de inspanningen van de gemeenten zelf. Het gaat om een ‘gedeelde’ KPI.
Het bereik van schuldhulpverlening neemt ten opzichte van 2025 toe.	Het bereik betreft het aantal inwoners dat recht heeft en ook daadwerkelijk bij WIL aanklopt.	De vormgeving van deze KPI wordt gekoppeld aan het beleidsplan schuldhulpverlening WIL 2025-2028 dat nog moet worden vastgesteld. Voor een belangrijk deel zijn wij voor deze KPI afhankelijk van de inspanningen van de gemeenten zelf. Het gaat om een ‘gedeelde’ KPI.
De wachttijden en responstijden bij schuldhulpverlening blijven binnen de wettelijke termijnen.	De wachttijd, periode tussen aanmelding en het eerste gesprek (vaststellen hulpvraag) bedraagt maximaal 4 weken. Daarna mogen nog maximaal 8 weken verstrijken tot de klant de beschikking ontvangt.	Realisatie 2024: ○ 1e termijn: gemiddeld 18,5 dagen ○ 2e termijn: gemiddeld 4 dagen
Het % opgevolgde signalen vroegsignalering schuldhulpverlening neemt toe	De vroegsignalering wordt in 2024 verder ontwikkeld. Hierbij worden ook afspraken gemaakt over de wijze van opvolging van signalering. Op basis hiervan wordt de KPI vormgegeven.	Alle in 2024 ontvangen signalen (in totaal 9.152) worden volgens de met de gemeenten gemaakte afspraken afgehandeld. Op signalen onder € 50 ondernemen we geen actie.
De herinstroom bij schuldhulpverlening bedraagt minder dan 10% binnen een jaar en minder dan 15% binnen 5 jaar.	Wij gaan voor een goede kwalitatieve en duurzame schuldhulpverlening. Deze KPI geeft hier een indicatie voor. Het gaat hierbij om de herinstroom na succesvol afgesloten schuldhulpverleningstrajecten.	Herinstroompercentage 2024: 2,9% binnen 5 jaar.
De afhandeltermijn bij aanvragen minimaregelingen is 50% binnen 4 weken en 75% binnen 6 weken.	Wij gaan voor snelle, eenvoudige en bereikbare minimaregelingen. Hierbij hoort ook snelheid in het proces waarbij wij streven naar een kortere afhandeling dan de wettelijke termijnen.	Realisatie 2024: ○ 63,7% binnen 4 weken ○ 78,3% binnen 6 weken
Klanttevredenheid op klantbejegening en overall beleving/tevredenheid scoort >7,5	De klanttevredenheid wordt gemeten in een Klantbelevingsonderzoek. Het oordeel van onze klanten is bepalend of we op de goede weg zijn. Vooral als we laag scoren levert dat belangrijke input voor bijstelling op.	In 2022/2023 voor het laatst gemeten. Score was een 8,0 v oor schuldhulpverlening en 7,6 voor de minima. Nieuw onderzoek is gepland voor 2025.

voor zowel minima als klanten bij schuldhulpverlening.		
We blijven binnen de begroting; eventuele overschrijdingen worden vooraf geaccordeerd	De gemeentelijke middelen zijn beperkt waardoor keuzes noodzakelijk zijn. Door te rapporteren op deze KPI kan tijdig bijgestuurd worden (aan gemeente en WIL kant)	Overall grotendeels gerealiseerd. Zie hiervoor het Jaarverslag 2024.

Parallel hieraan houden we aantal kerncijfers bij, om te kunnen monitoren hoe ons bestand zich ontwikkelt en of bijsturing nodig is. Het gaat in deze om de volgende kerncijfers (vastgesteld in het verlengde van de Begroting 2024); op verzoek op een aantal punten al 'gevuld'. We verwijzen naar de kwartaalrapportages van WIL voor de uitwerking van onderstaande kerncijfers.

Kerncijfer	*Waarde eind 2024*
Aantal klanten Bijzondere Bijstand en minimaregelingen per gemeente.	Houten - 845 IJsselstein - 687 Lopik - 284 Nieuwegein - 3.360 WIL totaal - 5.176
Regelingskosten Bijzondere Bijstand en minimaregelingen per gemeente.	Houten € 839.895,- IJsselstein € 1.003.946,- Lopik € 389.180,- Nieuwegein € 2.027.215 WIL totaal € 4.260.235,-
Het aantal aanmeldingen Schuldhulpverlening en de opvolging die hieraan gegeven wordt	In 2024 hebben wij 454 aanmeldingen ontvangen. Uit Houten 101, uit IJsselstein 112, uit Lopik 15 en uit Nieuwegein 226. Met iedereen is contact geweest. Van deze 454 kregen er 276 een toelatingsbeschikking en werd de melding dus een aanvraag. Bij 178 aanmeldingen gebeurde dat niet (39%) omdat de inwoner het liet afweten of niet meer reageerde, de aanvraag werd ingetrokken of onze dienstverlening verder niet nodig bleek.
Percentage succesvolle schuldregelingen van het totale aantal	Saneringskredieten: 91,8% Schuldbemiddelingen: 94,1% WSNP: 100%

Zoals we hebben afgesproken koppelen we in de Turap, de Q-rapportages en de Jaarrekening terug hoe we het doen. Waar nodig voorzien van een duiding en een mogelijke bijstelling van onze inzet.

6.8 Wat gaat e.e.a. kosten?

Onderstaand treft u de begroting van het programma Inkomensondersteuning aan.

2026								
Inkomensondersteuning	**2024**	**1e BW 2025**	**2026 CAO**	**Regeling**	**Overig**	**Begroting 2026**	**incidenteel**	**structureel**
Bijzondere bijstand	3.326.657	4.961.969	0	-1.393.978	0	3.567.990	0	-1.393.978
Wet Kinderopvang	432.276	461.490	*0*	-7.600	0	453.890	*0*	-7.600
Collectieve zorgverzekering	978.739	0	*0*	1.027.676	0	1.027.676	*0*	1.027.676
Personeelskosten incl. inhuur	3.817.202	3.598.444	*136.741*	*0*	11.881	3.747.067	*0*	*148.622*
Totaal lasten	**8.554.874**	**9.021.903**	**136.741**	**-373.903**	**11.881**	**8.796.623**	**0**	**-225.280**
Bijzondere bijstand	472.664	330.675	0	165.622	0	496.297	0	165.622
Wet Kinderopvang	4.773	6.233	0	-1.222	0	5.012	0	-1.222
Personeelslasten	701.463	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	**1.178.900**	**336.908**	**0**	**164.401**	**0**	**501.309**	**0**	**164.401**
Saldo van baten en lasten	**7.375.974**	**8.684.995**	**136.741**	**-538.303**	**11.881**	**8.295.313**	**0**	**-389.681**

Ten opzichte van de begroting in het Meerjarenbeleidsplan 2026-2028 en de Kaderbrief 2026 zijn er een aantal zaken aangepast:

a. Waar aan de orde en nu al bekend zijn de gebruikte indexeringen en cao-stijgingen 2025 aangepast aan de werkelijkheid van nu. Zoals gezegd verwerken wij voor 2026 voor wat betreft de cao-stijging een raming van 3,8% in de begroting.
b. De klantenaantallen Bijzondere Bijstand en minimaregelingen zijn op basis van de uitgangspunten systematiek bijgesteld op de eindcijfers 2024 met een 2% ophoging. Overall bezien leidt dit tot een beperkte bijstelling naar beneden.
c. Voor de actielijn Eenvoud in de Uitvoering uit de Ontwikkelagenda hebben we ook voor dit programma 0,25 fte € 25.000,- besparing op de uitvoeringskosten opgenomen. Deze post is terug te vinden in de kolom Overig.
d. Voor de alleenverdienersproblematiek hebben nu in de Begroting een bedrag opgenomen van in totaal € 111.881,-. Deze post bestaat uit 2 onderdelen. Een bedrag van € 75.000,- voor regelingskosten en een post van 0,4 fte à € 36.881,- aan personeelskosten. Deze laatste komt terug in de kolom Overig.

In meerjarig perspectief ziet de begroting van het programma Inkomensondersteuning er als volgt uit.

Programma Inkomensondersteuning	Realisatie 2024	Begroting 2025	1e BW 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bijzondere bijstand	3.326.657	3.305.677	3.971.352	3.567.990	3.746.390	3.933.709	4.130.395
Wet Kinderopvang	432.276	411.490	461.490	453.890	476.584	500.414	525.434
Personeelslasten	978.739	3.213.675	3.598.444	3.747.067	3.889.474	4.046.053	4.208.895
Collectieve zorgverzekering	3.817.202	990.617	990.617	1.027.676	1.079.060	1.133.013	1.189.663
Totaal lasten	**8.554.874**	**7.921.458**	**9.021.903**	**8.796.623**	**9.191.508**	**9.613.189**	**10.054.387**
Bijzondere bijstand	472.664	330.675	330.675	496.297	521.112	547.168	574.526
Wet Kinderopvang	4.773	6.233	6.233	5.012	5.262	5.525	5.802
Personeelslasten	701.463						
Totaal baten	**1.178.900**	**336.908**	**336.908**	**501.309**	**526.375**	**552.693**	**580.328**
Saldo van baten en lasten	**7.375.974**	**7.584.550**	**8.684.995**	**8.295.313**	**8.665.133**	**9.060.495**	**9.474.059**

Bijdragen gemeente IO	Realisatie 2024	Begroting 2025	1e BW 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Houten	*1.583.117*	*1.765.851*	*1.878.802*	*1.793.598*	*1.872.557*	*1.957.145*	*2.045.590*
IJsselstein	*1.637.944*	*1.493.160*	*1.931.903*	*1.831.867*	*1.914.314*	*2.002.319*	*2.094.406*
Lopik	*571.274*	*576.819*	*604.553*	*632.013*	*660.986*	*691.821*	*724.106*
Nieuwegein	*3.583.639*	*3.748.719*	*4.269.736*	*4.037.836*	*4.217.276*	*4.409.210*	*4.609.958*
Totaal bijdragen gemeente	**7.375.974**	**7.584.550**	**8.684.995**	**8.295.313**	**8.665.133**	**9.060.495**	**9.474.059**

Notabene 1
Naast de begroting lopen een aantal extra diensten via een DVO, namelijk de extra inzet van de generalisten, uitvoering collectieve zorgverzekering, de Nieuwegein Stadspas en diverse DVO's voor bijzondere doelgroepen.

6.9 Ontwikkelingen voor 2026 en verder

De Ontwikkelagenda WIL

De Ontwikkelagenda zal naar verwachting op een aantal onderdelen impact hebben binnen het programma Inkomensondersteuning. Dit betreft de volgende actielijnen:

- Meer lokaal aanbieden dienstverlening
- Digitalisering en automatisering
- Businesscase Harmonisatie minimabeleid
- Meer eenvoud in de uitvoering

Voor een nadere beschrijving van deze actielijnen van de Ontwikkelagenda verwijzen we naar hoofdstuk 3.

Beleidsplan Schuldhulpverlening 2025-2028
Medio 2025 verwachten wij het beleidsplan Schuldhulpverlening 2025-2028 vast te stellen. Hierin schetsen wij de uitgangspunten en de inzet van WIL de komende jaren op schuldhulpverlening. Belangrijk onderdeel hiervan is de basisdienstverlening schuldhulpverlening. Hier voeren wij onderdelen vanuit (Waarborgfonds, Plinkr en Schuldenknooppunt) en deels is het nog wachten op vaststelling van Rijksbeleid. Een ander onderdeel dat wordt uitgewerkt is de wijze waarop wij inzetten op Vroegsignalering. De financiële effecten zijn nog niet in beeld doordat besluitvorming nog plaatsvindt.

7. Bedrijfsvoering

7.1 De opdracht voor en van WIL

De opdracht voor bedrijfsvoering ligt primair in het verlengde van hetgeen de uitvoering nodig heeft door: gevraagd én ongevraagd te faciliteren, te regelen, mee te denken en te adviseren. Sober, efficiënt en doelmatig is daarbij het devies. Secundair is onze bedrijfsvoering operationeel kaderstellend door aan te geven met welke systemen we werken, hoe we dat doen, et cetera. Ten slotte adviseert en ondersteunt bedrijfsvoering het management, gevraagd en ongevraagd, bij het maken van keuzes en het stellen van kaders.

7.2 Wat gaan we doen in 2026?

Onze activiteiten in 2026 laten zich op hoofdlijnen als volgt omschrijven:

a. We zorgen dat WIL een goed werkgever is en blijft en dat we goede en voldoende medewerkers aan boord hebben en houden. Dit vraagt om passende communicatie en een goed HR-beleid en uitvoering.
b. Wij zorgen vanuit HR met passende communicatie, HR-beleid en HR-uitvoering ervoor dat WIL een goed werkgever is. Daarmee hebben en houden we goede en voldoende medewerkers aan boord.
c. Daar hoort ook bij dat wij voldoen aan onze wettelijke en morele verplichtingen bij het voldoen aan het quotum banenafspraakbanen.
d. Onze medewerkers zijn van groot belang omdat onze dienstverlening arbeidsintensief is. De kwaliteit van onze dienstverlening is mede afhankelijk van de kwaliteit van onze medewerkers. We investeren in het laag houden van het ziekteverzuim. We zetten actief in op verzuimbegeleiding, samen met de Arboarts. Preventie is daar onderdeel van en daarvoor bieden wij aandacht en maatwerk. Voor langdurig verzuim bieden wij een goede verzuimbegeleiding. Met ons Arboteam en onze preventiemedewerkers monitoren we de Arbo-risico’s binnen WIL en interveniëren we gericht wanneer nodig op de arbeidsomstandigheden, de gezondheid en veiligheid van de medewerkers van WIL.
e. Wij zijn in onze communicatie klantvriendelijk en klantgericht. Datzelfde geldt voor de benadering vanuit onze klantenservice richting inwoners. De klantenservice doet dit vanuit de motto’s ”we zijn goed en snel bereikbaar” en “het eerste contact is hoogwaardig”.
f. De faciliterende en adviserende taken leveren we vanuit Finance & Control, HR, Communicatie, Strategie & Juridische Zaken, ICT en DIV. Hiermee zorgen we dat we in control zijn, blijven en waar we verbeteren. Dit doen we proactief.
g. Bedrijfsvoering voert ook de bezwaar- en beroepfunctie uit, net zoals de klachtenprocedures, vanuit het principe: ”we lossen het op als dat kan”.
h. Tenslotte investeren we in scholing en training van onze medewerkers zodat onze medewerkers de professionals blijven die de goede dienstverlening kunnen bieden.

7.3 Uitgangspunten

Houten is onze belangrijkste ICT-partner in bovenstaand perspectief; WIL is vooral een regie-organisatie. We werken samen op basis van een heldere meerjarenovereenkomst; met een eindafrekening op basis van de werkelijk gemaakte kosten.

Nieuwegein is onze huurbaas. Ook hier werken we op basis van een meerjarenovereenkomst, zij het op basis van een vaste prijsafspraak.

De arbeidsmarkt is ondertussen ook voor WIL lastig geworden. Het vinden, binden en boeien van personeel kost veel tijd en dat zet druk op de organisatie (zeker omdat hierdoor her en der gaten in de bezetting en productie vallen)

7.4 Wat willen we als WIL realiseren?

Vanuit onze opdracht zijn wij aanspreekbaar op vijf KPI's:

KPI en streefwaarde 2026	*Korte toelichting op het waarom?*	*Waarde eind 2024*
Het percentage ziekteverzuim ligt meerjarig beneden of gelijk met de benchmark. Voor 2025 is het streefpercentage < 6,5%	WIL heeft te maken met een verhoogd ziekteverzuim. Wij gaan in 2025 voor percentage <6,5% en op termijn gelijk of onder de benchmark.	Realisatie 2024: gemiddelde verzuim over 2024 is 7,1%. Eindwaarde in december 2024 is 6,6%.
Het aantal medewerkers op een banenafspraakbaan binnen WIL is gelijk aan het quotum voor WIL	Wij geven als werkgever het goede voorbeeld en vullen het aantal banenafspraakbanen volgens het quotum in. Hiermee geven we onze inwoners een kans en hebben wij een goede aanvulling op ons werknemersbestand.	Realisatie in 2024: 3,69 bij een doelstelling van 5,3.
Bij KSV bedraagt de wachttijd maximaal 55 seconden en de uitval maximaal 10%	Wij streven naar een goede bereikbaarheid zodat we de klant goed te woord kunnen staan.	Realisatie 2024: gemiddeld 42 seconden met een uitval van 6,1%.
In ons MO scoren we op het overall welbevinden/werknemers-tevredenheid >7,0	Wij willen een goede werkgever zijn en voeren daarom jaarlijks een Medewerkersonderzoek uit. In deze arbeidsmarkt is het van belang dat we een goede werkgever zijn. Uit de Medewerkersonderzoeken kunnen wij verbeterpunten halen die ons kunnen helpen om aantrekkelijk te blijven als werkgever.	Laatste keer in 2024 gemeten met een score per afdeling variërend van 7,5 tot 7,6.
We blijven binnen de begroting; eventuele overschrijdingen worden vooraf geaccordeerd	De gemeentelijke middelen zijn beperkt waardoor keuzes noodzakelijk zijn. Door te rapporteren op deze KPI kan tijdig bijgestuurd worden (aan gemeente en WIL kant)	Niet gerealiseerd, gelet op aantal externe ontwikkelingen en keuzes. Zie hiervoor Jaarverslag 2024.

Parallel hieraan houden we aantal kerncijfers bij, om te kunnen monitoren hoe ons bestand zich ontwikkelt en of bijsturing nodig is. Het gaat in deze om de volgende kerncijfers (vastgesteld in het verlengde van de Begroting 2025); op verzoek op een aantal punten al 'gevuld'. We verwijzen naar de kwartaalrapportages van WIL voor de uitwerking van onderstaande kerncijfers.

Kerncijfer	*Waarde eind 2024*
Het percentage gegronde bezwaarschriften	Er zijn in 2024 208 bezwaarschriften afgehandeld. Daarvan zijn er 58 gegrond verklaard (27,9%) en 19 deels gegrond (9,1%).
Aantal klachten en de afhandeling daarvan.	In 2024 zijn 47 klachten afgehandeld, waarvan er 9 (gedeeltelijk) gegrond zijn verklaard, 21 ongegrond en 15 met wederzijdse instemming zijn afgehandeld. 2 klachten zijn niet ontvankelijk verklaard

Zoals we hebben afgesproken koppelen we in de Turap, de Q-rapportages en de Jaarrekening terug hoe we het doen. Waar nodig voorzien van een duiding en een mogelijke bijstelling van onze inzet.

7.5 Wat gaat e.e.a. kosten?

Onderstaand treft u de begroting van het programma Bedrijfsvoering aan.

2026								
Bedrijfsvoering	**2024**	**1e BW 2025**	**2026 CAO**	**Regeling**	**Overig**	**Begroting 2026**	**incidenteel**	**structureel**
Huisvesting	576.248	723.621	0	0	19.538	743.159	0	19.538
ICT	*2.145.746*	*2.354.300*	*0*	*0*	65.591	*2.419.891*	*0*	*65.591*
Advisering en ondersteuning	*750.045*	*577.251*	*0*	*0*	404.550	*981.801*	*150.000*	*254.550*
Kantoorkosten	*265.436*	*387.474*	*0*	*0*	10.462	*397.936*	*0*	*10.462*
Personeelslasten	*6.219.326*	*5.344.141*	*190.452*	*0*	*-141.131*	*5.393.461*	*0*	*49.320*
Totaal lasten	**9.956.799**	**9.386.787**	**190.452**	**0**	**359.009**	**9.936.248**	**150.000**	**399.461**
Advisering en ondersteuning	160.323	90.000	0	0	79.018	169.018	0	79.018
Dekking VHL	379	0	0	0	0	0	0	0
Personeelslasten	126.352	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	**287.054**	**90.000**	**0**	**0**	**79.018**	**169.018**	**0**	**79.018**
Saldo van baten en lasten	**9.669.745**	**9.296.787**	**190.452**	**0**	**279.991**	**9.767.230**	**150.000**	**320.443**

Ten opzichte van de begroting in de Kaderbrief 2026 zijn er de volgende wijzigingen:

a. Waar aan de orde en nu al bekend zijn de gebruikte indexeringen en cao-stijgingen 2025 aangepast aan de werkelijkheid van nu. Zoals gezegd verwerken wij voor 2026 voor wat betreft de cao-stijging een raming van 3,8% in de begroting.
b. Voor de actielijn Eenvoud in de Uitvoering uit de Ontwikkelagenda hebben we ook voor dit programma 0,25 fte € 25.000,- besparing op de uitvoeringskosten opgenomen.
c. In het kader van de Ontwikkelagenda hebben we bij Bedrijfsvoering voor een aantal actielijnen onderdelen een bedrag opgenomen van in totaal € 240.000,- voor advies en ondersteuning (niet alleen voor Bedrijfsvoering zelf, maar ook voor advies en ondersteuning op actielijnen die de andere programma's betreft). Van deze in totaal € 240.000,-- voor 2026 is € 150.000,- incidenteel. We verwijzen u voor een toelichting naar hoofdstuk 3.
d. Bij de afdeling Finance en Control hebben we in de begroting 2026 de gehele inhuur eruit gehaald. Hier zit wel een risico. Zie ook de risicoparagraaf.
e. Het inflatiepercentage wat is gehanteerd bedraagt 2,7%
f. De post Advies en ondersteuning is gebaseerd op de realisatie van 2024.

In meerjarig perspectief ziet de begroting van het programma Bedrijfsvoering er als volgt uit.

Bedrijfsvoering	Realisatie 2024	Begroting 2025	1e BW 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Huisvesting	576.248	723.621	723.621	743.159	763.224	783.831	804.994
ICT	2.145.746	2.090.705	2.354.300	2.419.891	2.487.253	2.556.434	2.627.484
Advisering en ondersteuning	750.045	417.251	577.251	981.801	851.830	872.399	893.524
Kantoorkosten	265.436	387.474	387.474	397.936	408.680	419.715	431.047
Personeelslasten	6.219.326	5.699.329	5.344.141	5.393.461	5.637.445	5.853.706	6.078.341
Totaal lasten	**9.956.799**	**9.318.380**	**9.386.787**	**9.936.248**	**10.148.433**	**10.486.085**	**10.835.390**
Advisering en ondersteuning	160.323	90.000	90.000	169.018	90.000	90.000	90.000
Dekking VHL	379						
Personeelslasten	126.352						
Totaal baten	**287.054**	**90.000**	**90.000**	**169.018**	**90.000**	**90.000**	**90.000**
Saldo van baten en lasten	**9.669.745**	**9.228.380**	**9.296.787**	**9.767.230**	**10.058.433**	**10.396.085**	**10.745.390**

Bedrijfsvoering per gemeente	Realisatie 2024	Begroting 2025	1e BW 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Houten	*2.305.933*	*2.201.321*	*2.217.639*	*2.329.858*	*2.399.320*	*2.479.863*	*2.563.186*
IJsselstein	*1.967.019*	*1.877.813*	*1.891.732*	*1.987.459*	*2.046.714*	*2.115.420*	*2.186.497*
Lopik	*565.352*	*539.336*	*543.334*	*570.829*	*587.847*	*607.581*	*627.995*
Nieuwegein	*4.831.441*	*4.609.910*	*4.644.082*	*4.879.085*	*5.024.551*	*5.193.221*	*5.367.711*
Totaal bijdragen gemeente	**9.669.745**	**9.228.380**	**9.296.787**	**9.767.230**	**10.058.433**	**10.396.085**	**10.745.390**

8. BBV PARAGRAFEN

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat aangegeven welke paragrafen verplicht opgenomen worden in de begroting. Voor WIL zijn de paragrafen Financiering, Bedrijfsvoering en Risicoparagraaf van toepassing.

A. Paragraaf Financiering
In de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) en in ons treasurystatuut zijn de kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie. Deze regeling geeft een uiteenzetting van de kaders, waarbinnen het treasurybeleid wordt vormgegeven. Belangrijk daarbij is dat het financieel beheer zo beheersbaar en transparant mogelijk wordt uitgevoerd.

Langlopende leningen en renterisico
Op dit moment zijn er geen langlopende leningen. In dit begrotingsjaar worden geen investeringen voorzien en zal er zich derhalve geen financieringsbehoefte voor doen. Voor het renterisico worden twee normen onderscheiden: de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Er dient binnen deze normen geopereerd te worden.

Kasgeldlimiet
Een belangrijk uitgangspunt van de Wet Fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Teneinde een grens te stellen aan korte financiering (met een rente-typische looptijd tot één jaar) is in de Wet Fido (evenals in de Wet Filo) de kasgeldlimiet opgenomen. Juist voor korte financiering geldt dat het renterisico aanzienlijk kan zijn, aangezien fluctuaties in de rente bij korte financiering direct een relatief grote invloed hebben op de rentelasten. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage (8,5%) van het totaal van de jaarbegroting. Dit percentage is vastgelegd in de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden.

Financieringsbehoefte in relatie tot investeringen
Als er nieuwe investeringen nodig zijn, dan worden deze apart aan het AB voorgelegd. De investeringen dienen een duurzaam karakter te hebben, waarbij de terugverdientijd wordt benoemd.

B. Paragraaf Bedrijfsvoering

Personeel

Formatie in loondienst	Begroot fte	Begroot loonkosten
Bedrijfsvoering	47,8	5.393.461
Inkomen	32,0	3.158.654
Inkomensondersteuning	37,3	3.747.067
Werk	48,4	5.027.481
Totaal	**165,5**	**17.326.663**

- Het loonkostenniveau is gebaseerd op de salaristabellen vanaf januari 2024 + Cao-stijging 2025 en 2026.
- Personeelskosten buiten formatiebudget WIL (extra inzet voor DVO-afspraken en de uitvoering DVO SW) zijn niet in het bovenstaande overzicht opgenomen.

Financieel beheer en informatie

Naast de zorg voor een tijdige uitbetaling van de uitkeringen aan klanten en de tijdige betaling van facturen namens onze klanten (schuldhulpverlening), is het onze verplichting om periodiek verantwoording af te leggen over het gevoerde (financieel) beleid. Gedurende het jaar monitoren we op diverse momenten of de overeengekomen afspraken ook worden gerealiseerd. Deze verantwoording vindt plaats via de kwartaalrapportages, de tussenrapportage (tot en met mei) en de jaarstukken. De bestuurlijke informatie wordt zo ingericht dat met een redelijke mate van zekerheid kan worden aangegeven in hoeverre de doelstellingen worden gerealiseerd met bijbehorende bestuur- en beheersinstrumenten.

Zoals bekend is de regelgeving met betrekking tot de certificering van de jaarverslagen van lokale overheden, waartoe ook WIL behoort, gewijzigd. Het bestuur van WIL dient vanaf het boekjaar 2023 zelf verantwoording af te leggen over de rechtmatigheid (de ’rechtmatigheidsverantwoording’). De accountant geeft in dat geval alleen nog een controleverklaring af met een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording van het bestuur. WIL is hierover in gesprek met de accountant. Voor het boekjaar 2026 voorzien we een verdere professionalisering van deze rechtmatigheidsverantwoording.

ICT, automatisering en gegevensbescherming

Overheidsorganisaties zoals WIL moeten ook de komende jaren blijven investeren in ICT om inwoners en klanten goed en veilig van dienst te kunnen zijn. WIL heeft zich in dit opzicht richting een regieorganisatie ontwikkeld, mede gelet op de keuzes die onze belangrijkste ICT-leverancier en partner Houten heeft gemaakt.

Zowel op security als privacy voldoet WIL aan de overheid standaarden, zoals vastgelegd in de BIO en privacyregelgeving. Gezien de grote bedreigingen van buiten, is grote waakzaamheid geboden. Mede hierom wordt ingezet op een brede awareness bij alle gebruikers en goede dienstverlening vanuit ICT Houten. Dat zal in 2026 niet anders zijn.

C. Paragraaf weerstandsvermogen, risicobeheersing en kengetallen

Weerstandsvermogen

Omdat eventuele jaarlijkse financiële resultaten direct worden verrekend met de deelnemende gemeenten, beschikt WIL niet over eigen vermogen en reserves en is er derhalve geen sprake van een weerstandsvermogen.

Reserve en Voorzieningen

Op dit moment worden door WIL geen reserves gevormd. Dit wordt door de Lekstroom gemeenten niet wenselijk geacht. Dat betekent dat risico's die niet goed in de lopende begroting meegenomen zijn of kunnen worden dan wel mogen worden, als mogelijke overschrijding van de begroting kunnen oppoppen gaandeweg het jaar. Deze consequentie wordt door de Lekstroom gemeenten en WIL geaccepteerd.

Risicoparagraaf

Een risico wordt gedefinieerd als een gebeurtenis die zich kan voordoen en die een financieel of immaterieel gevolg kan hebben en die (nog) niet op een andere manier is ondervangen, bijvoorbeeld door het afsluiten van een verzekering, het treffen van een voorziening of het nemen van een beleidsmaatregel. Indien de gevolgen van risico's zich voordoen komen de gevolgen hiervan ten laste van de deelnemende gemeenten dan wel de klanten die WIL bediend. Per risico is in de tabel aangegeven in welke mate wij verwachten of het risico zich zal voordoen: hoog (rood), gemiddeld (oranje), en laag (geel).

	Risico	Oorzaak	Gevolgen	Beheersmaatregel
	Hoger ziekteverzuim dan geraamd	Afbouw ziekteverzuim lukt niet door blijvend hoge en soms te hoge werkdruk, maar ook door krapte op de arbeidsmarkt. En/of -wat de laatste jaren ook speelt- door privé omstandigheden die maken dat medewerkers echt langdurig uitvallen.	Of: Meer inhuren dan geraamd omdat niet inhuren i.r.t. continuïteit, omvang en kwaliteit dienstverlening niet verantwoord is. De uitvoeringskosten zullen daardoor stijgen. Financiële gevolgen: € 200.000. Uitgaand van >7% ziekteverzuim, bij een streefcijfer van 6%. Of: Dienstverlening gaat kwalitatief achteruit	Vanuit management, teamleiders en HR blijvend aandacht geven aan het welbevinden van medewerkers, de werk-privé balans, verzuimpreventie; evenzo extra investeren in verzuimbegeleiding en in het vinden, binden en boeien van goede collega's om de bezetting op orde te houden, de mobiliteit te beperken en om een te hoge/ongezonde werkdruk te verminderen. HR en de teamleiders moeten hiervoor stevig(er) aan de bak.
	Personeel/ krapte arbeidsmarkt	Door de krappere arbeidsmarkt is het vinden, binden en boeien van (goed) personeel lastig. Dat	Bezetting is niet altijd op orde met consequenties voor de kwaliteit van de dienstverlening. Meer inhuur nodig	Goed monitoren waar krappe arbeidsmarkt en verzuim tot problemen kunnen leiden,

Risico		Oorzaak	Gevolgen	Beheersmaatregel
		heeft vooral impact op sleutelposities (zoals Finance in 2024/2025 bijvoorbeeld).	dan voorzien als mensen in de markt niet te vinden zijn; met hogere personeelslasten tot gevolg. Werkdruk bij collega's stijgt i.r.t. discontinuïteit en soms te beperkte bezetting, maar ook i.r.t. vaker moeten inwerken nieuwe collega's. Daarnaast minder tijd om te investeren in opleiding, innovatie en ontwikkeling.	welke kwetsbare solofuncties er zijn en welke oplossingen helpen. Ad hoc inspelen op problematiek waar nodig, met creatieve oplossingen. Gecombineerd met aandacht voor binden en boeien van al zittende collega's (zie ook bij ziekteverzuim) om ongewenst verloop te verkleinen. Zichtbare, vindbare en aantrekkelijke werkgever zijn. Alle collega’s zijn WIL-ambassadeur. Samenwerken met werkgevers in regio.
	Hogere regelingskosten en uitvoeringskosten	De regelingskosten worden op basis van het aantal klanten conform de financiële uitgangspunten berekend. De impact van ontwikkelingen zoals een hoge inflatie, energiecrisis of iets dergelijks zijn ongewis en niet meegenomen.	Meer uitkeringen en inkomensoverdrachten, waarvoor geen middelen begroot zijn. Deze regelingskosten worden 1-op-1 doorbelast aan de gemeenten. Tegelijk stijgen dan ook de uitvoeringskosten dan wel wordt de kwaliteit en omvang van de dienstverlening afgeschaald als e.e.a. kostenneutraal zou moeten plaats vinden. Het afschalen van de kosten heeft uiteraard altijd impact op zaken als doorlooptijden, klanttevredenheid, e.d.	Veel ontwikkelingen zijn door WIL niet beïnvloedbaar. Om niet verrast te worden monitoren wij goed. We informeren in ieder geval tijdig als we afwijkingen of een nieuwe trend zien. En passen de begroting waar nodig aan als dat nodig is (ook tussentijds). Wij houden intern de vinger aan de pols met een dashboard en kwartaalgesprekken waarbij we monitoren wat de ontwikkelingen zijn, welke cijfers daarbij horen en wat het verhaal achter de cijfers is.
	Calamiteiten	Onvoorspelbare gebeurtenissen die direct invloed hebben op de uitvoering van ons werk. Zoals een coronacrisis of iets dergelijks, uitvallen van ICT-systeem of het gebouw niet toegankelijk.	De dienstverlening komt ernstig in de knel, is beperkt mogelijk of wordt tijdelijk stilgelegd. De klanten krijgen niet (op tijd) wat ze nodig hebben.	Een cyberdreiging is altijd een risico waarmee ICT Houten rekening houdt en nodige checks uitvoert, dit is evenwel geen 100% garantie. Door hybride werken kunnen we ook veelal elders werken. We besteden extra aandacht aan bewustwording bij medewerkers over hoe zij de risico's op hacken kunnen helpen minimaliseren. Continuïteit ICT-hosting: zorgen dat we in regie komen en blijven samen met ICT Houten.
	Te (veel) maatwerk per gemeente	We willen graag goede dienstverlening leveren aan de gemeenten en hen vanuit onze professie	Het risico is er dat er veel verschillende "smaken” zijn met elk een eigen werkwijze, werkproces en dat dit extra benodigde kennis of specifieke ervaring vraagt.	Daar waar het kan harmoniseren van beleid en als het echt een te onderscheiden wens is dan met een aparte opdracht formuleren. In

Risico		Oorzaak	Gevolgen	Beheersmaatregel
		ondersteunen in hun koers en wens voor inwoners.	Het werkt door versnippering minder efficiënt dan wanneer er naast maatwerk ook meer uniformiteit is.	de Ontwikkelagenda 2026-2028 wordt hier met vooral de actielijn Harmonisering op gestuurd. Maar ook de actielijn Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt is een vorm van harmonisatie op werk. Soms moeten we ook nee zeggen. Met de richtlijn 'we doen met zijn allen iets, of we doen het niet', voorkomen we nieuwe versnippering.
	Organisatiecultuur	De hulpvraag van de kwetsbare klant, waarvoor wij vaak het laatste vangnet zijn of vervanging van een overbelaste collega maakt dat collega's liever niet snel NEE zeggen.	De neiging is om te lang door te gaan of te laat aan de bel trekken.	Teamleiders helpen collega's bij het maken van keuzes en het tijdig signaleren van knelpunten. Zakelijker zijn, duurzaam inzetbaar blijven én mensgericht maatwerk leveren willen we graag laten samengaan.
	Participatiewet in balans en op peil houden basiskennis	Door capaciteitsgebrek weinig tijd voor voorbereiding en gevolgen nieuwe wetgeving.	Het risico om ad hoc aan de slag te gaan in plaats van doordachte keuzes en werkwijzen en in nauwe samenhang met alle programma's en professionals. Kwaliteit dienstverlening kan onder druk staan.	Met het Meerjarenbeleidsplan 2026-2028 sorteren wij voor op belangrijke elementen uit de Participatiewet in Balans. Ook in de Ontwikkelagenda 2026-2028 zijn enkele actielijnen opgenomen waarmee we tijdig keuzes kunnen maken en de implementatie projectmatig gaan aanpakken. Tijdig opleiden, inhuren en inwerken personeel, (extra) inbreng kwaliteitsadvies en met gemeenten keuzes maken indien van toepassing.

Voor het eerst brengen wij ook een aantal concrete uitvoeringsrisico's in beeld. Hierbij hebben we voor elk risico 3 scenario's geschetst met een inschatting van de financiële gevolgen als een risico geëffectueerd wordt. In de begroting is niet een reserve of een post opgenomen ter afdekking van de risico's.
Het gaat dan in ieder geval om de volgende risico's.

Risico's in de Begroting 2026	**Meest gunstige scenario**	**Reële Scenario**	**Worst-case scenario**
Inhuur personeel F&C gaat naar nul of deels of niet	0	€ 250.000	€ 700.000
Inhuur personeel andere teams is niet meer nodig, of beperkt of best nog stevig	0	€ 200.000	€ 600.000
Geraamde investeringen van de actielijnen Ontwikkelagenda blijken correct, iets te laag of echt te laag	0	€ 150.000	€ 400.000
Cao-ontwikkeling is goed geraamd, of iets te laag of echt te laag	0% € 0	0,50% € 81.000	1 % € 162.000
Inflatietoename is goed geraamd, of net niet of niet	0% € 0	1% € 200.000	2% € 400.000
Het aantal VSO's is qua kosten goed geraamd of enigszins onvoldoende of onvoldoende	0	€ 150.000	€ 300.000
Overig: er zijn anderszins geen financiële tegenvaller, slechts in beperkte mate of best stevig	0	€ 150.000	€ 300.000
Totaal	€ 0	€ 1.181.000	€ 2.862.000

Kengetallen BBV-overzicht
De (netto) schuldquote is een indicator die aangeeft hoe de netto schulden zich verhouden tot de totale baten van de organisatie. Hoe hoger dit percentage, hoe meer externe financiering (geleend geld) WIL heeft aangetrokken om de activiteiten te financieren. Omdat WIL geen geldmiddelen door- of uitleent, is alleen het overzicht 'Netto schuldquote' relevant. In de GR, art 34 is vastgelegd dat alle resultaten toekomen aan de deelnemende gemeenten. Hierdoor beschikt WIL niet over een eigen vermogen.

Netto schuldquote: de netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van WIL ten opzichte van de eigen middelen (bedragen in €)				
		Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	0	0	0
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	3.378.195	2.568.449	2.568.449
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	1.133.457	2.516.385	2.516.385
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	0	0	0
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	4.173.552	4.753.990	4.753.990
F	Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	320.379	305.960	305.960
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	156.757	130.000	130.000
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves)	70.307.666	75.038.259	77.380.868
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	0,00%	0,00%	0,00%

9. UITGANGSPUNTEN OPSTELLING FINANCIËLE BEGROTING

Inflatiecorrectie (+2,7%)
Voor de inflatiecorrectie wordt gehanteerd het afgeleide inflatiecijfer voor de overheid (CPI) 2026 uit de decembercirculaire 2024 van 2,7%.

Loonindexatie (+3,8% excl. sociale lasten)
Conform de 'loonvoet sector overheid' voor het jaar 2026 uit de septembercirculaire 2023\4 gaan we uit van een loonstijging van 3,8% exclusief sociale lasten. Zodra een nieuwe CAO bekend is, wordt een eventueel verschil conform de nieuwe CAO meegenomen in een begrotingswijziging. Om de verwachte stijging van de loonkosten toch tastbaar op te nemen wordt een (conservatieve) post hiervoor worden opgenomen in de financiële paragraaf.

Over eventuele veranderingen van de sociale lasten is nog niets bekend. Zodra de pensioenpremielasten en de sociale lasten bekend zijn, worden deze in de 1ste Begrotingswijziging 2025 opgenomen.

BUIG middelen
Bij de bepaling van de hoogte van het BUIG-budget rekenen wij met een gemiddeld uitkeringsbedrag per uitkeringsgerechtigde per gemeente. Deze berekening baseren wij op de uitkomsten van voorlopige jaarcijfers 2024. De omvang van het aantal bijstandshuishoudens wordt bepaald aan de hand van de eindstand 2024 (conform voorlopig jaarstukken 2024) plus 2% (cf. raming CPB en Divosa voor de komende jaren).

Regelingskosten Inkomensondersteuning
Bij de bepaling van de hoogte van de regelingskosten bijzondere regelingen en bijzondere bijstand gaan we uit van de bedragen en op basis van de voorlopige jaarcijfers 2024, met een risico-opslag van 2% (cf. landelijke ramingen). Ook deze methodiek hanteren we al meerjarig. Echter, daar waar het CPB en andere instanties de komende periode een toename van de armoedeproblematiek verwachten en meer mensen die aankloppen met een behoefte aan ondersteuning, zien wij die ontwikkeling nu nog maar beperkt. Later in het jaar verwachten we meer inzicht te hebben in de ontwikkeling van ons bestand en het aantal aanvragen. Mogelijk dat we dan onze begroting bijstellen.

Re-integratie middelen (Lokale budget)
De gemeenten zijn zelf aan zet om focus aan te brengen bij de inzet op participatie. In de lokale jaarplannen beschrijven zij hun inzet en de bijbehorende lokale begroting. WIL neemt deze lokale begroting geconsolideerd over is de afspraak. Omdat er nog een lokale jaarplannen 2026 zijn op het moment dat de WIL begroting wordt opgesteld, nemen wij in de ontwerp Begroting 2026 de cijfers uit 2024 op.

Inkomsten terugvordering (1,5%)
Het verwachte percentage inkomsten vanuit terugvordering is op 1,5% gesteld.

BBZ 2004
BBZ 2004 is een vraag gestuurde regeling waarvoor WIL het budget bepaalt op basis van de uitkomsten vanuit de jaarstukken 2024. Vanaf 2020 is de financieringssystematiek voor de BBZ-kapitaalverstrekking gewijzigd. Dit houdt in dat de eigen bijdrage voor de gemeenten van 25% naar 75% is toegenomen. De overheid gaat ervan uit dat 75% van de lening wordt terugbetaald. Hierdoor neemt het risico voor de gemeenten toe.

Verdeelsleutel
Bij het opstellen van de begroting 2026 wordt voor de doorberekening van de uitvoeringskosten de verdeelsleutel bepaald aan de hand van de maatstaven uit de septembercirculaire en de definitieve uitkeringsspecificatie van het gemeentefonds. De regelingskosten worden verdeeld op basis van het aantal klanten per gemeente en de daadwerkelijke kosten per klant. De verdeelsleutel 2026 is nu nog niet bekend. We hanteren voor nu de verdeelsleutel 2025.

Nullijn systematiek
De financiële nullijn is sinds 2020 kaderstellend: WIL heeft het te doen met de middelen die beschikbaar worden/zijn gesteld. Tenzij.. . WIL van de Lekstroom gemeenten tijdelijk of structureel extra mag inzetten op specifieke onderdelen; dan is een ophoging van de begroting via een begrotingswijziging acceptabel. De meest recente zienswijzen op de 1ste Begrotingswijziging 2025 hebben opgeleverd dat WIL zich stringenter aan de Nullijn moet houden gelet op de precaire financiële situatie per gemeente. De Nullijn is dus weer meer principieel geworden, minder pragmatisch. Met uiteraard als grondhouding een sobere en doelmatige uitvoering.

Begroting 2025 incl. 1e begrotingswijziging 2025 als basis
De vastgestelde Begroting 2025 inclusief vastgestelde 1e Begrotingswijziging 2025 worden als basis genomen voor de voorliggende Begroting 2026.

Voorziening verlofsparen
Bij cao-afspraak is in 2022 het verlofsparen geïntroduceerd. Door het verlofsparen ontstaan voor WIL qua personeelskosten financiële verplichtingen met een niet voorspelbare opbouw en ook onvoorspelbare afbouw. In het BBV is bepaald dat voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen waarvan het jaarlijkse bedrag geen gelijk volume heeft, een voorziening dient te worden gevormd. In 2023 hebben we deze voorziening ingericht. De totale kosten hiervan waren € 105.000.
We zullen jaarlijks een bedrag in de voorziening Verlofsparen moeten storten ter dekking van de te maken kosten. Hoeveel er jaarlijks op deze voorziening gedoteerd is moeilijk in te schatten. In 2024 hebben we de voorziening bijgesteld naar € 139.000,-.

Overzicht van baten en lasten per programma

Programma	Realisatie 2024	Realisatie 2024		1e BW 2025	1e BW 2025		Begroting 2026	Begroting 2026	
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Programma Inkomen	46.746.569	46.746.569	0	50.254.725	50.254.725	0	52.216.518	52.216.518	0
Programma Werk	5.357.168	5.357.168	0	5.651.753	5.651.753	0	5.951.806	5.951.806	0
Programma Inkomensondersteuning	7.375.974	7.375.974	0	8.684.995	8.684.995	0	8.295.313	8.295.313	0
DVO SW	1.158.211	1.158.211	0	1.150.000	1.150.000	0	1.150.000	1.150.000	0
Totaal programma's	**60.637.922**	**60.637.922**	**0**	**65.741.472**	**65.741.472**	**0**	**67.613.638**	**67.613.638**	**0**
Uitvoeringskosten	9.669.745	9.669.745	0	9.296.787	9.296.787	0	9.767.230	9.767.230	0
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	**9.669.745**	**9.669.745**	**0**	**9.296.787**	**9.296.787**	**0**	**9.767.230**	**9.767.230**	**0**
Mutaties reserve			0			0			0
Gerealiseerd resultaat	**70.307.666**	**70.307.666**	**0**	**75.038.259**	**75.038.259**	**0**	**77.380.868**	**77.380.868**	**0**

Meerjarenraming per programma

Het onderstaande overzicht presenteert de baten en lasten voor het meerjarenperspectief.

Programma	Begroting 2026	Begroting 2026		Begroting 2027	Begroting 2027		Begroting 2028	Begroting 2028	
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Programma Inkomen	52.216.518	52.216.518	0	55.225.697	55.225.697	0	58.459.950	58.459.950	0
Programma Werk	5.951.806	5.951.806	0	6.179.925	6.179.925	0	6.379.149	6.379.149	0
Programma Inkomensondersteuning	8.295.313	8.295.313	0	8.665.133	8.665.133	0	9.060.495	9.060.495	0
DVO SW	1.150.000	1.150.000	0	1.150.000	1.150.000	0	1.150.000	1.150.000	0
Totaal programma's	**67.613.638**	**67.613.638**	**0**	**71.220.756**	**71.220.756**	**0**	**75.049.594**	**75.049.594**	**0**
Uitvoeringskosten	9.767.230	9.767.230	0	10.058.433	10.058.433	0	10.396.085	10.396.085	0
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	**9.767.230**	**9.767.230**	**0**	**10.058.433**	**10.058.433**	**0**	**10.396.085**	**10.396.085**	**0**
Mutaties reserve			0			0			0
Gerealiseerd resultaat	**77.380.868**	**77.380.868**	**0**	**81.279.188**	**81.279.188**	**0**	**85.445.679**	**85.445.679**	**0**

Werk en Inkomen Lekstroom

BIJLAGE: Taakvelden

Programma	Verdeling	Taakveld	Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028		Begroting 2029	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Domein: 0.0 Bestuur en ondersteuning										
Bedrijfsvoering	100%*	0.4 Overhead	9.767.230	9.767.230	10.058.433	10.058.433	10.396.085	10.396.085	10.745.390	10.745.390
Domein: 6.0 Sociaal domein										
Programma Inkomen	100%	6.3 Inkomensregelingen	53.172.840	53.172.840	56.215.113	56.215.113	59.484.017	59.484.017	63.036.134	63.036.134
Programma Inkomensondersteuning	75%	6.3 Inkomensregelingen	6.221.485	6.221.485	6.498.850	6.498.850	6.795.371	6.795.371	7.540.791	7.540.791
Programma Inkomensondersteuning	25%	6.71 Maatwerk dienstverlening 18+	2.073.828	2.073.828	2.166.283	2.166.283	2.265.124	2.265.124	2.513.597	2.513.597
Programma Werk	100%	6.5 Arbeidsparticipatie	5.951.806	5.951.806	6.179.925	6.179.925	6.379.149	6.379.149	6.586.342	6.586.342
DVO - programma SW	100%	6.4 WSW en beschut werk	2.424.000	2.424.000	2.424.000	2.424.000	2.424.000	2.424.000	2.424.000	2.424.000

BIJLAGE: Beleidsindicatoren artikel 8 BBV

De beleidsindicatoren in de onderstaande tabel zijn opgenomen op basis van de gegevens van ‘waar staat je gemeente’. Alleen de beleidsindicatoren die van toepassing zijn op de taken die WIL uitvoert zijn vermeld.

Indicator bron waarstaatjegemeente.nl	Jaar	Houten	IJsselstein	Lopik	Nieuwegein	Nederland
Personen met bijstandsuitkeringen, per 10.000 inwoners.	2024	175,6	248,4	160,8	306,1	343,6
Huishoudens met bijstandsuitkeringen (percentage t.o.v. totaal aantal huishoudens)	09-2024	2,5%	3,6%	2,4%	4,2%	4,7%
Bijstand gerelateerde uitkering vanaf AOW-leeftijd, per 1000 inwoners.	2024	7,3	10,5	3,6	15,4	16,4
Alleenstaanden met bijstandsuitkeringen t.o.v. huishoudens alleenstaand.	09-2024	5,5%	6,7%	4,3%	7,3%	8,1%
Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 1.000 inwoners van 15-74 jaar)	2024-Q2	9,1	10,7	9,0	17,1	12,9
Personen met een lopende re-integratievoorziening naar inkomstenbron:						
- Werkend zonder bijstand (per 1.000 inwoners van 15-74 jaar)	2024-Q2	2,1	2,8	2,7	2,2	3,6
- Werkend met bijstand (per 1.000 inwoners van 15-74 jaar)	2024-Q2	0,5	0,4	0,0	0,8	1,0
- Niet werkend met bijstand (per 1.000 inwoners van 15-74 jaar)	2024-Q2	5,7	7,1	6,3	12,9	7,3
- Niet werken zonder bijstand (per 1.000 inwoners van 15-74 jaar)	2024-Q2	1,0	0,8	0,0	1,2	1,0
Banen (per 1.000 inwoners van 15-74 jaar)	2023	729,6	586,4	557,0	1022,7	714,7
Werkloosheidspercentage	2024	3,1%	3,3%	2,9%	3,5%	3,7%
Huishoudens met laag inkomen	2023 voorlopig	6%	6%	7%	7%	-
Huishoudens met hoog inkomen	2023 voorlopig	16%	13%	14%	8%	-
Kinderen (tot 18 jaar) opgroeiend in een uitkeringsgezin	2023	2%	5%	4%	6%	6%

BIJLAGE: Ontwikkelagenda WIL 2026

Aanvullend op onze generieke inzet per programma hebben we in het Meerjarenbeleidsplan WIL 2026-2028 een Ontwikkelagenda geschetst waarmee we niet alleen de balans tussen onze dienstverlening, opdracht en financiën kunnen/willen borgen, maar onze dienstverlening deels ook op een hoger en eigentijdser niveau kunnen brengen en ook voor minder geld. In de Kaderbrief 2026 hebben we de Ontwikkelagenda 2026 geschetst in termen van ‘de idee er achter’, ‘de beoogde impact voor inwoners en klanten’ en ‘een eerste inschatting van de verwachte kosten en baten’. We hebben in de Kaderbrief aangegeven in de Begroting 2026 meer de diepte in te zullen gaan per actielijn met daar waar nodig een uitwerking in de vorm van een ‘business case’.

Deze Ontwikkelagenda kent 10 actielijnen:

1. Brede Toegang.
2. Meer lokale en afgestemde dienstverlening.
3. Digitalisering en automatiseren dienstverlening.
4. Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt (SILW).
5. Harmonisering Minimaregelingen.
6. Meer eenvoud in de uitvoering.
7. Verbrede inzet op terecht in de uitkering.
8. Verbrede inzet op parttime werken.
9. Verbrede inzet op economische participatie.
10. Optioneel: versoberen Minimaregelingen.

Onderstaand werken we deze actielijnen op hoofdlijnen uit. We houden zowel hieronder als in de bijlage de volgorde uit het MJBP aan. Actielijn 4 nemen we hierin niet mee, omdat deze sinds de aanstelling van de ketenregisseur/kwartiermaker onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten valt. Voor actielijn 10 geldt dat in de zienswijzen op de Ontwikkelagenda door drie gemeenten is aangegeven deze optie graag op tafel te willen houden. Twee gemeenten hebben om een uitwerking gevraagd en een gemeente heeft gezegd deze optie graag van tafel te willen hebben. Vanuit het adagium ‘samen uit, samen thuis’, werken we deze optie vooralsnog dus nog niet uit.

Actielijn 1: Brede toegang Poort

Context/aanleiding

Op dit moment heeft WIL meerdere ‘poorten’: een voor werk en inkomen, een voor schulden en een voor de bijzondere bijstand/minimaregelingen. Binnen de Herijking Opdracht en Dienstverlening WIL-agenda (actielijn ‘Inkomen naar de Poort’) wordt in 2025 gewerkt aan een verdere integratie van de poort werk en inkomen.

Wat is de bedoeling? Wat willen we bereiken?

Onze ambitie is dat we op termijn één poort/toegang realiseren waarmee onze dienstverlening integraal en toegankelijk wordt ontsloten voor alle inwoners van de Lekstroom-gemeenten. Een toegang waar we in één slag in beeld krijgen wat de behoefte van een specifieke inwoner is en van hieruit effectief kunnen doorpakken. Met als insteek fysiek waar nodig en digitaal/geautomatiseerd waar mogelijk. En met minder gesprekken en bureaucratische handelingen voor de inwoner; bij de start 1 keer het verhaal vertellen en niet meerdere keren. We denken met deze actielijn ‘winst’ te kunnen realiseren voor individuele inwoners en klanten, maar ook in termen van preventie: omdat we op deze manier waarschijnlijk eerder problemen kunnen signaleren, sneller de juiste dienstverlening kunnen bieden en hierdoor (deels) kunnen voorkomen dat sommige inwoners vroegtijdig in een uitkeringssituatie of (stevig) schuldhulptraject terechtkomen.

Let wel: de actielijn Brede toegang Poort beperkt zich in de Ontwikkelagenda vooralsnog tot alleen de WIL dienstverlening. Een brede toegang die zich tot het gehele sociaal domein uitbreidt maakt nu geen deel uit van de doorontwikkeling; nog los van de vraag of dit wenselijk is en WIL hierin de trekker moet zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

- ✓ Het fundament voor deze actielijn is de actielijn Inkomen naar de Poort binnen de Herijking Opdracht Dienstverlening WIL-agenda.
- ✓ Parallel en aanvullend hierop gaan we de komende periode opties voor verbreding en integratie en mogelijk vernieuwing van de (bestaande) Poortprocessen verder verkennen. Deze verkenning leidt uiteindelijk tot een advies/voorstel ‘Brede toegang Poort’. WIL zal hiervoor een projectleider/procesondersteuner inschakelen die ons hierbij kan helpen. De kosten van deze projectleider worden geraamd op € 25.000 in 2025 en vooralsnog het dubbele in 2026.
- ✓ Na besluitvorming gaan we de Brede toegang implementeren.

Wat is de beoogde financiële impact? In de Kaderbrief 2026 hebben we aangegeven dat we van deze actielijn geen financieel voordeel verwachten in de vorm van lagere uitvoeringskosten of minder regelingskosten. We verwachten wel dat de preventieve werking van deze bredere toegang uiteindelijk tot minder maatschappelijke kosten leidt, maar die zijn niet te kwantificeren in onze begroting. Deze actielijn is daarmee dus expliciet geen besparingsoptie, maar eerder een kwaliteitsimpuls; die wel om een beperkt investeringsbudget vraagt. Gelet op de complexiteit van deze integratieslag en doorontwikkeling is namelijk ondersteuning gewenst en noodzakelijk qua procesbegeleiding, communicatie en training/coaching. We ramen deze ondersteuning op € 25.000 in 2025 en € 50.000 in 2026. De laatste kosten zijn in de begroting al opgenomen; de investeringskosten 2025 worden via de Turap 2025 verwerkt. Hoe de Brede toegang Poort er uiteindelijk komt uit te zien en wat de precieze structurele financiële en personele consequenties hiervan zijn is nu nog niet te zeggen. Een belangrijk vraagstuk zal hierin de koppeling van bestaande ICT-systemen en applicaties zijn. De voorliggende begroting bevat dus geen doorrekening op eventuele structurele kosten en baten.
Wat is de beoogde impact op de inwoner? ✓ Voor inwoners met enkelvoudige problematiek verandert er niet zoveel. ✓ Voor inwoners die op meerdere terreinen hulp en ondersteuning nodig hebben, is eerder helder wat zij nodig hebben, kunnen we die hulp ook mogelijk eerder opstarten en kan e.e.a. ook eenvoudiger ingeregeld worden. ✓ Voor sommige inwoners geldt dat zij mogelijk ook meer ondersteuning krijgen dan voorheen (bv. in het geval van niet-gebruik van regelingen; we pakken dan meteen door).
De planning in een notendop - 2025: Uitvoering Herijking Opdracht en Dienstverlening WIL-actielijn Inkomen naar de Poort. - Vanaf Q3 2025: Verkenning opties voor verbreding en integratie en mogelijk vernieuwing (bestaande) Poortprocessen. - Eind 2025/begin 2026: Besluitvorming hoe verder; aansluitend implementatie. Let wel: binnen Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt is de toegang naar werk een belangrijk aandachtspunt en medebepalend voor de invulling van de toegang naar inkomen en de brede toegang als geheel. De impact van Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt qua inhoud en timing op de actielijn Brede toegang is nu nog niet goed in te schatten.
Anderszins U krijgt op deze actielijn geen businesscase voorgelegd; we interpreteren de uitgebrachte zienswijzen als een akkoord op de ingeslagen weg.

Actielijn 2: Meer lokaal afgestemde dienstverlening

Context/aanleiding

WIL streeft ernaar dienstverlening te bieden die toegankelijk en effectief is voor iedereen die deze nodig heeft. Gelet op de doelgroep die wij bedienen is het de vraag of het meer lokaal aanbieden van onze dienstverlening in deze meerwaarde heeft. Wij denken in zekere mate wel. Hierop experimenteren we lokaal momenteel in beperkte mate vanuit schuldhulpverlening, bijzondere regelingen en werk. We zoeken daarbij aansluiting bij bestaande lokale initiatieven, infrastructuur, werkwijzen of afspraken. We kunnen zo ervaren of klanten ons makkelijker weten te vinden, of we op deze wijze effectiever kunnen schakelen met lokale ketenpartners, wat de consequenties hiervan voor onze uitvoering zijn voor kosten, baten, productiviteit, et cetera.

Meer lokaal aanwezig zijn is evenwel niet voor elke vorm van onze dienstverlening de meest passende vorm. De dienstverlening van het programma Inkomen bijvoorbeeld heeft een hoog specialistisch en juridisch gehalte, waarbij interne afstemming belangrijk is. Het inkomen (de uitkering) van mensen is een basisbehoefte. Het is belangrijk dat deze vorm van dienstverlening een hoge mate van continuïteit en betrouwbaarheid heeft. Uitkeringen, handhaving, terugvordering en dergelijke zijn elementen die het beste centraal aangeboden kunnen worden. Tegelijk is ook hier soms afstemming met lokale partners wenselijk en noodzakelijk. Hierin zijn we momenteel ook lerende.

Wat is de bedoeling? Wat willen we bereiken?

Wat het eindplaatje wordt is nu nog niet te zeggen; we willen gaandeweg en in samenspraak met de Lekstroom gemeenten ervaren wat wel en niet werkt en zinvol is. Dat betekent dat we eerst verder willen experimenteren. Het streven is in 2026 in deze in elke gemeente bij tenminste één lokaal initiatief aan te sluiten met zowel schuldhulpverlening als bijzondere regelingen. De frequentie en de hoeveelheid wordt per gemeente afgesproken. Eind 2026 is dan het moment om te bezien hoe verder; hierin nemen we ook de uitkomsten van het Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt traject mee als ook de ervaringen van de experimenten die op Werk lopen vooruitlopend op de vorming van de regionale werkcentra in onze arbeidsmarkregio.

Wat gaan we daarvoor doen?

- ✓ Continueren bestaande experimenten in Lekstroom gemeenten op werk, schuldhulpverlening en bijzondere regelingen qua lokale aanwezigheid en lokale afstemming. Continueren en doorontwikkelen lokale afstemming op reguliere centraal aangeboden dienstverlening. Waar nodig en zinvol nieuwe pilots opstarten.
- ✓ Aansluitend hierop evalueren we en verkennen we tegelijk wat helpend en wenselijk is. Met als resultaat een advies/voorstel ‘Meer lokaal afgestemde dienstverlening’. WIL zal hiervoor externe expertise inschakelen (iemand die evaluatie en verkenning ter hand kan nemen). De kosten hiervan worden geraamd op € 25.000 in 2026.
- ✓ Na besluitvorming gaan we dat wat nodig en gewenst is implementeren.

Wat is de beoogde financiële impact?

In de Kaderbrief 2026 hebben we aangegeven dat we ook van deze actielijn geen financieel voordeel verwachten in de vorm van lagere uitvoeringskosten of minder regelingskosten. Ook deze actielijn is daarmee dus expliciet geen besparingsoptie, maar een kwaliteitsimpuls. Het experimenteren zelf zien we als onderdeel van onze reguliere inzet (gelet op de kleinschaligheid); het evalueren van wat loopt en structureel verder brengen van de ervaringen en uitkomsten hiervan is evenwel iets dat we graag extern willen beleggen. We ramen deze ondersteuning op € 25.000 in 2026. Deze kosten nemen we in de voorliggende begroting op. Of, op welke domeinen, hoe en in welke mate we onze dienstverlening in de toekomst meer lokaal gaan aanbieden en/of meer lokaal afgestemd gaan organiseren is nu nog niet te zeggen, laat staan wat de consequenties hiervan voor de begroting WIL zullen zijn. De voorliggende begroting bevat dan ook geen doorrekening op eventuele structurele kosten en baten.
Wat is de beoogde impact op de inwoner? ✓ Voor sommige inwoners zal de dienstverlening die zij nodig hebben soms dichterbij huis aangeboden worden (en in betere afstemming met lokale ketenpartners). Dit verlaagt de toegang en maakt e.e.a. eenvoudiger en meer op maat. ✓ Voor inwoners die op meerdere terreinen hulp en ondersteuning nodig hebben, zal waarschijnlijk ook sneller de gewenste actie in gang worden gezet.
De planning in een notendop - 2025 en 2026: Continueren bestaande experimenten, opstarten nieuwe pilots en continueren en doorontwikkelen lokale afstemming. - 2026: Evaluatie en verkenning pilots, experimenten, als ook ervaringen lokale afstemming. - Eind 2026: Besluitvorming hoe verder; aansluitend implementatie.
Anderszins Ook op deze actielijn krijgt u ook geen businesscase voorgelegd; we interpreteren de uitgebrachte zienswijzen als een akkoord op de ingeslagen weg.

Actielijn 3: Digitaliseren/automatiseren dienstverlening

Context/aanleiding

In de praktijk van alledag hebben we binnen WIL ondertussen met o.a. WIL-Direct, Mijn WIL, MS Teams en ons Zaaksysteem Onegov eerste stappen gezet op het gebied van de digitalisering van onze dienstverlening. Helder is hierbij geworden dat voor WIL digitalisering geen eenvoudige opgave is door onder andere een beperkte kennis van digitalisering, een breed palet van onderliggende niet altijd met elkaar communicerende systemen, een sterke jarenlange analoge basis en dienstverleningsprocessen die zich vaak nog niet lenen voor digitalisering (door hun complexiteit, uitzonderingen, e.d.), et cetera. Mede hierom is geen WIL geen koploper, maar een volger. Er is evenwel nog veel potentie.

Wat is de bedoeling? Wat willen we bereiken?

Voor ons is helder dat we door (meer) slimme digitalisering onze dienstverlening kunnen verbeteren, onze maatschappelijke impact (=o.a. bereik) kunnen vergroten als ook meer kosteneffectief kunnen werken. In het Meerjarenbeleidsplan 2026-2028 hebben we dan ook gezegd hierop de komende jaren te willen inzetten. Digitalisering betekent in ons geval bovenal het gebruik van digitale technologieën om onze dienstverlening te verbeteren en efficiënter te maken. Dit kan verschillende vormen aannemen, zoals het automatiseren van processen, het digitaliseren van administratieve taken en workflows om de dienstverlening aan de inwoner te verbeteren en tegelijkertijd tijd en middelen te besparen, het aanbieden van onlinediensten via websites en apps, waardoor cliënten gemakkelijker toegang hebben tot hulp en informatie, et cetera. De meeste inwoners en klanten zijn ondertussen ook voldoende digitaal vaardig merken wij. Voor de inwoners die (nog) niet voldoende digitaal vaardig zijn, zal er altijd een passende oplossing geboden worden om toch zo eenvoudig mogelijk gebruik te kunnen maken van onze dienstverlening.

Wat gaan we daarvoor doen?

Met de ervaring die we ondertussen hebben willen we voorzichtig en gestructureerd invulling doorpakken. We willen nog steeds volgen, maar actiever:

- ✓ Met als eerste stap het waar mogelijk leaner maken van processen (via de actielijn ‘Meer eenvoud en vertrouwen in de uitvoering’), harmoniseren van regelingen waar nodig (via de actielijn ‘Harmonisatie regelingen’) en het doorontwikkelen en herijken van wat we hebben. WIL-Direct moet bv. anders ingestoken worden omdat Centric ons hiertoe verplicht.
- ✓ Aansluitend en parallel hieraan willen we opties, wensen en mogelijkheden voor verdere digitalisering en automatisering verkennen en op basis van wat we nu al doen de ‘lessons learned’ in beeld brengen. Deze verkenning leidt tot een advies/voorstel ‘Digitalisering WIL 2026-2028’. WIL schakelt hiervoor een projectleider/procesondersteuner in die ons hierbij helpt. De kosten van deze projectleider ramen wij op € 25.000 in 2025 en vooralsnog evenveel in 2026.
- ✓ Na besluitvorming gaan we implementeren en uitvoeren wat besloten wordt.

Wat is de beoogde financiële impact? Wat de beoogde digitaliseringslag gaat kosten is nu nog niet te zeggen, ook niet in te schatten. In de Kaderbrief 2026 hebben we aangegeven dat we -op termijn- uiteindelijk wel een financieel voordeel verwachten in de vorm van lagere uitvoeringskosten of minder stijgende uitvoeringskosten (omdat handwerk vaak duurder is). Qua regelingskosten levert deze actielijn niets op. Op de korte termijn is deze actielijn daarmee geen besparingsoptie. T.b.v. de verkenning 'hoe verder' is een beperkt investeringsbudget nodig van € 25.000 in 2025 en 2026. De laatste kosten zijn in de begroting al opgenomen; de investeringskosten 2025 worden via de Turap 2025 verwerkt.
Wat is de beoogde impact op de inwoner? ✓ Afhankelijk van de mate van digitalisering en automatisering ervaart de inwoner meer eenvoud en snelheid. ✓ Uiteraard zorgen we voor een niet digitale wijze van dienstverlening voor inwoners die minder digi-vaardig zijn.
De planning in een notendop - 2025-2026: Uitvoering actielijn 'Meer eenvoud en vertrouwen in de uitvoering' en 'Harmonisatie Regelingen', als ook herziening WIL-Direct en verdere doorontwikkeling Zaaksysteem Onegov en Mijn WIL. - Vanaf Q3 2025: Ophalen lessons learned en verkenning opties, wensen en mogelijkheden voor digitalisering en automatisering. - Medio 2026: Besluitvorming hoe verder en start implementatie.
Anderszins Het bestuur van WIL krijgt t.z.t. op deze actielijn een businesscase; de uiteindelijke keuze van het bestuur in deze landt in de begroting van WIL.

Actielijn 4: Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt

Vervalt als eigenstandige actielijn binnen de Ontwikkelagenda WIL

Actielijn 5: Harmonisatie Regelingen

Context/aanleiding

In onze Lekstroomregio hebben we in totaal meer dan 14 verschillende minimaregelingen. Sommige regelingen hebben een wettelijke basis, andere zijn lokaal gekozen regelingen. Sommige regelingen worden door WIL uitgevoerd binnen de Begroting WIL namens de gemeenten (zoals de Individuele Inkomenstoeslag en de bijzondere bijstand), andere regelingen worden uitgevoerd door particuliere stichtingen (zoals de kindregelingen door stichting Leergeld) en nog anderen worden door de gemeenten ingekocht bij organisaties als WIL via een dienstverleningsovereenkomst (zoals de U-pas en de collectieve zorgverzekering), maar ook bij andere organisaties. Bij een aantal regelingen is de vormgeving in de Lekstroomgemeenten gelijk, andere regelingen verschillen per gemeente. Tenslotte zijn er verschillen in het aanbod op zich: sommige gemeenten hebben één of enkele regelingen die de andere gemeenten niet hebben (bijv. de regeling duurzame gebruiksgoederen in Lopik). Sommige regelingen zijn vrijwel gelijk qua voorwaarden en uitvoering, voor andere regelingen geldt dat deze van elkaar verschillen qua voorwaarden, uitvoering en toegankelijkheid. Om de Cliëntenraad WIL te citeren: de postcode bepaalt wat een inwoner wel/niet aan financiële ondersteuning krijgt. Bovenstaande is het gevolg van de wens van de Lekstroom gemeenten ieder op eigen wijze invulling te geven aan het armoedebeleid.

In het licht van het huidige tijdgewricht zijn de meeste regelingen vrij complex en niet altijd kosteneffectief te noemen. Daardoor is het voor inwoners niet altijd even makkelijk om hier gebruik van te maken. De complexiteit heeft ook gevolgen (gehad) voor de uitvoeringskosten en de doorlooptijden. De Lekstroom verschilt hierin niet van veel andere gemeenten/regio's, getuige het landelijke onderzoeksrapport 'Eerlijker en eenvoudiger armoedebeleid'.[10] Vanaf 2024 wordt dan ook in de lekstroom door WIL en de gemeenten gezamenlijk opgetrokken om de minimaregelingen beter op elkaar af te stemmen en de toegang tot voorzieningen te vereenvoudigen. Met u als raden is hier al verkennend over gesproken, met recentelijk[11] groen licht voor eerste stappen in deze; te beginnen met het harmoniseren van een drietal regelingen en het hiervoor opleveren van een businesscase.

[10] Instituut voor Publieke Economie, januari 2025.

[11] In de zienswijzen van februari/maart 2025 op het Meerjarenbeleidsplan WIL 2026-2028 en de Kaderbrief 2026 is door de Lekstroom raden positief gereageerd op het in beide P&C stukken geschetste voorstel voor harmonisatie.

Wat is de bedoeling? Wat willen we bereiken?

Het doel en uitgangspunt van onze gezamenlijke inzet is een sterk, kosteneffectief en toegankelijk minimabeleid, waarbij inwoners die financiële ondersteuning nodig hebben, deze ook daadwerkelijk (kunnen) krijgen. Met regelingen die begrijpelijk, effectief en goed uitvoerbaar zijn, zonder de financiële bestaanszekerheid van de inwoners om wie het echt gaat in gevaar te brengen. De Individuele Inkomenstoeslag (IIT) zien we in dit licht als de basisregeling, met een set van andere regelingen hier omheen. We willen ons ook richten op een beter bereik en het terugdringen van niet-gebruik zodat meer mensen in een kwetsbare positie geholpen worden. Daar zien we nog een wereld te winnen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Een diepere en bredere analyse die wij in gezamenlijkheid de afgelopen periode uitvoerden, toont aan dat harmonisatie alleen hiervoor niet volstaat; we zullen de bestaande regelingen ook deels moeten herontwerpen. De onderlinge samenhang tussen de bestaande regelingen, de afhankelijkheden, evenals de impact op inwoners maken namelijk duidelijk dat louter harmonisatie alleen van bestaande regelingen niet leidt tot een effectief, toekomstbestendig en werkbaar minimabeleid. Zonder een bredere herziening blijven de knelpunten in toegankelijkheid en uitvoerbaarheid bestaan en blijft ondersteuning versnipperd. Harmonisatie en herontwerp moeten daarmee hand in hand gaan. Deze puzzel leggen vraagt echter wel tijd, meer tijd dan we tot nog toe hadden. Ons ideaal is nog steeds u een uitgewerkt en integraal voorstel te kunnen voorleggen; hieraan werken we de komende periode met elkaar gestaag aan verder. Belangrijk in deze is dat de focus in dit herontwerpen ligt op de minimaregelingen waar WIL mee te maken heeft.

Vooruitlopend hierop willen we bij deze - als eerste stap - een voorstel op tafel leggen dat in onze ogen als eerste bouwsteen dient voor de beoogde integrale harmonisatie en herontwerp. Stap 1 is in dit perspectief concreet een harmonisatie en optimalisatie van de Individuele Inkomenstoeslag (IIT), Bijzondere Bijstand (BB) en Collectieve Ziektekostenverzekering (CZM), waar dit nu al kan. Het spreekt voor zich dat de grootste verbeteringen in termen van efficiëntie, effectiviteit en voordeel voor inwoners en klanten pas tot uiting komen als we het gehele pakket aan regelingen geharmoniseerd en herontworpen hebben.

Stap 1: Een harmonisatie en optimalisatie van de IIT waar dit nu al kan

- De Individuele Inkomenstoeslag (IIT) is een jaarlijkse toeslag voor inwoners die 3 jaar of langer een inkomen hebben tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm. Het verstrekte bedrag per 12 maanden is 40% van de toepasselijke bijstandsnorm. De regeling biedt inwoners vrijheid om zelf te bepalen waaraan zij het bedrag willen besteden. De IIT is op één uitzondering na geharmoniseerd: alleen voor de alleenstaande oudergroep in IJsselstein geldt een toekenningsbedrag van 50% i.p.v. 40% bijstandsnorm. In stap 1 is het voorstel dit percentage in IJsselstein gelijk te trekken met de overige 3 gemeenten en terug te brengen naar 40%.
- Een gedeelde wens die al langer leeft is de wens klanten van WIL die hier recht op hebben zonder jaarlijkse aanvraag de IIT (automatisch) toe te kennen; dit noemen we ambtshalve toekennen. Dit is voor inwoners een enorme stap vooruit, maar scheelt WIL ook werk. De ervaring leert dat

ieder jaar zelf moeten aanvragen voor veel inwoners een hindernis is (inwoners doen dit daarom niet). De verwachting is dat door meer mensen de IIT automatisch toe te kennen er hierdoor ook minder behoefte aan aanvragen van andere regelingen is.[12]

- Binnen de IIT onderscheiden we nu nog 13 doelgroepen, waarvoor ieder een eigen toekenningsbedrag geldt. Om ambtshalve te kunnen toekennen is een optimalisatie nodig. Om recht te doen aan relevante verschillen tussen huishoudens wordt voorgesteld te komen tot een vereenvoudiging van 13 naar 3 doelgroepen (met 3 toekenningsbedragen).[13] Met een lichte slag om de arm (de uitvoeringscapaciteit bij onze ICT-partner Centric) is ambtshalve beschikken voor de PW-klanten per 2026 al mogelijk.

Stap 1: Harmonisatie en optimalisatie van de BB waar dit nu al kan

- De Bijzondere Bijstand (BB) is bedoeld als financieel vangnet voor inwoners met een laag inkomen die onverwachte of noodzakelijke kosten niet zelf kunnen dragen. Dit kan gaan om medische kosten, tandartskosten, kosten voor woninginrichting, kosten voor bewindvoering, rechtsbijstand of andere incidentele of structurele uitgaven die niet uit het reguliere inkomen kunnen worden betaald. De BB is al in hoge mate geharmoniseerd, zij het dat IJsselstein hier als enige 110% van de bijstandsnorm als inkomensgrens hanteert en de andere gemeenten de grens leggen op 100%. Uit het oogpunt van harmonisatie wordt voorgesteld de inkomensgrens voor alle gemeenten naar boven gelijk te trekken en 110% van de bijstandsnorm als grens te hanteren. Het voordeel hierbij is dat inwoners pas vanaf 110% naar draagkracht moeten bijdragen en niet vanaf 100%. Voor de uitvoering betekent dit dat er minder draagkrachtberekeningen hoeven te worden uitgevoerd, maar wel nog inkomstenberekeningen voor niet PW-klanten).
- De BB is in de kern -nu nog- een regeling die iedereen mag aanvragen, met een toekenning boven de 100% of 110% van de bijstandsnorm o.b.v. draagkracht. Dat gebeurt in de praktijk ook; we kennen aanvragen van boven de 180% van de bijstandsnorm. Uit het oogpunt van optimalisatie wordt voorgesteld de BB te maximeren op 150% van de bijstandsnorm als inkomensgrens. Daarmee is en blijft de BB beschikbaar voor hen die deze het meest nodig hebben. Boven de 150% is er geen BB meer mogelijk. De draagkrachtberekening voeren we alleen uit voor de doelgroep tussen 110-150%, met een standaard draagkracht van 35%. M.a.w. van elke 100 euro toekenning wordt de aanvrager geacht 35 euro zelf bij te dragen.
- In de BB wordt voor de kosten woninginrichting gerekend met een vergoeding van 60%, gebaseerd op het volledige pakket richtprijzen van het Nibud. In vergelijking met andere gemeenten is dit een ruime vergoeding. Sinds de normstelling in 2016 is het aanbod van tweedehands en

[12] Op dit moment wordt uitgezocht of ambtshalve toekennen per 2026 mogelijk is; er zijn in deze namelijk nog wel enkele hobbels te nemen. E gaan er nu vanuit dat dit ons wel gaat lukken; zij het onder voorbehoud.

[13] De 3 doelgroepen de we voorstellen zijn: gehuwden (€ 769), alleenstaanden (€ 539), en overig (€ 339). De bedragen die we noemen zijn de bedragen waarmee we in deze businesscase voor nu rekenen, dus niet geïndexeerd, e.d.

circulaire inboedelproducten ook aanzienlijk verbeterd, waardoor een verantwoorde inrichting met lagere bedragen mogelijk is. We stellen daarom voor de vergoeding te wijzigen van 60% naar 40% per 2026.

Stap 1: Harmonisatie en optimalisatie van de CZM waar dit nu al kan

- De collectieve zorgverzekering voor minima is een speciale zorgverzekering die de Lekstroomgemeenten aanbieden voor inwoners met een laag inkomen, waarbij zij korting krijgen op de premie en extra vergoedingen ontvangen voor zorgkosten. Op dit moment hanteert iedere gemeente eigen inkomensgrenzen en andere bijdragen. De collectieve zorgverzekering moet daarom geharmoniseerd worden. Tegelijkertijd zijn er alternatieve zorgmodellen die efficiënte en betaalbare zorg bieden en is er een relatie tussen de collectieve zorgverzekering en de regeling voor chronisch zieken, zoals die in gemeente Houten en Lopik bestaat en de medische kosten en tandartskosten binnen te bijzondere bijstand. Om hier goed naar te kunnen kijken, nemen we deze harmonisatie mee in ons herontwerpproces.
- Qua optimalisatie is wel al een eerste stap mogelijk en wel door de aanvraag en toekenning van de CZM makkelijker te maken door deze te koppelen aan de U-pas, stadspas of BSN-lijsten. Voor sommige inwoners is hierdoor slechts 1 toets-moment nodig in plaats van 2. M.a.w. als je op de lijst staat, heb je automatisch recht op een collectieve zorgverzekering; anders zullen we dit via handwerk moeten (blijven) vaststellen. NB. Een koppeling met de BSN-lijsten van BS&F betekent niet dat WIL hier geen werk meer aan heeft; er moet nog steeds een dossier aangemaakt worden, e.d..

Het grotere plaatje: het herontwerp en optimalisatie van alle regelingen

Parallel aan stap 1 willen we verdere stappen zetten richting een toekomstbestendig minimabeleid. Dit betekent niet alleen maar het versterken van de samenhang tussen regelingen, maar ook een fundamentele heroverweging van hoe we ondersteuning bieden aan kwetsbare inwoners en welke dat dan is. Versobering is in deze niet het doel. Het doel en uitgangspunt is een sterk, kosteneffectief en toegankelijk minimabeleid, waarbij inwoners die ondersteuning nodig hebben, deze ook daadwerkelijk kunnen krijgen. Het doel van het herontwerp is om regelingen begrijpelijker, effectiever en beter uitvoerbaar te maken. Dit vraagt om een andere inrichting van de ondersteuning, maar zonder de financiële bestaanszekerheid van de inwoners om wie het echt gaat in gevaar te brengen. WIL denkt hierin vanzelfsprekend met de Lekstroom gemeenten mee; de uiteindelijke keuze iets wel/niet te willen heroverwegen en aan te passen is evenwel een bevoegdheid van de gemeenten zelf, niet van WIL. Dat geldt ook voor de keuzes die in stap 1 voorgesteld worden. Alle voorstellen zullen m.a.w. ook in de raden zelf besproken en vastgesteld moeten worden, voordat WIL ze legitiem kan uitvoeren. Hoe korter de doorlooptijd in deze, hoe beter.

Als uitgangspunten voor het beoogde herontwerp en de optimalisatie van de minimaregelingen denken we aan de volgende drieslag:

1. De gerichtheid van de ondersteuning:
    a. We bieden duidelijkheid. Er moet eenduidigheid zijn in het aanbod voor inwoners van alle vier de Lekstroom gemeenten. Geen uitzonderingen dus.

   b. We bieden financiële bestaanszekerheid. We vinden dat de inwoners in de Lekstroomgemeenten die het nodig hebben, ook echt een beroep moeten kunnen doen op de ondersteunende regelingen die we hebben. Dit is primair de doelgroep met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm. Daar waar we nog niet alle inwoners bereiken, zetten we hierop in.
   c. We maken het aanvragen van een regeling gemakkelijk**.** Het gebruik van de regelingen moet gemakkelijk en laagdrempelig zijn. Waar mogelijk maakt het ambtshalve toekennen daar onderdeel van uit.
2. De beschikbaarheid van middelen:
   a. We letten op de uitvoeringskosten. De kosten voor de uitvoering van de regelingen houden we zo laag als mogelijk, maar wel binnen de grenzen van de kwaliteit die we willen bieden aan de inwoner. Regelingen die kosten-ineffectief zijn, bijvoorbeeld als de uitvoeringskosten hoger zijn dan wat daadwerkelijk aan inwoners wordt uitbetaald, worden in principe geschrapt.
   b. We prioriteren in noodzaak. De beschikbare middelen (economisch schaarste) voor de regelingen moeten primair beschikbaar zijn voor de inwoners die dit het hardst nodig hebben. Het realiseren van en hoger bereik gaat voor op het bereiken van een doelgroep met relatief meer inkomen.
3. De uitvoerbaarheid van de maatregelen:
   a. We voeren eenvoudig uit. De regelingen moeten goed uitvoerbaar zijn voor WIL. En bij gelijk volume tot minder uitvoeringskosten leiden.

De gedachte is het herontwerp van minimaregelingen vorm te geven vanuit een integrale benadering, met de Individuele Inkomenstoeslag (IIT) als basis. De IIT is namelijk per definitie bedoeld voor huishoudens die langere tijd met een laag inkomen moeten rondkomen. Deze vrij te besteden toeslag biedt inwoners een financiële aanvulling die zij naar eigen inzicht kunnen inzetten, waardoor maatwerk en keuzevrijheid centraal staan. Door de IIT ruimhartig toe te passen, wordt de afhankelijkheid van andere, meer complexe regelingen verminderd en krijgen inwoners meer regie over hun eigen situatie. In het herontwerp zouden we ons primair willen richten op het beter ondersteunen van de meest kwetsbare inwoners, met een overzichtelijke en toegankelijke set regelingen specifiek voor hen. Tegelijkertijd willen we ons richten op een beter bereik en het terugdringen van niet-gebruik zodat meer mensen in een kwetsbare positie geholpen worden. Een deel van de ‘winst’ van het herontwerp zouden we hiervoor willen aanwenden. Het advies is samen met de gemeenteraden te bepalen waar de prioriteiten liggen en hoe de beschikbare middelen optimaal kunnen worden ingezet. Ons streven daarbij is een beleid dat in balans is met toegankelijkheid, doelmatigheid en betaalbaarheid, zonder in te leveren op de noodzakelijke ondersteuning voor kwetsbare inwoners. En nogmaals, met we bedoelen we niet WIL alleen, maar de Lekstroom gemeenten en WIL samen, waarbij het politieke primaat en de uiteindelijke keuze niet bij ons ligt.

Effectmonitoring
Om te waarborgen dat de voorgestelde wijzigingen de gewenste effecten opleveren, stellen we een vorm van effectmonitoring voor. Dit houdt in dat periodiek wordt geëvalueerd:

- Hoeveel inwoners gebruikmaken van de regelingen en welke doelgroep wordt bereikt.

- Hoe WIL de maatregelen ervaart in termen van eenvoud, uitvoerbaarheid en rechtmatigheid bijvoorbeeld en wat de daadwerkelijke effecten zijn op de uitvoering.

De idee is nu de Lekstroom gemeenten via de reguliere (kwartaal)rapportages van WIL te informeren; met als eerste moment de Q3-rapportage. We gaan hiervoor allereerst kijken wat mogelijk, wetende dat niet alles wat we willen weten ook geregistreerd wordt (of mag worden).

Wat is de beoogde financiële impact?

Stap 1: Een harmonisatie en optimalisatie van de IIT waar dit nu al kan

- Met het ambtshalve beschikken verwachten we een toename van het bereik met ruim 400 inwoners en daardoor ook structureel *hogere* regelingskosten van rond de € 267.000. Het verlagen van het toekenningspercentage in IJsselstein van 50 naar 40% zal de regelingskosten in IJsselstein iets terugbrengen, maar heel beperkt op het grote geheel. We ramen dit bedrag niet.
- Uitgaande van een succesvolle implementatie per uiterlijk eind 2025 is een structurele besparing op de uitvoeringkosten vanaf 2026 realistisch van € 30.000 (in combinatie met een ambtshalve toekenning).
- Voor deze stap is een investeringsbudget nodig voor de noodzakelijke proces- en ICT-aanpassingen van € 50.000 in 2025. Deze zal via de Turap 2025 verrekend worden.
- Tegelijk, laten we e.e.a. ook gaan ervaren (met een mogelijke bijstelling als gevolg).

Stap 1: Harmonisatie en optimalisatie van de BB waar dit nu al kan

- Het verlagen van de vergoeding voor de kosten woninginrichting naar 60% betekent financieel netto in 2026 Lekstroom breed in ieder geval zo'n € 286.000 minder aan regelingskosten.
- We verwachten ook minder regelingskosten doordat er geen toekenningen meer zullen plaatsvinden boven de 150% bijstandsnorm, maar dat is nu niet goed te ramen; we zullen dat moeten gaan ervaren. Datzelfde geldt voor de hogere toekenningsbedragen aan de 'onderkant'. Op het moment dat we de reële effecten scherp in beeld hebben, zullen we deze ook verwerken in de begroting. We gaan voor nu uit van een budgetneutrale impact op de regelingskosten in 2026.
- Het ruimer toekennen aan de 'onderkant' en besparen aan de 'bovenkant' is qua besparing op de uitvoeringskosten lastig in te schatten. Onderaan de streep levert het iets op, denken we, maar hoeveel zullen we ook hier moeten gaan ervaren. Net als bij de IIT geldt dat du moment dat we scherp hebben om hoeveel meer of minder werk het gaat, we e.e.a. zullen inboeken als een besparing of stijging van de uitvoeringskosten.

Stap 1: Harmonisatie en optimalisatie van de CZM waar dit nu al kan

- Met de koppeling van de aanvraag en toekenning van de CZM aan de U-pas, stadspas of BSN-lijsten en het laten vervallen van de inkomenstoets is een structurele besparing vanaf 2026 op de uitvoeringskosten van € 20.000 reëel.

- Qua investering is er een beperkt budget nodig voor noodzakelijke proces- en ICT-aanpassingen van i.i.g. € 25.000 in 2025. Deze zal via de Turap 2025 verrekend worden.

Het grotere plaatje: het herontwerp en optimalisatie van alle regelingen

- Op dit moment is een realistische inschatting van de structurele effecten op de regelingskosten en uitvoeringskosten van het eindplaatje nog niet te geven. We verwachten wel dat de uitvoeringskosten nog verder teruggebracht kunnen worden; in het MJBP is een indicatie van structureel € 100.000 – 200.000 afgegeven.
- Qua regelingskosten is het realistisch uit te gaan van zowel besparingen als extra kosten door een hoger gebruik en minder niet-gebruik.

Kosten en baten per gemeente
Onderstaand overzicht schetst de kosten en baten van stap1 per gemeente voor 2026

Kosten en baten 2026	*Stap 1 IIT*	*Stap 1 BB*	*Stap 1 CZM*	*Stap 1 WIL totaal*	*Houten*	*Lopik*	*IJsselstein*	*Nieuwegein*
Regelingskosten	- € 267.000[14]	+ € 286.000[15]	0	+ € 19.000	+ € 14.000	+ € 3.000	+ € 43.000	- € 41.000
Uitvoeringkosten	+ € 30.000	0	+ € 20.000	+ € 50.000[16]	+ € 10.000	+ € 5.000	+ € 10.000	+ € 25.000
Totaal				+ € 69.000	+ € 24.000	+ € 8.000	+ € 53.000	- € 16.000
Investeringskosten	0	0	0	0	0	0	0	0

<u>Wat is de beoogde impact op de inwoner?</u>
Generiek is het streven dat:

- ✓ De postcode niet meer uitkomt waar iemand recht op heeft; alle toekenningspercentages zijn gelijk getrokken.
- ✓ De aanvraag en afhandeling eenvoudiger en vaak ook sneller wordt.
- ✓ De meest kwetsbare inwoners nog meer en beter geholpen worden.

14 Nadeel per gemeente grofweg: Houten - € 51.000, Nieuwegein - € 141.000, Lopik - €18.000 en IJsselstein - € 57.000.
15 Voordeel per gemeente grofweg: Houten € 65.000, Nieuwegein € 100.000, Lopik € 21.000 en IJsselstein € 100.000.
16 Verdeling kosten via reguliere verdeelsleutel uitvoeringskosten WIL (hier afgerond).

Voor wat betreft stap 1 geldt dat

- ✓ Meer inwoners de IIT zullen krijgen en ze deze veelal niet meer zelf hoeven aan te vragen (eenvoud). Mogelijk is er hierdoor ook minder behoefte aan aanvragen van andere regelingen.
- ✓ Inwoners met een inkomen boven 150% van de bijstandsnorm geen BB meer zullen krijgen.
- ✓ Ook inwoners in Nieuwegein, Houten en Lopik met een inkomen tussen 100-110% van de bijstandsnorm geen eigen bijdrage (draagkracht) meer hoeven te betalen i.g.v. zij BB aanvragen.
- ✓ Inwoners een lagere vergoeding voor woninginrichtingskosten krijgen (maar nog steeds voldoende om de kosten te dekken).
- ✓ Een collectieve ziektekostenverzekering voor veel inwoners makkelijker te krijgen is.

De planning in een notendop

We zijn op dit moment hard aan de slag om via een gestructureerde aanpak te komen tot de gewenste harmonisatie en herontwerp van de minimaregelingen in de Lekstroom. We streven naar een overall voorstel dat we na de zomer aan de raden kunnen voorleggen. Belangrijke markeerpunten in deze zijn de volgende:

- Mei 2025: Bespreking voorstel stap 1 en overall ambitie op RIA WIL.
- Juni 2025: Zienswijze raden op voorstel korte en lange termijn i.k.v. zienswijze op Begroting WIL 2026.
- Rond de zomer: Besluitvorming over stap 1 en doorontwikkeling door AB WIL en colleges/raden Lekstroom gemeenten, als ook inregelen van stap 1 binnen WIL en gemeenten. Met als focus realisatie per 2026.
- Oktober 2025: Bespreking voorstel integraal herontwerp en harmonisatievoorstel op Gesprek met de Raad WIL.
- November 2025: Opnemen herontwerp en harmonisatievoorstel in de 1ste Begrotingswijziging 2026 (inhoudelijk en financieel) en Kaderbrief 2027; zij het dat dit mede afhankelijk is van gemeentelijke besluitvorming.

Actielijn 6: Meer eenvoud en vertrouwen in de uitvoering
Context/aanleiding De afgelopen jaren hebben we als WIL meermaals gezocht naar manieren om onze processen te stroomlijnen en te optimaliseren met als doel onze dienstverlening aan onze klanten en inwoners te verbeteren. Onder de noemer van de Herijking Opdracht en Dienstverlening WIL hebben we hier onder meer binnen het programma Inkomensondersteuning via een lean-traject extra op geïnvesteerd. Dit was uitdagend, maar is ook succesvol gebleken. Bij Bijzondere regelingen zijn hierdoor de doorlooptijden van sommige regelingen al flink teruggelopen. Er is nog meer potentie denken we.
Wat is de bedoeling? Wat willen we bereiken? Het is hierom dat we binnen de Ontwikkelagenda WIL verder willen met het waar nodig en mogelijk het verder herijken van een aantal belangrijke (primaire) processen om te zorgen dat WIL ook in de toekomst de kwaliteit van de huidige dienstverlening kan blijven bieden op een zo kostenefficiënt mogelijke wijze. Veel gaat nu al goed, maar de manier waarop WIL georganiseerd is en hoe de processen ingericht zijn, kan en moet soms nog beter. Door hieraan te werken kunnen we ook een nog positievere werkomgeving voor onze medewerkers creëren.
Wat gaan we daarvoor doen? ✓ We gaan uiteraard door met de uitvoering van de Herijking Opdracht Dienstverlening WIL actielijn ‘Lean’. ✓ In de loop van 2025 zullen we bepalen met welke processen we in 2026 aan de slag gaan, op grond van een tussenevaluatie (wat is de behaalde efficiencywinst en de tips en tops van dit lean traject) en een verkenning van kansrijke opties en wensen voor verdere versimpeling en procesoptimalisatie (WIL breed). Onderdeel van dit plan van aanpak is een reality-check van de ingeschatte kosten en baten. We stellen voor deze actielijn een projectleider/procesondersteuner aan die ons hierbij helpt. De kosten van deze projectleider worden geraamd op € 25.000 in 2025 en vooralsnog evenveel in 2026. ✓ Na besluitvorming pakken we door.
Wat is de beoogde financiële impact? In de Kaderbrief 2026 hebben we aangegeven dat we inschatten dat meer eenvoud en vertrouwen in de uitvoering minder uitvoeringscapaciteit vraagt; voor 2026 lijkt een raming van 1 fte realistisch. Omdat we nog niet weten op welk domein we starten rekenen we deze 1 fte minder voor 25% elk door over alle programma’s. Gaandeweg 2026 zullen e.e.a. mogelijk (moeten) bijstellen. In deze begroting is deze efficiencyslag op de uitvoering al verdisconteert. De investeringskosten 2026 voor de ondersteuning zijn in de begroting al opgenomen; die voor 2025 lopen via de Turap 2025.

<u>Wat is de beoogde impact op de inwoner?</u> ✓ Efficiency en kwaliteit dienstverlening nemen parallel aan snelheid en mate van versimpeling toe; met als kern: meer eenvoud en meer vertrouwen (en meer risico). Dit is voor inwoners goed nieuws. ✓ Inwoners zullen bij aanvragen en afhandeling meer eenvoud en vertrouwen ervaren, en waarschijnlijk ook minder lange doorlooptijden. Bij Bijzondere Regelingen hebben we dit in het kader van de Herijking Opdracht en Dienstverlening WIL op onderdelen al bereikt.
<u>De planning in een notendop</u> - 2025: Uitvoering Herijking Opdracht Dienstverlening WIL-actielijn Lean. - Vanaf Q2 2025: Tussenevaluatie en nadere verkenning verdere kansrijke opties en wensen voor versimpeling en procesoptimalisatie. - Eind 2025: Besluitvorming en implementatie gekozen procesoptimalisaties.
<u>Anderszins</u> U krijgt op deze actielijn geen businesscase voorgelegd; we zien de uitgebrachte zienswijzen als een akkoord op de ingeslagen weg.

Actielijn 7: Verbrede inzet op terecht in de uitkering

Context/aanleiding

Voor de Lekstroom is het van belang dat inwoners terecht in de uitkering zitten, als zij onverhoopt (tijdelijk) inkomensondersteuning nodig hebben. Dat zorgt ervoor dat onze inzet en de hiermee gemoeide uitvoerings- en regelingskosten in balans zijn met wat nodig is, als ook dat het maatschappelijk draagvlak voor de sociale zekerheid geborgd blijft. Onderzoek laat zien dat de eerste klap in deze een daalder waard is: een goede screening aan de poort. Vanuit gezond vertrouwen. Berenschot geeft dit ook aan als samenhang met hun spinnenwebben: het is van belang stevig in te zetten op het realiseren van zo veel mogelijk uitstroom, maar ook op het voorkomen van niet noodzakelijke instroom. Doe je dat goed, dan kan de dienstverlening aan klanten gedurende de tijd dat zij in de uitkering zitten eenvoudiger, coulanter, meer op maat, en dergelijke zijn. En voorkomen we dat mensen als ze eenmaal onterecht in de uitkering zitten, hier meer dan bedoeld last van hebben.

WIL heeft sinds het loslaten van de DPS-matrix pragmatisch gekozen voor een redelijk eendimensionale invulling van het aanvraagproces voor een bijstandsuitkering: iedereen volgt de verkorte route. We hebben daarmee dus een beperkte screening aan de Poort. We weten dat hierdoor inwoners een uitkering krijgen die hier mogelijk geen recht op hebben en ook niet nodig hebben; dit risico hebben we geaccepteerd. Aan de achterkant proberen we -grofweg gesproken- door te acteren op signalen en via themacontroles de eventuele ‘schade’’ hiervan waar mogelijk te beperken.

Wat is de bedoeling? Wat willen we bereiken?

De inzet van de actielijn ‘verbrede inzet op terecht in de uitkering’ is gericht op een herijking van het gehele proces van dienstverlening om vanuit gezond vertrouwen er voor zorg te dragen dat inwoners terecht in de uitkering zitten. Dat betekent dat:

- ✓ Inwoners die zich melden voor een uitkering meer intensief gescreend zullen worden. Daarbij zal ook breder uitgevraagd gaan worden op de 5 leefgebieden zodat eventuele problematiek in een zo vroeg mogelijk stadium in beeld is zodat waar nodig de juiste ondersteuning geboden kan worden. Daarnaast zal er heel gericht gekeken worden of er recht is op een andere (voorliggende) voorziening. Dit zal op verschillende momenten gedurende de duur van een uitkering ook vaker getoetst gaan worden. Als er geen recht is op een uitkering, stroomt een inwoner in principe niet in, tenzij dit vanuit de bedoeling (tijdelijk) aantoonbaar nodig of noodzakelijk is.
- ✓ Voor inwoners die eenmaal terecht in de uitkering zitten, zij op kwalitatief goede dienstverlening kunnen rekenen, met vertrouwen en klantgerichtheid als uitgangspunt. Onze inzet zal erop gericht zijn te voorkomen dat inwoners onnodig in de problemen komen door complexe regels of procedures. Preventie is een essentieel onderdeel van de dienstverlening: hier gaat het om zowel rechten als plichten. Onze dienstverlening is dan duidelijk, eenvoudig en toegankelijk (bereikbaar), met maatwerk waar nodig. Te denken valt dan aan een simpele manier om wisselende inkomsten door te geven (via Mijn WIL), een realistische terugvordering of het niet terugvorderen van eventueel te veel betaalde uitkering, het goed toepassen van de vrijlatingen, een tijdelijke bonus voor inwoners die gaan werken zoals in Tilburg en Amsterdam bijvoorbeeld, een coulante houding bij het opleggen of afzien van boetes voor mensen i.g.v. oneigenlijk gebruik uitkering, waarschuwingen m.b.t. op handen

zijnde boetes, het vergemakkelijken van de inlichtingenplicht, et cetera. In dit perspectief is het van belang dat heel WIL en ook de lokale werkteams aangehaakt zijn op bovenstaande gedachtegoed, zodat terecht in de uitkering niet alleen rechtmatigheidsvraagstuk is. Met bijvoorbeeld de lokale werkteams zullen dan ook afspraken gemaakt moeten worden dat ook zij bij hun klantcontacten met inwoners over ook inkomens-gerelateerde zaken spreken.

- ✓ Voor inwoners waarvan blijkt dat zij onterecht in de uitkering zitten, wordt het recht op uitkering wordt beëindigd. Wij dragen ervoor zorg dat dit op een zorgvuldige, transparante wijze en uiteraard binnen de wettelijke kaders gebeurt. Beëindiging van een uitkering is geen doelstelling.
- ✓ Aan de achterkant houden we het zoals het is. We blijven dus acteren op signalen en met themacontroles checken we regelmatig op inwoners nog steeds terecht in de uitkering zitten.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We willen allereerst het aanvraagproces anders inrichten. Parallel hieraan gaan we werken aan de herziening van onze dienstverlening voor klanten in de uitkering (debiteurenbeleid, terugvordering en incasso, preventie, e.d.). Deze uitwerking leidt tot een advies en plan van aanpak, als ook een set aan bijgestelde beleidsregels en werkafspraken. Onderdeel van het plan van aanpak is een mogelijke bijstelling van de verwachte besparingen op de regelingskosten. WIL zal hiervoor externe expertise inschakelen. De kosten hiervan worden geraamd op € 25.000 in 2025; deze kosten worden via de Turap 2025 verrekend. Een deel van de investering doet WIL zelf als onderdeel van het ‘groot onderhoud’ op Inkomen.
- Na besluitvorming gaan we over tot implementatie en uitvoering.

Wat is de beoogde financiële impact?

In de Kaderbrief 2026 is geschetst dat we een structureel financieel voordeel verwachten door een afname van de regelingskosten (ca. 10 uitkeringen minder per jaar), met een beperkte structurele stijging van de uitvoeringskosten parallel hieraan. Deze inschatting achten we nog steeds meer dan realistisch. We rekenen deze actielijn dan ook in deze Begroting 2026 door, met als insteek een verlaging van de regelingskosten BUIG met € 170.000 (10 uitkeringen) en een verhoging van de uitvoeringskosten met € 90.000 (t.b.v. een extra kwaliteitsadviseur bij Inkomen). De tijdelijke ondersteuning die we nodig hebben, ramen we op € 25.000 in 2025 en eenzelfde bedrag in 2026. De investeringskosten 2026 zijn in deze begroting verwerkt, die van 2025 lopen via de Turap 2025.

Let wel: we achten het realistisch dat overall de verwachte besparing op de regelingskosten na de concretisering nog verder oploopt; een bijstelling in 2026 is daarmee mogelijk.

Wat is de beoogde impact op de inwoner?

- ✓ De kwaliteit van dienstverlening neemt toe, met voor inwoners meer zekerheid over hun recht op een uitkering en minder kans op eventueel gedoe. En met meer vertrouwen en eenvoud als uitgangspunt.

✓ Het is meer dan waarschijnlijk dat een aantal inwoners hierdoor geen uitkering meer krijgt; maar dat is dan ook terecht. Voor een aantal van hen geldt dat zij wel elders een inkomensvoorziening krijgen met veelal gunstigere voorwaarden.
<u>De planning in een notendop</u> - 2025: Nadere uitwerking herziene werkwijze Inkomen in Poortproces en herziening van de dienstverlening voor klanten in de uitkering. - Begin 2026: Besluitvorming en implementatie. Let wel: binnen Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt is de toegang naar werk een belangrijk aandachtspunt en medebepalend voor de invulling van de toegang naar inkomen. De impact van Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt qua inhoud en timing op de actielijn Verbrede inzet op terecht in de uitkering is nu nog niet goed in te schatten.
<u>Anderszins</u> Ook op deze actielijn krijgt u ook geen businesscase voorgelegd; we interpreteren de uitgebrachte zienswijzen zoals gezegd als een akkoord op de ingeslagen weg.

Actielijn 8: Verbrede inzet op parttime werken

Context/aanleiding

Werk is cruciaal voor het welzijn van de inwoners van de Lekstroomgemeenten. Het biedt inkomen, bevordert sociale integratie en maatschappelijke participatie, biedt ontwikkelingsmogelijkheden en heeft een positief effect op het algemene welzijn[17]. En het verbetert de (financiële) bestaanszekerheid van inwoners. Voor sommige inwoners is parttime werk het hoogst haalbare dan wel is het een opstap naar fulltime werk. Uit de uitvoeringstoets van de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG) voor de Participatiewet in Balans blijkt dat 70% van de huidige bijstandsgerechtigden een aanloop nodig heeft om uit te stromen naar betaald werk, waarbij parttime werk vaak een tussenstap is. De Participatiewet in Balans gaat dit stimuleren door de bijverdiengrenzen te verruimen, waardoor parttime werk lonender wordt. Onderzoek toont verder aan dat de uitstroom van parttime werk naar fulltime werk driemaal hoger is dan vanuit de bijstand naar werk (het 'katalysator-effect'). Voor inwoners voor wie parttime werk geen eindstation is, kan het een belangrijke opstap zijn naar fulltime werk. Een belangrijk vraagstuk in deze is de onzekerheid die inwoners kunnen ervaren bij inkomensverandering (bijvoorbeeld door het wegvallen toeslagen e.d.). Dit vraagstuk wordt ook in de uitvoeringstoets van de VNG genoemd. In de Lekstroomgemeenten werkt momenteel 6,4% van de bijstandsgerechtigden parttime, terwijl dit landelijk gemiddeld 8,8% is.

Percentage part-time werkenden (september 2024)	
Werk en Inkomen Lekstroom	6,4
Benchmark	8,8
verschil WIL en Benchmark	-2,4
Aantal part-time werkenden (september 2024)	
Werk en Inkomen Lekstroom	155

Wat is de bedoeling? Wat willen we bereiken?

Het doel van deze actielijn is om meer bijstandsgerechtigden naar parttime werk te begeleiden, met aandacht voor de eventuele negatieve inkomenseffecten. Dit komt ook de gemeentelijke financiën ten goede. Het streven is om het huidige percentage van 6,4% tegen eind 2028 gelijk te trekken met de benchmark, wat betekent dat 8,8% van de bijstandsgerechtigden dan parttime werkt.

[17] Onderzoek door Erasmus UMC uit 2017 wijst uit dat de indicatoren voor mentale en fysieke gezondheid, zelfwaardering, ervaren controle en geluk significant stijgen (respectievelijk 17%, 17%, 14%, 11% en 25%).

Wat gaan we daarvoor doen?

- ✓ We beginnen met een gezamenlijke analyse van de tips en tops van de huidige inzet op parttime werk (door WIL en de lokale werkteams), als ook een verkenning van alternatieve (meer succesvolle) opties voor een verbrede en effectieve inzet op parttime werken. Deze analyse en verkenning moet leiden tot een schets van 1-2 scenario's om het doel van 8,8% in 2028 te bereiken. We zullen hiervoor een businesscase opstellen met mogelijk enkele pilots om verder te experimenteren wat werkt. Onderdeel van deze businesscase is een check of de ingeschatte kosten en baten realistisch zijn; dit zal duidelijk worden in de businesscases. WIL zal hiervoor een projectleider aanstellen die dit samen met de gemeenten zal oppakken. De kosten van deze projectleider worden geraamd op € 25.000 in 2025 en vooralsnog evenveel in 2026.
- ✓ Na besluitvorming in de raden van de Lekstroom gemeenten en het DB WIL wordt de businesscase geïmplementeerd.

Wat is de beoogde financiële impact?

Bij een gelijkblijvend aantal bijstandsgerechtigden betekent dit een stijging van 155 naar 213 parttime werkenden, een toename van circa 60 personen in de periode 2025-2028. Tussen 2026 en 2028 In 2025 moeten per jaar dus minimaal 20 extra inwoners aan parttime werk geholpen worden. Dit lijkt niet ambitieus, maar is het wel, omdat het percentage parttime werk al jarenlang in de Lekstroom op ongeveer hetzelfde percentage ligt; alle inspanningen van de lokale werkteams en WIL ten spijt. In financiële termen hebben we het bij 20 inwoners om een *structurele* besparing op BUIG van € 170.000 (uitgaande van een ½ uitkering besparing). Het katalysator-effect zorgt ervoor dat een aantal parttime werkenden volledig aan het werk gaan. Dit levert een aanvullende besparing op van 5-10 uitkeringen per jaar; wat grofweg neerkomt op nog eens € 100.000. Om deze inzet te kunnen plegen zullen WIL en de lokale werkteams *structureel* extra moeten inzetten op het begeleiden van inwoners naar parttime werk en het wegnemen van drempels in deze. Dat vraagt een investering aan de inkomenskant bij WIL (extra inzet op het helpen bij inkomensvraagstukken, toeslagen, wisselende inkomsten en simpel switchen) als ook een slag aan de werkkant (meer stimuleren, coachen en begeleiden). Voor nu schatten we deze inzet in op 1 fte overall (parttime werk consulent en 'maatje/coach' lokale werkteams), in euro's naar schatting structureel € 100.000 aan uitvoeringskosten extra per jaar. De kosten voor inkomensvrijlatingen zijn nu niet in te schatten.

Wat is de beoogde impact op de inwoner?

- ✓ Positief voor inwoners doordat een groter deel participeert en stappen neemt richting meer financiële bestaanszekerheid. Als dit niet volledig haalbaar is, doen zij mee naar vermogen.
- ✓ Meer vertrouwen omdat de onzekerheden over wisselende inkomsten opgevangen worden en de klant een stabiel inkomen krijgt.

De planning in een notendop

- Vanaf Q2 2025: Opstellen businesscase op grond van analyse huidige inzet en verkenning alternatieve (meer succesvolle) opties voor een verbrede en effectieve inzet op parttime werken.
- Q4 2025: Besluitvorming businesscase in colleges/raden en DB WIL en zo mogelijk verwerking in 1ste BW 2026.
- 2026: Implementatie businesscase bij WIL en gemeenten/lokale werkteams.

Actielijn 9: Verbrede inzet op economische participatie

Context/aanleiding

In de Lekstroom zitten ondertussen meer inwoners volledig in een uitkering dan nodig en het Rijk voor de Lekstroom gemeenten begroot; de spinnenwebben van Berenschot laten dit goed zien. Er is geen logische reden waarom de Lekstroom in deze onder presteert. De Benchmark Werk & Inkomen van Divosa bevestigt dit beeld. De huidige bijstandsgerechtigden aan het werk helpen is evenwel niet eenvoudig binnen de huidige constellatie van afspraken en verantwoordelijkheden in de Lekstroom. Dat is de afgelopen jaren wel gebleken, ondanks alle inzet die hier door WIL en de lokale werkteams (als ook WerkwIJSS) op is gepleegd. Met de realisatie van een Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt en de ketenregie op de bestaande samenwerking zal er in 2026 een beter fundament zijn om meer kwetsbare inwoners en klanten (naar vermogen) te laten participeren.

Wat is de bedoeling? Wat willen we bereiken?

Werk heeft voor veel mensen een positief effect op gezondheid, participatie, welbevinden, gezondheid, enzovoort. Bovendien draagt economische participatie bij aan het nemen van stappen richting financiële bestaanszekerheid. Het is bij uitstek een inzet die inwoners in staat stelt hun leven ten positieve te veranderen. Het is hierom dat de Lekstroom gemeenten aangegeven hebben hierop meer te willen inzetten. Dit komt ook de gemeentelijke financiën (meer dan) ten goede. Met de actielijn ‘verbrede inzet op economische participatie’ willen we hieraan invulling geven samen met de Lekstroom gemeenten zelf (i.h.b. de lokale werkteams). Concreet: we willen dat het bijstandsvolume jaarlijks afneemt met 2-3% (ca. 40 hele uitkeringen minder), door extra uitstroom.

Wat gaan we daarvoor doen?

- ✓ We willen allereerst met elkaar gaan scherpstellen wat ieders inzet moet zijn om het gezamenlijke doel te kunnen realiseren. De ketenregisseur Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt zal in deze een helpende hand bieden om voor het eind van 2026 met WIL, WerkwIJSS en de gemeenten (c.q. de lokale werkteams) gezamenlijk tot een businesscase te komen, incl. een vertaling hiervan naar de begrotingen van WIL, WerkwIJSS en de gemeenten/lokale werkteams. In de businesscase staat ook of de ingeschatte kosten en baten realistisch zijn.
- ✓ Na besluitvorming wordt de businesscase geïmplementeerd.

Notabene: gelet op het cyclische karakter van dit vraagstuk zal fase 1 ieder jaar opnieuw moeten plaatsvinden

Wat is de beoogde financiële impact?

Voor nu achten wij het realistisch dat we met elkaar in 2026 minimaal 40 klanten extra aan het werk kunnen helpen en daarmee 40 klanten structureel minder in de uitkering. Dat betekent een structurele besparing van € 700.000 op jaarbasis op BUIG. In de Kaderbrief 2026 was onze inschatting dat er in 2026 hiervoor een structurele investering nodig was van € 250.000 (voor uitbreiding van de formatie van de lokale werkteams). De ketenregisseur heeft

ondertussen aangegeven het verstandig te achten nog geen bedrag hiervoor op te nemen, omdat een verschuiving van focus en inzet in de lokale werkteams mogelijk ook tot resultaat kan leiden. Indien toch nodig wordt in de businesscase alsnog hiervoor een investeringsbudget gevraagd. De inzet van de ketenregisseur Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt loopt via de begroting Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt.
<u>Wat is de beoogde impact op de inwoner?</u> ✓ Meer inwoners participeren. ✓ Voor deze inwoners neemt hun financiële bestaanszekerheid toe.
<u>De planning in een notendop</u> - Vanaf Q3 2025: Opstellen businesscase en verwerken businesscase in begrotingen van WIL, WerkwIJSS en de gemeenten/lokale werkteams. - Eind 2025: Besluitvorming in colleges/raden en DB WIL en zo mogelijk verwerking in 1ste BW 2026. - Begin 2026): Implementatie businesscase bij WIL en gemeenten/lokale werkteams.

BIJLAGE: Integraal overzicht op de opmerkingen en bedenkingen op de Kaderbrief 2027

Reactie op de zienswijzen van de Lekstroomgemeenten op de 1ste ontwerp begrotingswijziging 2025, het meerjarenbeleidplan 2026-2028 en kaderbrief 2026

Zoals gebruikelijk stellen wij een reactie op naar aanleiding van de zienswijzen van de raden en de Cliëntenraad op de P&C stukken. Ditmaal ziet deze reactie er enigszins anders uit omdat wij in december zowel de 1ste begrotingswijziging 2025, het meerjarenbeleidsplan 2026-2028 en de kaderbrief 2026 ter zienswijze aan de raden hebben aangeboden. Alle deelnemende raden en de Cliëntenraad hebben in 1 een zienswijze op alle 3 stukken ingediend. Daarom reageren wij in deze Reactie ook op de opmerkingen over alle deze stukken. Dit is passend gezien de samenhang tussen de stukken, die ook uit de zienswijzen blijkt.

Leeswijzer
Wij reageren in dit stuk op de zienswijzen op P&C stukken vanuit 4 raden en de Cliëntenraad. Daarom nemen wij de zienswijzen niet integraal over, maar benoemen wij de kern van wat de zienswijzen ons willen meegeven. De opbouw is als volgt:

A Algemene opmerkingen over de 3 stukken en de samenhang
B Meerjarenbeleidsplan
C Ontwikkelagenda 2026-2028
D Kaderbrief 2026
E 1ste Begrotingswijziging 2025
F De zienswijze van de Cliëntenraad.

De raden hebben de zienswijze opgepakt in de samenhang zoals die ook bestaat tussen de stukken en de opbouw wordt gewaardeerd. Ook de inspanningen om met de Herijking Opdracht en Dienstverlening WIL en de Ontwikkelagenda 2026-208 te komen tot een nieuwe balans tussen opdracht, dienstverlening en financiën past bij wat de raden van WIL verwachten. De zienswijzen van de raden en de Cliëntenraad ademen daarnaast ook uit dat WIL hierin niet alleen staat, maar dat we dit samen doen. Dit is ook nodig omdat, zoals al eerder geschetst, wij op een aantal onderdelen van de Ontwikkelagenda afhankelijk zijn van de gemeenten. De raden lijken dit serieus op te pakken.

In de voorliggende reactie kunt u, zoals gebruikelijk, per onderdeel van de ontvangen zienswijzen de reactie van het bestuur terugvinden. Daarmee geven wij aan hoe wij dit verwerken bij de vaststelling van de voorliggende stukken.

A Algemeen

De raden complimenteren WIL met de stukken die voorliggen. In verschillende bewoordingen worden de duidelijkheid en concreetheid van de stukken gewaardeerd. In de aanloop naar 2026 is de schetst in samenhang met het niveau van de dienstverlening helpend om financiële keuzes te maken.
Uiteraard zijn wij blij dat de onze inzet, samen met de gemeenten, een bij deze tijd passende inhoud te geven positief wordt ontvangen door de raden.

B Meerjarenbeleidsplan

De raden

De inhoudelijk kaders van het meerjarenbeleidsplan kunnen op waardering van de raden rekenen. Het meerjarenbeleidsplan is helder, concreet en maakt inzichtelijk welke keuzes WIL maakt in de balans tussen opdracht, dienstverlening en financiën. Vanuit Houten wordt specifiek waardering uitgesproken voor het hanteren van het Kwaliteitskompas omdat de raad hiermee vanuit zijn kaderstellende rol de meerwaarde van de door WIL uitgevoerde activiteiten op basis van maatschappelijke opgaven kan beoordelen. In zijn algemeenheid kan het meerjarenbeleidsplan rekenen op instemming. Dat past bij het traject dat wij samen met de gemeenten hebben gelopen in aanloop naar het meerjarenbeleidsplan. Wij zijn blij dat de raden zich herkennen in de opdracht die bij WIL ligt en hoe wij dat de komende jaren oppakken.

Verschillende raden geven aan dat actielijnen inderdaad nog verdere uitwerking vragen en dat de raden graag per actielijn instemmen op het moment dat er een onderbouwde businesscase ligt. De eerste mogelijkheid wordt hiervoor gezien bij de begroting 2026. Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor de monitoring en wijze van rapporteren over de voortgang en resultaten.
Wij zullen de komende periode de businesscases aanscherpen en zowel bij of in het verlengde van de Begroting 2026 of de 1ste begrotingswijziging 2026 nogmaals voorleggen aan de raden voor zienswijze.

De Cliëntenraad

De Cliëntenraad Werk en Inkomen Lekstroom heeft met belangstelling kennisgenomen van de Kaderbrief Werk en Inkomen Lekstroom 2026, de 1e begrotingswijziging WIL 2025 en de Meerjarenbegroting 2026-2028. Wij waarderen de heldere cijfermatige onderbouwing van de meerjarenbegroting 2026-2028. Hierbij spreekt de CRWIL haar erkentelijkheid uit voor de transparantie in de gepresenteerde cijfers, zowel met als zonder de voorgenomen ontwikkelagenda. In paragraaf F hebben wij de zienswijze van de Cliëntenraad per onderdeel voorzien van een reactie.

C De Ontwikkelagenda

De voorstellen uit de Ontwikkelagenda geven in het bijzonder aanleiding tot opmerkingen in de zienswijzen; hier gaan wij in onderstaande tabel verder op in. Daarnaast hebben wij de raden op een aantal onderdelen verzocht commitment te geven omdat wij voor deze onderdelen afhankelijk zijn van de gemeenten. Voor de uitvoering van de Ontwikkelagenda als geheel maar ook voor de verschillende onderdelen geldt bovendien dat WIL deze alleen uitvoert als de gemeenten allemaal hierop hun commitment geven. Uit het oogpunt van het vasthouden van de gewenste balans tussen dienstverlening, opdracht en financiën kunnen en

zullen we alleen tot uitvoering van de Ontwikkelagenda en de onderliggende actielijnen overgaan als er unanimiteit is. M.a.w. mocht uit de zienswijzen -verderop in het proces- blijken dat 1 of meerdere gemeenten zich negatief verhouden tot een onderdeel, dan wordt dat onderdeel uit de Ontwikkelagenda niet uitgevoerd en worden de beoogde effecten (dienstverlening, personeel en financieel) dus ook niet gerealiseerd.

Daarnaast hebben wij de raden op een aantal onderdelen verzocht commitment te geven omdat wij voor deze onderdelen afhankelijk zijn van de gemeenten. In de zienswijzen hebben de gemeenten kort gezegd als volgt gereageerd:

Houten: Omarmt de uitwerking van de voorstellen door WIL expliciet, maar vraagt om een nadere uitwerking met businesscases, om op basis van de uitwerking en businesscases een definitief akkoord te kunnen geven. En daarmee ook op het eigen af te geven commitment.

IJsselstein: Is indirect in haar commitment, via complimenten voor het beoogde doel, wordt de Ontwikkelagenda gesteund. De raad ziet eveneens graag een verdere uitwerking, waar mogelijk met businesscases, voor een definitief akkoord en commitment op haar eigen inzet.

Lopik: De raad omarmt de Ontwikkelagenda als geheel, expliciet. Ook per onderdeel blijkt uit de zienswijze dat de raad positief is over de Ontwikkelagenda. Wij lezen dat Lopik ook zelf bereid is te doen wat nodig is.

Nieuwegein: De raad stem expliciet in met de Ontwikkelagenda, inclusief de inzet die zij zelf te leveren heeft. Met uitzondering van het onderdeel Verbrede inzet op economische participatie, zie ook de tabel hierna. Voor dat onderdeel vraag de raad een advies van de Stuurgroep Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt.

Voor de optionele optie geldt dat geen enkele zienswijze hier groen licht of commitment op geeft.

De raden geven dus allen direct of indirect commitment op de Ontwikkelagenda en vragen een verdere uitwerking van de onderdelen met ook waar mogelijk businesscases. Wij zullen in de begroting 2026 als bijlage de gevraagde uitwerking opnemen. Van echte Businesscases zal nog geen sprake zijn, omdat die meer tijd vragen; wij zullen deze in de aanloop naar de 1ste begrotingswijziging 2026 opnemen. Wij verwachten dat in oktober tijdens het gesprek met de raad dit ook een belangrijk gespreksonderwerp zal zijn.

De raad van Nieuwegein vraagt nog aandacht voor de monitoring, evaluatie en kernprestatie indicatoren (KPI's). De raad wenst een grondige evaluatie van het meerjarenbeleidsplan en geeft het volgende mee:

- De raad verzoekt WIL om een goed monitoringssysteem te ontwikkelen voor de Ontwikkelagenda en dit ook in het meerjarenbeleidsplan op te nemen
- Na afloop van de termijn van het meerjarenbeleidsplan wil de raad grondige evaluatie van zowel het effect op de inwoners en organisatie. De raad verzoekt dit op te nemen in het meerjarenbeleidsplan
- Er is een verschil in KPI's die in het meerjarenbeleidsplan zijn opgenomen en de KPI's die met bijlage bij de begroting 2024 zijn vastgesteld.

De eerste 2 punten zijn meer dan logisch en pakken we op. Wat betreft het laatste punt geldt dat we in 2024 een nieuwe systematiek hebben voorgesteld (en door alle raden is omarmd) die pas vanaf 2025 loopt. Er is dus inderdaad een verschil wat betreft KPI's tussen 2024 en 2025 en de jaren erna. Met deze nieuwe systematiek gaan we verder. We doen nog een keer de check of de juiste KPI's zijn opgenomen.

In de onderstaande tabel geven we per onderdeel van de Ontwikkelagenda aan welke zienswijze de raden hebben en hoe we omgaan met de zienswijze.

	Onderdeel Ontwikkelagenda	**Zienswijze/wens gemeenten**	**Hoe wordt deze zienswijze verwerkt?**
1	Brede toegang Poort (dienstverlenings-opgave)	*Houten* De raad omarmt de beweging die WIL hiermee inzet: minder gesprekken en bureaucratie voor de inwoner en als aanpassing op de maatschappelijke ontwikkelingen met aandacht voor groepen met specifieke kenmerken. *IJsselstein* Ten aanzien van alle actielijnen uit de Ontwikkelagenda zien we een nadere uitwerking in de vorm van businesscases graag tegemoet als opties bij de concept Begroting WIL 2026. In de zienswijze op de concept-begroting kunnen we als raad hier dan mee instemmen of niet. We willen graag per business case kunnen besluiten of we hiermee akkoord gaan. De businesscases moeten een duidelijke onderbouwing geven van de te maken investeringen en de verwachte besparingen. *Lopik* Voor de raad van Lopik is de integrale samenwerking van groot belang. De raad stelt dat zij bereid is om ook de werkwijze van de lokale werkteams meer te uniformeren. *Cliëntenraad*	Wij zijn blij dat de zienswijzen bevestigen dat we met de brede Poort de goede weg inslaan met belangrijke voordelen voor onze inwoners en onze dienstverlening. Uiteraard zetten wij hierbij in op een goede samenwerking met de lokale werkteams. Wij zullen deze actielijn de komende tijd verder uitwerken. Een businesscase ligt in deze niet direct voor de hand.

		De Cliëntenraad is positief over de verbreding van de brede dienstverlening in de Poort zoals voorgesteld en onderstreept dat verdere digitalisering hierbij een vereiste is.	
2	Meer Lokale dienstverlening (dienstverlenings-opgave)	*Houten* De raad omarmt de insteek om daar waar mogelijk meer lokaal dienstverlening aan te bieden en daarbij aansluiting te zoeken bij bestaande lokale initiatieven, infrastructuur, werkwijzen of afspraken. *IJsselstein* Ten aanzien van alle actielijnen uit de Ontwikkelagenda ziet de raad een nadere uitwerking in de vorm van businesscases graag tegemoet als opties bij de concept-Begroting WIL 2026. *Lopik* De raad ziet de toegevoegde waarde van lokale dienstverlening. Goede afstemming is hiervoor noodzakelijk om een goede afweging te maken welke diensten lokaal van toegevoegde waarde zijn. Een optimale integrale samenwerking met het sociaal team en de samenwerkingspartners is van groot belang. Wij begrijpen dat we hiervoor zullen moeten investeren in het sociaal team.	Wij zien in de zienswijzen de bevestiging dat meer lokale dienstverlening wenselijk is. Voor ons hoort daar een goede samenwerking met lokale werkteams, sociale teams en lokale partners zeker bij. Wij zullen dit onderwerp de komende tijd verder uitwerken. Een businesscase opstellen is hiervoor niet nodig.
3	Digitalisering / Automatisering dienstverlening (dienstverlenings-opgave)	*Houten* De raad omarmt de insteek voor het gebruik van digitale technologieën om onze dienstverlening te verbeteren en efficiënter te maken. De raad ziet de uitgewerkte plannen graag in de kaderbrief 2027. *IJsselstein* Ten aanzien van alle actielijnen uit de Ontwikkelagenda ziet de raad een nadere uitwerking in de vorm van businesscases graag tegemoet als opties bij de concept-Begroting WIL 2026.	Digitalisering en automatisering worden breed gezien als noodzakelijk voor verbetering van de dienstverlening. Zowel voor inwoner als bedrijfsvoering van WIL moeten we hier slagen op maken. Dit vergt, zoals beschreven in de Ontwikkelagenda, een investering. Maar ook, en eerst, een verdere versimpeling en harmonisering van onze dienstverlening. Onze

		Lopik Digitalisering en automatisering heeft wat de raad betreft prioriteit om de dienstverlening te optimaliseren en versnellen. De raad ziet graag een volledige digitalisering op korte termijn. *Cliëntenraad* De Cliëntenraad is groot voorstander van het creëren van een investeringsbudget voor digitalisering en automatisering voor de komende jaren. Dus niet minder, maar meer geld voor ICT, en sneller. Zonder vergaande automatisering en uitbreiding van bijvoorbeeld de applicatie Mijn WIL zullen de stijgende kosten nauwelijks beheersbaar blijven, zeker gezien de verwachte groei van het aantal klanten met parttime werk. De CRWIL uit echter haar zorgen over de geringe mate van digitalisering en automatisering binnen WIL. Werkprocessen zijn nog onvoldoende geautomatiseerd, met een te grote afhankelijkheid van papieren processen. En we snappen, dat de grote mate van verscheidenheid van regelingen en e.d. per gemeente e.e.a. niet makkelijk maakt, maar WIL loopt nu ver achter bij wat nodig is en kan.	verwachting is dat niet zo snel zal gaan als misschien gehoopt wordt. In 2025 werken wij de eerste stappen uit die wij kunnen maken. Het geheel van maatregelen zal geruime tijd nemen. Dit ook mede doordat de keuzes op andere actielijnen direct gevolgen of afhankelijkheden hebben voor het vraagstuk automatiseren en digitaliseren. Als voorbeeld geldt hiervoor de keuzes over harmonisatie minimaregelingen zal gevolgen hebben voor automatiseren en digitaliseren.
4	Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt (dienstverlenings-opgave)	*Houten* De raad is het met WIL eens dat de huidige sociale infrastructuur niet voldoet aan de doelstellingen om mensen uit de uitkering en met een structurele arbeidsbeperking naar werk te begeleiden. De raad omarmt daarom de verkenning die start in 2025 en die in de periode 2026-2028 moet leiden tot de gewenste toekomstgerichte sociale infrastructuur en verwelkomt de Rijksmiddelen die specifiek voor dit doel ter beschikking worden gesteld. WIL vraagt op dit punt specifiek om lokale inzet en lokaal bestuurlijk commitment.	Dit is 1 van de onderdelen waarbij WIL afhankelijk is van de samenwerking met de gemeenten. De zienswijzen passen bij het proces dat wij parallel al lopen rondom de Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt. Daarom hebben wij er vertrouwen in dat we qua ketenregie de eerste opbrengsten al dit jaar gaan realiseren en de volgende stappen in gezamenlijkheid genomen zullen worden.

		De raad committeert zich aan dit proces, maar wil als raad goed op de hoogte worden gehouden en inzicht krijgen in go/ no go momenten. Vanuit het college zal ambtelijke inzet ter beschikking worden gesteld. Daarnaast zijn in Houten een aantal projecten opgezet, zoals de werkschuur nieuw wulven, de was- en strijkservice en een werk-assessment bij Kersten Hulpmiddelen, die naadloos in deze ontwikkeling passen. Deze lokale infrastructuur willen we de komende jaren ook uitbreiden om de groei van het aantal uitkeringen verder te remmen. *IJsselstein* Ten aanzien van alle actielijnen uit de Ontwikkelagenda ziet de raad een nadere uitwerking in de vorm van businesscases graag tegemoet als opties bij de concept-Begroting WIL 2026. *Lopik* In 2025 gaat de implementatie plaatsvinden van Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt. Een goede afspiegeling in de werkgroepen van zowel de gemeenten als WIL en WerkwIJSS is noodzakelijk voor een gedragen beleid. *Cliëntenraad* De CR WIL is hier blij mee, omdat wij het zeer noodzakelijk achten dat het volume daalt en meer mensen aan de slag gaan. En het is in onze ogen ook realistisch. De CRWIL is dus een groot voorstander van een stevige aanpak op werk en uitstroom. Dit vraagt in ieder geval een andere aanpak dan de laatste jaren en 100% commitment vanuit WIL en de gemeenten. WIL geeft dit commitment af. De CRWIL zou graag willen horen en zien dat de gemeenten dit ook doen en de vertaling hiervan in de lokale werkplannen landt. Wij gaan WIL en de gemeenten c.q. lokale werkteams hierop nauw gelet volgen de komende jaren. De CRWIL zou ook graag in ieder geval ieder kwartaal de	De uitwerking van deze actielijn loopt onder verantwoordelijkheid van de lekstroom gemeenten zelf met een eigen besluitvormingstraject waarin ook de uitwerking en eventuele businesscase(s) een plek hebben. Hierin zijn de gemeenten leidend.

		uitstroom en plaatsingscijfers overall en per gemeente willen zien om goed te kunnen monitoren en meedenken. De Cliëntenraad heeft 2 punten die voor urgentie zorgen en om een versnelling vragen: 1. Snellere integratie van WerkwIJSS De voorgestelde tijdslijn is te lang, aangezien de huidige locatie in IJsselstein in 2029 wordt beëindigd. De CRWIL is zoals bekend voorstander van een integrale uitvoeringsorganisatie: WIL. 2. Oriëntatie op geschikte locaties Geschikte locaties zijn niet eenvoudig beschikbaar. De CRWIL stelt voor dat het bestuur van WIL en WerkwIJSS zich spoedig oriënteert op mogelijkheden.	
5	Harmonisatie bijzondere bijstand en minimaregelingen. (dienstverlenings-opgave)	*Houten* WIL beschrijft in de ontwikkel-agenda als onderdeel van het meerjarenbeleidsplan een aanpassing op het gebied van harmonisatie en een “optie” voor versobering. De aanpassing gaat over de harmonisering van de bestaande (en ongewijzigde) regelingen. De optie betreft een wijziging in het licht van het ravijnjaar om ook te kijken naar een mogelijke versobering van de verschillende regelingen om de meest kwetsbare inwoners zekerheid te kunnen bieden en de kosten omlaag te brengen. WIL geeft in haar kaderbrief 2026 aan: “in 2025 zullen wij voor minimaal 3 regelingen een scenario te schetsen inclusief de gevolgen voor inwoners en klanten als ook de bedrijfsvoering, kosten e.d. om de raden te faciliteren uiterlijk eind 2025 eerste besluiten te laten nemen over harmonisering. De implementatie hiervan vindt in 2026 plaats.” Dit is een tijdspad waar de raad zich goed in kan vinden. Als onderdeel van dit proces vraagt de raad WIL om in de begroting 2026 concrete maatregelen op te nemen voor zowel de aanpassing als de versobering, waarbij WIL samen met de gemeenten zowel	Alle zienswijzen geven blijk van de bereidheid en behoefte om met elkaar de mogelijkheden van harmonisatie te onderzoeken. Tegelijkertijd zien wij dat het nog zoeken is naar de gemeenschappelijke afweging hoe en op welke onderdelen de harmonisatie moet plaatsvinden. In vervolg op het Meerjarenbeleidsplan werken wij samen met de gemeenten op dit moment voor 3 regelingen een businesscase uit. Het gaat hierbij om de Individuele Inkomens Toeslag, bijzondere bijstand en de Collectieve Ziektekostenregeling. De businesscases in deze moeten de raden van informatie voorzien over de mogelijke knoppen waaraan gedraaid kan worden en wat daarvan de effecten zijn voor inwoner, financiën en uitvoering.

		wenselijke als pijnlijke maatregelen opneemt, zodat de raden en WIL gezamenlijk een richting kunnen kiezen in een vervolg-proces, waarin het raadsgesprek in oktober 2025 en de kaderbrief 2027 belangrijke momenten zijn. *IJsselstein* Ten aanzien van alle actielijnen uit de Ontwikkelagenda ziet de raad een nadere uitwerking in de vorm van businesscases graag tegemoet als opties bij de concept-Begroting WIL 2026. *Lopik* Met betrekking tot de harmonisatie wil de raad inzetten op minder regelingen en focussen op beter benutten van de regelingen. Harmonisatie draagt hieraan bij door o.a. regelingen te vereenvoudigen en drempels te verlagen. Starten met 3 regelingen vindt de raad te traag, de raad ziet graag op kortere termijn een volledige harmonisatie. Wat betreft de gemeente Lopik zijn er geen regelingen waar niet over gesproken mag worden. Hierin verwacht de raad volledige commitment van de andere gemeenten. *Nieuwegein* WIL geeft terecht aan dat de raad aan de voorkant nauw betrokken moet worden bij keuzes die pijn (kunnen) doen bij de inwoners. Als eerste stap in dit proces gaat de gemeenteraad onderling in gesprek over de *harmonisatie* van de minimaregelingen. De raad maakt hierbij graag gebruik van het aanbod van WIL om minimaal 3 scenario's te schetsen van regelingen die geharmoniseerd kunnen worden en de gevolgen hiervan voor onze inwoners. En met het oog op de toekomstige bezuinigingen door het Rijk, daagt de raad WIL uit om -naast bovengenoemde opties gericht op het minimabeleid- in de komende periode *nieuwe besparingsopties* aan de raad voor te leggen,	Op grote lijnen zien gemeenten en WIL als planning voor ons dat in de begroting 2026 een bijlage komt met daarin de genoemde businesscases. Deze worden vooralsnog dus nog niet in de begroting financieel verwerkt. Aan de hand van de businesscase zullen raden eerst zelf en daarna met elkaar in gesprek moeten gaan over de richting waarop de gewenste harmonisatie moet plaatsvinden. De zienswijzen op de businesscases in de begroting 2026 zullen bepalend zijn voor de keuzes die wij kunnen en zullen maken. Het streven is besluitvorming in het AB van juli hierover bij de vaststelling van de Begroting en anders bij het vaststellen van de concept 1ste begrotingswijziging 2026. Wij beseffen dat hiermee niet wordt voldaan aan de wens bij sommige raden om in de begroting 2026 al de effecten van harmonisering te verwerken. Maar op deze wijze denken wij dat we de raden maximaal faciliteren om het gesprek te voeren, ook met elkaar, om tot een gedragen besluitvorming te komen. Tegelijkertijd verwachten wij wel dat we de effecten van de harmonisatie in of in de loop van 2026 kunnen realiseren.

		gericht op zowel de bedrijfsvoering als de regelingen, die de raad in een vroeg stadium kunnen meenemen in zijn overwegingen. De raad stelt hierbij nadrukkelijk dat het hierboven genoemde overzicht van besparingsopties *niet verwerkt moet worden in uw begroting*, maar als discussiestuk moet worden voorgelegd. Pas na expliciete instemming kunnen dergelijke maatregelen worden verwerkt in uw begroting. *Cliëntenraad* De CRWIL heeft in het afgelopen jaar meerdere malen gewezen op de wirwar aan goedbedoelde regelingen per gemeente en, nog belangrijker, de verschillen in percentages voor de armoedegrens en de soorten regelingen per gemeente. Hoewel sommige regelingen door individuele gemeenten als “pareltjes” worden gezien, is het echt de vraag of er zoveel en zoveel verschillende regelingen nodig zijn om inwoners adequaat te kunnen helpen i.g.v. armoede of acute nood. Wij denken dat minder meer is en meer gezamenlijkheid en uniformiteit klanten en de WIL helpt. De beschrijving van maatschappelijke opgaven en uitdagingen in uw document is volledig in lijn met de visie van de CRWIL. Ook de agenda voor de komende jaren wordt gesteund, met de kanttekening dat de lange implementatieperioden onwenselijk zijn. Versnelling is nodig in: • **Harmonisatie van regelingen en percentages.** De CRWIL is verheugd over het voorstel om te komen tot een geharmoniseerd pakket minimaregelingen en één vastgesteld percentage voor de armoedegrens. Dit zal niet alleen besparingen opleveren, maar ook de duidelijkheid voor inwoners vergroten (zie rapport NIBUD, november 2024). De CRWIL hoopt van harte dat de gemeenten elkaar hierin kunnen vinden.	

		• **Vermindering van arbeidsintensieve regelingen.** Speciale regelingen of niet-gezamenlijke uitvoering, zoals Oekraïne-gelden, zijn te arbeidsintensief voor de uitvoeringsafdelingen. De afdeling Bijzondere Regelingen staat onder druk en doorlooptijden zijn onaanvaardbaar lang. LEAN werken en herinrichting van werkprocessen kunnen niet langer worden uitgesteld. De CRWIL is groot voorstander van de lijn 'of met zijn 4-en, of niet'. M.a.w. geen individuele DVO's meer. • **Versnelde invoering van één percentage voor de armoedegrens.** Dit dient uiterlijk in 2025 gerealiseerd te worden, in plaats van in 2026. De harmonisatie van regelingen en bijbehorende DVO's is een prima streven, maar het tijdpad (2026-2027) is volgens de CRWIL veel te laat.	
6	Meer eenvoud en vertrouwen in de uitvoering (financiële en dienstverlenings-opgave)	*Houten* Het lean werken om (primaire) processen te verbeteren om te zorgen dat WIL ook in de toekomst de kwaliteit van de huidige dienstverlening kan blijven bieden op een zo kostenefficiënt mogelijke wijze, omarmt de raad. *IJsselstein* Ten aanzien van alle actielijnen uit de Ontwikkelagenda ziet de raad een nadere uitwerking in de vorm van businesscases graag tegemoet als opties bij de concept-Begroting WIL 2026. *Lopik* Bij het doorvoeren van lean werken worden processen aangepast, let hierbij ook op het werken in eenvoud en vertrouwen in de besluitvorming van de aangepaste werkwijzen binnen de organisatie. Er wordt nu met name gesproken voor de eenvoud in de uitvoering voor de inwoner.	Wij streven bij dit onderdeel naar een verbetering van de dienstverlening, zowel voor de inwoner, maar ook voor onze eigen organisatie. Hierbij is dus zowel de kwaliteit van dienstverlening als kostenefficiëntie het doel. Wij zullen dit onderwerp de komende tijd verder uitwerken. Een businesscase opstellen is hiervoor niet aan de orde denken wij.

7	Verbrede inzet op terecht in de uitkering (financiële opgave)	*Houten* De raad omarmt uitgangspunten als: - Voorkomen dat inwoners onnodig in de problemen komen door complexe regels of procedures. - Zorgen dat de inwoner beter in beeld is, zodat we de menselijke maat op de juiste momenten kunnen toepassen - Beëindiging van een uitkering is geen doelstelling en gebeurt op zorgvuldige, transparante wijze Om de kaderstellende en controlerende taak van de raad goed uit te voeren verwacht de raad zoals in het proces-onderdeel aangegeven bij de begroting 2026 een planning van wanneer welk onderdeel wordt uitgewerkt. Voor specifiek dit onderdeel wil de raad mee worden genomen in hoe u uw proces gaat vorm geven. De raad ziet daarom graag het betrekken van de raad expliciet in de planning terugkomen. *Lopik* Hierbij is een goede samenwerking met de werkcoaches, handhaving en inkomen noodzakelijk om geen dubbel werk te verrichten. *IJsselstein* Ten aanzien van alle actielijnen uit de Ontwikkelagenda ziet de raad een nadere uitwerking in de vorm van businesscases graag tegemoet als opties bij de concept-Begroting WIL 2026. *Nieuwegein* WIL kiest voor een controle die past bij de kwetsbare doelgroep, waarbij een goed contact wordt onderhouden met de klanten, regels worden uitgelegd en informatie wordt uitgewisseld. Hier staat de raad zeer positief tegenover. En aangezien gemeente Nieuwegein relatief veel alleenstaande	Wij zien in de zienswijzen van de raden instemming voor het inzetten op de verbrede inzet op terecht in de uitkering. Net als de raden vinden wij een goede samenwerking met de lokale werkteams en partners op dit onderdeel van groot belang. Wij zullen de raden bij de verdere uitwerking van dit onderdeel op de juiste momenten meenemen. Dit zal gebeuren in de P&C stukken, maar ook bij het Gesprek met de raad. Wij zullen ook dit onderwerp de komende tijd verder uitwerken. Een businesscase opstellen is hiervoor niet aan de orde denken wij. Nieuwegein Naar aanleiding van de ervaringen in Tilburg en Den Haag met het project Samenwonen op Proef is de verwachting dat het in de Lekstroom om ruim 5 tot 7 casussen (voor de 4

		uitkeringsgerechtigden heeft, verzoekt de raad u om het project Samenwonen op Proef nadrukkelijk onder de aandacht te brengen van de inwoners van Nieuwegein. Voorts dient WIL haar gesprekken af te stemmen met het lokale werkteam van Nieuwegein, dat eveneens regelmatig gesprekken voert met de klanten.	gemeenten samen) zal gaan. Deze aantallen staan niet in verhouding met de hoeveelheid werk die nodig is om hier vol op in te zetten. Reeds in een eerder stadium hebben wij aangegeven, wegens de werkdrukte bij WIL, niet een project op te tuigen. Wel zullen wij in voorkomende gevallen handelen vanuit het gedachtegoed van Samenwonen op Proef en waar nodig en mogelijk met maatwerk in te vullen.
8	Verbrede inzet op parttime werken (financiële opgave)	*IJsselstein* Ten aanzien van alle actielijnen uit de Ontwikkelagenda ziet de raad een nadere uitwerking in de vorm van businesscases graag tegemoet als opties bij de concept-Begroting WIL 2026. *Lopik* De raad verwacht dat dit terug zal komen in alle jaarplannen van de lokale werkteams om ook vanuit WIL hierop anticiperen en faciliteren.	De lokale jaarplannen van de lokale werkteams hebben deze verbrede inzet al eerder aangegeven. Daarnaast is ook binnen WIL, bijvoorbeeld bij het Programma Inkomen, een en ander nodig om dit te faciliteren. Of nog belangrijker om de inwoner hierin te faciliteren en te zorgen dat deze kan vertrouwen op een stabiele inkomenssituatie. Voor dit onderdeel stellen wij een businesscase op. Naar verwachting zal deze nog niet gereed zijn op het moment dat de ontwerp begroting 2026 voor zienswijze aan de raden wordt voorgelegd. Dit heeft mede te maken met het feit dat wij over het hoe en wat nog met u als gemeente zelf gesprekken te voeren hebben. In de lokale werkplannen 2026 zal dit bv. moeten worden opgenomen en geconcretiseerd. De businesscase binnen WIL moet dus aansluiten bij en worden afgestemd op de lokale werkplannen.

9	Verbrede inzet op economische participatie (financiële opgave)	*IJsselstein* Ten aanzien van alle actielijnen uit de Ontwikkelagenda ziet de raad een nadere uitwerking in de vorm van businesscases graag tegemoet als opties bij de concept-Begroting WIL 2026. *Lopik* Lopik is hierin een voorloper en heeft extra geïnvesteerd om inwoners lokaal aan de slag te helpen. Hierin is inzet vanuit WSP ook lokaal voor de gemeente Lopik een vereiste om dit vast te houden en verder uit te breiden. *Nieuwegein* De raad maakt een uitzondering voor de 6 extra formatieplaatsen die WIL nodig denkt te hebben om een verbrede inzet op participatie te kunnen realiseren (pagina 18 van uw meerjarenbeleidsplan), dit naast alle andere investeringen binnen het programma Werk, zoals parttime werken en de Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt. Met betrekking tot deze investering wil de raad dat de stuurgroep Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt een apart advies uitbrengt, voorzien van heldere argumenten over het nut en de noodzaak van deze extra investering.	Wij beseffen goed dat dit onderdeel een samenspel vraagt met de gemeente. Alle gemeenten hebben al eerder de wens uitgesproken dit in gezamenlijkheid op te pakken. Wij hebben ook al eerder aangegeven dat wij hierin afhankelijk zijn van de gemeenten zoals bij het bepalen van de focus binnen de lokale werkteams. Wij trekken hierin graag samen met de gemeenten op. Wij begrijpen dat de raad van Nieuwegein advies aan de stuurgroep Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt gaat vragen. Wij worden graag op de hoogte gehouden van de uitkomsten van dit advies. Aan de hand van dit advies kunnen we ook kijken welke investering precies nodig is. Moeten er extra fte's worden ingezet of moeten we juist investeren op de inzet van instrumenten. Voor dit onderdeel stellen wij dan een businesscase op. Naar verwachting zal ook deze nog niet gereed zijn op het moment dat de ontwerp begroting 2026 voor zienswijze aan de raden wordt voorgelegd. Dit heeft mede te maken met het feit dat wij over het hoe en wat nog met u als gemeente zelf gesprekken te voeren hebben. In de lokale werkplannen 2026 zal dit bv. moeten worden opgenomen en geconcretiseerd. De businesscase binnen WIL

			moet dus aansluiten bij en worden afgestemd op de lokale werkplannen.
10	OPTIONEEL: Bijzondere bijstand en minimaregelingen (financiële opgave)	*Houten* Zie onder punt 5 met als strekking dat de raad WIL vraagt om in de begroting 2026 ook voor de versobering concrete maatregelen op te nemen, *IJsselstein* De raad vraagt WIL voor alle actielijnen, dus ook de optie versobering, een businesscase in de begroting op te nemen. *Lopik* Terug naar de basis heeft niet de voorkeur van de raad. Door te harmoniseren kan er fors bespaard worden op uitvoeringskosten, met zo min mogelijk impact voor de inwoner. Of de bestaande regeling nog past bij het doel moet meegenomen worden in dit zorgvuldig proces. Met het terugbrengen van de inkomensgrens naar 100% komt de bestaanszekerheid voor een bepaalde groep inwoners in gevaar. Dit is niet wenselijk en ziet de raad als laatste stap in de bezuinigingen. *Nieuwegein* WIL benoemt verder de optie om de *versobering* van regelingen te onderzoeken (Kaderbrief, p. 3). Ook hier maakt de raad graag gebruik van en wordt WIL verzocht om bij haar begroting 2026 een business case of -indien deze termijn te kort is- een aantal denkrichtingen te formuleren met betrekking tot de versobering van de minimaregelingen. Deze informatie kan vervolgens worden betrokken bij de besparingsmaatregelen binnen onze gemeente. Zie ook onder punt 5 voor de algemene opmerkingen over wat de raad van WIL verwacht rondom harmonisatie en versobering op dit thema.	Uit de zienswijze concluderen wij dat er op dit moment nog niet voldoende draagvlak is om te besluiten tot een versobering. Om het draagvlak te kunnen vaststellen geeft de meerderheid van de raden aan een businesscase nodig te hebben. Wij stellen voor om een volgordelijkheid aan te houden waarbij voor 2026 de harmonisatie plaatsvindt. In het jaar 2026 kan de vervolgstap met in beeld brengen van de effecten van versobering worden gezet, met een eventuele realisatie in 2027

Afhankelijkheden

We hebben bij de Ontwikkelagenda reeds aangegeven dat we voor de uitvoering op een aantal onderdelen afhankelijk zijn van gemeenten. In de onderstaande tabel lichten we toe waar de afhankelijkheid uit bestaat en een grove planning. Oftewel wat moet aan de zijde van de gemeente worden geregeld om WIL in staat te stellen de Ontwikkelagenda uit te voeren.

	Onderdeel Ontwikkelagenda	Afhankelijkheid	Wanneer
1	Brede toegang Poort	Op dit onderdeel is er geen afhankelijkheid van gemeentelijke besluitvorming	
2	Meer Lokale dienstverlening	Op dit onderdeel lopen al een aantal pilots. Meer lokale dienstverlening moet aansluiten bij de lokale infrastructuur en partners. De inrichting daarvan is bij de gemeenten belegd. Wij verwachten dat we hierover gezamenlijk in Q4 besluiten kunnen nemen.	Q4 2025
3	Digitalisering / Automatisering dienstverlening	Op dit onderdeel is er geen afhankelijkheid van gemeentelijke besluitvorming	
4	Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt	Besluitvorming over de Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt vindt zowel binnen de gemeentelijke, WerkwIJSS als WIL context plaats. Dit moet op elkaar worden afgestemd. Dit is vooralsnog in het kader van de ketenregie en dat is een lopend proces, in ieder geval 2025. De gemeenten zijn in deze in de lead.	2026?
5	Harmonisatie bijzondere bijstand en minimaregelingen.	Besluitvorming over de bijzondere bijstand en minimaregelingen ligt bij de gemeenten. Om in 2026 de gewenste effecten te bereiken moet voor de eerste 3 regelingen eind 2025 besluitvorming zijn afgerond.	Q4 2025
6	Meer eenvoud en vertrouwen in de uitvoering	Op dit onderdeel is er geen afhankelijkheid van gemeentelijke besluitvorming	

7	Verbrede inzet op terecht in de uitkering (financiële opgave)	Op dit onderdeel is er een beperkte afhankelijkheid van gemeentelijke besluitvorming. Van de LWT's gaat namelijk gevraagd worden in de klantcontacten ook een 'inkomensbril' op te zetten. Over de wijze waarop e.d. moet nog gesproken worden. De aansturing van de LWT's is aan de gemeente.	Q4 2025
8	Verbrede inzet op parttime werken	De gemeenten bepalen de focus in de lokale werkplannen. Parttime werken moet dus in de lokale werkplannen 2026 worden opgenomen met bijbehorende aantallen en doelstellingen. Dan kan voor WIL als facilitator ook voor de programma's Inkomen en Werk de gevolgen worden uitgewerkt en opgenomen. De lokale werkplannen moeten daarvoor begin Q4 gereed zijn om WIL de gelegenheid te geven een en ander te verwerken.	Q4 2025
9	Verbrede inzet op economische participatie	Ook dit onderdeel moet ook worden opgenomen in de lokale werkplannen voor 2026. Ook hier weer met doelstellingen, aantallen, etc. Aan de hand daarvan kan WIL de uitvoering inregelen en de effecten verwerken.	Q4 2025
10	OPTIONEEL: Bijzondere bijstand en minimaregelingen	Dit onderdeel wordt voorlopig niet ingevoerd. Daarom is er ook geen sprake van afhankelijkheid van gemeentelijke besluitvorming.	

D Kaderbrief 2026

In zijn algemeenheid geven de raden aan dat de ontwikkelingen die in de kaderbrief 2026 zijn verwerkt logisch zijn en op instemming kunnen rekenen. De kaderbrief geeft een goed beeld als 1ste jaarschijf van het meerjarenbeleidsplan 2026-2028. In onderstaande tabel zijn de specifieke opmerkingen, met onze reactie daarop, opgenomen die door raden zijn gemaakt.

	Gemeente	Zienswijze/wens gemeenten	Hoe wordt deze zienswijze verwerkt?
1	Houten	WIL geeft een goede uitwerking van de eerste jaarschijf van de ontwikkel-agenda. Voor de jaarschijf 2026 willen wij reageren op punt E Harmonisering dienstverlening, optie mogelijke versobering. WIL geeft aan: we schatten in we in 2026 hier nog niet actief mee aan de slag kunnen. Graag ontvangt de raad in de begroting 2026 een plan van aanpak hoe vorm te geven aan dit proces, met waar mogelijk al een voorzet / doorkijk naar uitgewerkte opties. De raad vraagt WIL in dit plan van aanpak om voornamelijk bij de optie bijzondere regelingen breder te denken. Door een brede range aan opties voor te leggen kan de raad aangeven welke van deze opties zijn voorkeur heeft. De raad is zich er van bewust dat voor een effectieve en efficiënte uitvoering verschillende raden dezelfde opties moeten ondersteunen. Daarvoor wil de raad graag een gezamenlijk proces lopen.	Wij verwijzen u naar onze reactie bij onderdeel 5 van de Ontwikkelagenda.
2	Houten	Een belangrijke ontwikkeling die de raad mist in de kaderbrief specifiek voor 2026 is de invoering van het basispakket schulddienstverlening. Basisdienstverlening is bedoeld om SHV landelijk gelijk te trekken en meer inwoners te bereiken. Dit pakket is gebaseerd op het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO)Problematische schulden Kamerbrief	De Basisdienstverlening Schuldhulpverlening wordt op dit moment uitgewerkt in het Beleidsplan Schuldhulpverlening dat wij medio 2025 met u verwachten te delen. Tegelijkertijd is de uitvoering uiteraard al op onderdelen verwerkt in onze uitvoering. Wij zullen in de begroting 2026 hierover een zinsnede opnemen.

		over aanbieding rapport IBO Problematische schulden | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl). Graag zien wij in uw begroting graag uw reactie op deze ontwikkeling en de voorgenomen wetswijziging van school naar duurzaam werk.	
3	Houten	Graag zien wij in uw begroting graag uw reactie op deze ontwikkeling en de voorgenomen wetswijziging van school naar duurzaam werk.	De voorbereiding op de wetswijziging van school naar duurzaam werk is helaas uitgesteld tot 2026. In de arbeidsmarktregio wordt samengewerkt met Onderwijs en Werk en Inkomen om tot een goede invulling te komen van de nieuwe wet. Op beide thema's wordt de regio Lekstroom vertegenwoordigd. Concreet is nog niets te melden over de gevolgen. In de begroting 2026 kondigen wij de wetswijziging aan met als toevoeging dat de voorbereiding op arbeidsmarkt niveau het komende half jaar wordt opgepakt.
4	IJsselstein	De Ontwikkelagenda is nog niet verwerkt in de begroting, wel heeft u inzichtelijk gemaakt wat de kosten en de besparingen zijn. Onze zorg hierbij is dat de investeringen die hiervoor gedaan moeten worden zeker zijn, maar de besparingen onzeker zijn. We zijn bereid dit risico aan te gaan en willen afspraken maken over de wijze van monitoring en evaluatie.	Wij zijn blij dat de raad haar bereidheid het risico aan te gaan. Wij zullen bij de verdere uitwerkingen ook aangeven op welke wijze wij de raden op de hoogte houden van de ontwikkelingen.
5	IJsselstein	Bij de concept-begroting WIL 2026 verwachten we een duidelijke onderbouwing van de : a. 5% indexatie op ICT en huisvesting aangezien dit sterk afwijkt van andere indexatie waarmee gerekend wordt. b. 25% groei van loonkosten subsidie	Wij zullen in de begroting 2026 een onderbouwing van deze percentages opnemen.

E 1ste Begrotingswijziging 2025

De 1ste begrotingswijziging wordt door de raden als begrijpelijk en logisch gezien in het licht van de ontwikkelingen die worden geschetst. De meeste raden ervaren de voorgestelde begrotingswijziging in de lijn met wat eerder is aangekondigd en besproken met de raden. Vanuit Houten is hier een afwijkende opmerking over gemaakt, deze is in het overzicht hieronder opgenomen en voorzien van een reactie.

	Gemeente	Zienswijze/wens gemeenten	Hoe wordt deze zienswijze verwerkt?
1	Houten	Sommige bedragen uit de begrotingswijziging 2025 had u eerder kunnen melden. Zo waren de ICT kosten ook al bekend bij het vaststellen van de tweede begrotingswijziging 2024. In deze economische krappe tijden gaan wij, zoals wij ook bovenstaand vermeld hebben, er vanuit dat u voorzienbare kosten eerder meld. Een begrotingswijziging van deze omvang op dit tijdstip in het jaar kunnen wij in de toekomst niet langer accepteren.	Wij delen uw wensen over het zo vroegtijdig mogelijk opnemen van veranderende kosten. Wij streven hier dan ook continu naar. Tegelijk: niet alle kosten zijn voorzienbaar. We kunnen wel anders ramen. We delen uw standpunt dus niet dat deze begrotingswijziging te voorkomen was geweest.
2	Houten	In onze zienswijze op de begrotingswijziging 2024 (waar het extra personeel werd aangevraagd) hebben wij u gevraagd om inzichtelijk te maken waarom dit noodzakelijk was. Daarbij was een van de argumenten, dat het aantal aanvragen / mensen opliep. Om te voorkomen dat we in de toekomst opnieuw in een dergelijke situatie terecht komen willen we u vragen in uw kwartaal-rapportage een samenvatting te geven van belangrijke stijgingen in o.a. bijzondere regelingen / schuldhulp-trajecten. U vraagt in uw derde kwartaalrapportage nadrukkelijke om feed-back op deze rapportage. Wij zien grote verbeteringen, maar een cijfermatige management-samenvatting met (trend)-cijfers zou voor een raadslid dat maar enkele	Om actuele inzicht te kunnen geven in de genoemde ontwikkelingen hebben wij onze interne sturing inmiddels aangevuld met Q-gesprekken. De opbrengsten hiervan nemen wij mee in de kwartaalrapportages die wij ook met de raden delen. Zoals gezegd zijn deze kwartaalrapportages nog in ontwikkeling en wij waarderen het dan ook dat u uw wensen kenbaar maakt. Wij nemen dit mee bij de verdere doorontwikkeling van de kwartaalrapportages.

		malen per jaar met de cijfers van de WIL wordt geconfronteerd een zeer waardevolle toevoeging zijn. Zo kunnen wij, de stijging van het aantal FTE bij inkomensondersteuning ook beter beoordelen vanuit onze kaderstellende en controlerende rol.	
3	Houten	Wij merken in de begrotingswijzing 2025 dat u ons als raad wil meenemen in onder andere interne verschuivingen. Dat is niet voor alle raadsleden relevant. We zouden het zeer op prijs stellen als er in begrotingen / begrotingswijzigingen van WIL op hoofdlijnen in algemeen begrijpelijke termen een kort overzicht, waar mogelijk per gemeente, wordt gegeven van de meest opvallende zaken.	Wij gaan er vanuit dat hierbij wordt gedoeld op de technische wijzigingen in de begroting. Wij hebben de raad hierin voor de 1ste begrotingswijziging 2025 meegenomen omdat deze wijzigingen voor een groot deel het gevolg zijn van de uitvoering van de Herijking Opdracht en Dienstverlening WIL. Daarbij is door verschillende raden meerdere keren gevraagd inzichtelijk te maken waar de effecten zichtbaar worden. Vandaar dat we in dit geval dit uitgebreide verhaal hebben opgenomen. In de regel nemen wij deze technische wijzigingen niet zo uitgebreid op in een begroting(swijziging).
4	IJsselstein	De raad merkt op dat de inhuurkosten personeel maar voor 3 maanden zijn berekend. Wanneer dan geen vast personeel is gevonden lopen deze kostenlanger door met financiële gevolgen voor de gemeenten. De raad benadrukt nogmaals het belang van structureel invullen van vacatures.	Wij delen de urgentie van de raad om te komen tot een structurele invulling van vacatures. Helaas blijkt dat ondanks stevige extra inspanning qua werving, het uiterst lastig is om bepaalde functies, vooral bij financiën, op te vullen. Inmiddels zijn wij erin geslaagd 1 functie structureel in te vullen. Voor de andere functie verloopt dit vooralsnog teleurstellend. Wij drukken u op het hart dat wij met de uiterste urgentie hiermee aan de slag zijn.

F De zienswijze van de cliëntenraad

De Cliëntenraad heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op het meerjarenbeleidsplan 2026-2028, de kaderbrief 2026 en de ontwerp 1ste begrotingswijziging 2025. De Cliëntenraad heeft haar advies tijdens het reguliere overleg met WIL besproken en toegelicht. Dit wordt gewaardeerd en past bij de wijze en traditie waarop de Cliëntenraad gebruik maakt van de haar ter beschikking staande mogelijkheden om te adviseren aan WIL. Hieronder wordt samengevat de zienswijze van de Cliëntenraad weergegeven en voorzien van een reactie.

De kern van de zienswijze verwoord de Cliëntenraad als volgt: *"De CRWIL hoopt dat de in deze zienswijze gegeven aanbevelingen bijdragen aan een efficiëntere dienstverlening en kostenbesparing, maar vooral dat de inwoners en klanten in de Lekstroom goed bediend blijven worden. Met vertrouwen ziet de CRWIL de toekomstige uitdagingen tegemoet en blijft zij in gesprek om samen tot oplossingen te komen."*
Wij waarderen het dat de Cliëntenraad in haar zienswijze ook de waardering voor het personeel uitspreekt en oog heeft voor de organisatie. De Cliëntenraad spreekt haar erkentelijkheid uit voor de transparantie in de gepresenteerde cijfers, zowel met als zonder de voorgenomen ontwikkelagenda's. Tegelijkertijd straalt de zienswijze uit dat de Cliëntenraad de ontwikkelingen in een hoger tempo wil uitvoeren. Wij delen de urgentie en zijn blij dat de Cliëntenraad, net als wij, tempo wil maken. Wij denken echter dat het beschreven tempo reëel is. Dit komt mede door de complexiteit van de actielijnen waarbij op sommige onderdelen onerlinge afhankelijkheden zijn tussen gemeenten, WerkwIJss en WIL.

Hieronder geven wij in samengevatte vorm de zienswijze van de Cliëntenraad weer. De onderdelen over de Ontwikkelagenda zijn hiervoor al opgenomen in de tabel bij onderdeel B.

	Zienswijze/wens Cliëntenraad	Reactie Bestuur
A	**Financiën** De CRWIL zou graag inzicht willen hebben in de verhouding tussen de middelen die WIL krijgt en nodig heeft aan de ene kant en de middelen die het RIJK aan de (individuele) gemeenten verstrekt. De CRWIL kan zo beter meedenken als ook bewaken dat de WIL voldoende middelen ter beschikking heeft om haar taken te kunnen vervullen. De CRWIL constateert dat de dynamiek op het werkveld Werk en Inkomen groot is, er jaarlijks sprake is van diverse begrotingswijzigingen en investeringsvraagstukken en de WIL geen eigen vermogen of reserve heeft om hierin zelfstandig te kunnen handelen. De CRWIL zou dit graag anders zien, in plaats van iedere keer de hand te moeten ophouden op hoop van zegen.	De afspraken binnen de gemeenschappelijk regeling WIL zijn dat WIL een eigen begroting opstelt die los staat van de inkomsten van de gemeenten uit het Rijk. De besteding van de middelen uit het Rijk valt hiermee bij de raden. WIL beschikt niet over het gewenste overzicht en kan dus ook bij het opstellen van haar begroting niet bouwen op de Rijksmiddelen. De Cliëntenraad zal het gesprek over de Rijksmiddelen dus met de gemeenten moeten voeren. Bij het 2de onderdeel herkennen wij de genoemde dynamiek. Wij zijn dan ook in gesprek met WIL op welke wijze de prognoses en begroting accurater gemaakt kunnen worden. Onderdeel hiervan is ook het bekijken van de bijdrage die een reserve hier aan kan leveren.

B	**Klantgroei** De CRWIL constateert dat in de begroting wordt uitgegaan van een jaarlijkse, vrijwel statische, cumulatieve stijging van 2% in het totale aantal WIL-klanten. Dit is de geprognosticeerde CPB raming bij gelijkblijvende omstandigheden en inzet. De CRWIL constateert tegelijkertijd dat WIL een afname prognosticeert van 10% qua klantvolume dan eind 2023 (pg. 26 MJBP) op basis van een intensieve gezamenlijke inzet door gemeenten en WIL. De CR WIL is hier blij mee, omdat wij het zeer noodzakelijk achten dat het volume daalt en meer mensen aan de slag gaan. De CRWIL ziet in de onlangs ingestelde HODW-agenda (Herijking Opdracht, Dienstverlening en Werk) en de SILW (Sociale Infrastructuur Innovatieagenda Lekstroom Werk) aanknopingspunten en hoop om deze tendens te keren. Er ligt -naar onze mening- een urgentiebesef op het gebied van werk, waar ook de grootste besparingen kunnen worden gerealiseerd. Minder klanten betekent immers lagere uitvoeringskosten. Dit heeft bovendien een positief effect op het welzijn van de klant: onderzoek van Erasmus Universiteit (2017) toont aan dat uitstroom naar werk leidt tot significante verbeteringen in mentale en fysieke gezondheid, zelfwaardering, controlebeleving en geluk. De Cliëntenraad WIL is dus positief gestemd over de stukken die er liggen, maar blijft kritisch. Vooral omdat we zien dat de gemeenten onderling nog niet op 1 lijn liggen en niet overal werk als allerbelangrijkste focus wordt gezien.	Het toenemen van de economische) participatie levert inderdaad op meerdere vlakken grote voordelen op. Allereerst doen inwoners mee op een passende plek. Daarnaast kunnen regelings- en uitvoeringskosten worden beperkt. Wij zijn blij dat de Cliëntenraad hier hetzelfde in staat.
C	**Is WIL klaar voor deze toekomst?** Tot slot stelt de CRWIL de vraag in hoeverre het personeelsbestand van de WIL in de toekomst mee kan en mag groeien om de dienstverleningsstandaarden te handhaven, mocht het aantal klanten inderdaad blijven stijgen zoals voorspeld. Hierbij is niet alleen de vraag naar	De vraag van de Cliëntenraad is in onze ogen relevant. Hoe wij omgaan met de veranderende omstandigheden beoordelen wij in inderdaad vanuit inwonersperspectief, personeel, huisvesting en randvoorwaarden zoals ict etc.

	voldoende personeel relevant, maar ook de benodigde huisvesting en andere randvoorwaarden om deze groei op te vangen.	
D	**Schuldhulpverlening** De CRWIL adviseert om een officiële tak Bewindvoering binnen WIL te introduceren. Dit kan kosten besparen, aangezien klanten momenteel € 133 per maand per klant kosten voor externe bewindvoering en dat kan goedkoper en is ook beter voor de dienstverlening aan deze kwetsbare klanten.	Wij gaan hierover graag in gesprek met de Cliëntenraad. De mogelijkheden hiertoe zijn zijdelings al onderwerp van gesprek geweest tussen gemeenten en WIL, maar daar zitten enkele “onmogelijkheden” in. Deze delen wij graag met u.